

KS. PROF. TISCHNER W BUFFALO Str. 9
Posłanie do emigrantów
SPECJALNIE DLA ECHA TYGODNIA

ECHO TYGODNIA

ECHO WEEKLY

Nr 159 Toronto 24-30 października 1985

Cena \$ 1.00

Niezależny
 magazyn
 dla każdego

SOLIDARNOŚĆ U REAGANA JERZY MILEWSKI W BIAŁYM DOMU

Waszyngton, Biały Dom, poniedziałek 21 października
 Prezydent Ronald Reagan przyjął dziś w Białym Domu
 kierownika Biura Koordynacyjnego Solidarności w Brukseli,
 Jerzego Milewskiego

Prezydentowi towarzyszyli wiceprezydent George
 Bush, zastępca doradcy do spraw bezpieczeństwa kraju
 admirał John Pointdexter, oraz dyrektor biura Białego
 Domu do spraw publicznych Linas Kojelis, a także Pola

Dobrzanski, która w radzie bezpieczeństwa Stanów Zjed-
 noczonych zajmuje się sprawami Polski

Oswiadczenie, wydane przez prezydenta po tym spotka-
 niu stwierdza, że prezydent miał nadzieję, iż amnestia,
 ogłoszona w Polsce w lipcu 1984, będzie wielkim krokiem
 na drodze do porozumienia narodowego. Niestety, stwierdza
 oswiadczenie prezydenckie, ostatnio z Polski nadcho-
 dzą niedobre wiadomości

Wzrosła znów liczba więźniów politycznych. Poprawki
 do kodeksu karnego umożliwiając władzom skazywanie w
 trybie przyspieszonym, nawet za nie popełnione przestęp-
 twa. Nowe ustawodawstwo ogranicza w sposób drastyczny
 swobody akademickie. Ustawa z roku 1982 o związkach
 zawodowych de facto przekreśliła możliwość pluralizmu
 związkowego w dającej się przewidzieć przyszłości

Przeprowadzone własne wybory do Sejmu, podobnie
 jak takie wybory w przeszłości, nie dały parlamentowi au-
 tentycznego mandatu społecznego

Historia dowodzi, stwierdza Reagan, że wzmoczone re-
 presje tylko pogłębiają istniejące problemy i sięgają ziarno
 niezadowolenia. Nadal sądzę, że tylko autentyczny dialog
 między władzą a liczącymi się przedstawicielami społeczeń-
 stwa, w tym z wolnymi i niezależnymi związkami zawodo-
 wymi, jest jedyną drogą do rozwiązania poważnych prob-
 leatów Polski

Warunkiem wstępnym, tak do poprawy stosunków we-
 wnętrnych w Polsce, jak i poprawy stosunków Polski ze
 światem zewnętrznym, musi być z pewnością zwolnienie
 więźniów politycznych i tylko to pozwoli poprawić sytuację

Dokonczenie str 7

18 października piątek. Po mszy św. w kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu w rocznicę zamordowania ks. Popieluszki
 Lech Wałęsa wita się z urzędnikiem ambasady USA w Warszawie

ROZNIKA MORDERSTWA

19 października minęła pierwsza rocznica śmierci ks.
 Popieluszki

A po tych wszystkich
 którzy szli przed nami
 z krzykiem 'Ojczyźno!' i z męką szaloną
 a po tych wszystkich, co ginęli sami
 aby nas zbawić
 swoją krwią czerwoną
 za śmierć dla jutra

za ten dom słoneczny -
 O Polsko - odmów odpoczynek wieczny

Grob ks. Jerzego Popieluszki stał się miejscem pielgrzymek

Warszawa, sobota, 19 października. Korespondent
 New York Times'a Michael T. Kaufman wziął udział w
 obchodach w rocznicę śmierci ks. Popieluszki, które odbyły się
 w kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu w Warszawie

Jak każdego dnia, przez cały dzień stali w kolejce
 pielgrzymujący do grobu zamordowanego. W tę sobotę,
 chwilami kolejka rozciągała się na długość kilku bloków.
 Trzeba było usuwać część kwiatów i wieńców z grobu, by
 w nich zupełnie nie utonął

Wieczorem tłum zgęstniał, na sąsiednich skrzyżowa-
 niach ulic pojawiła się milicja. Na pół godziny przed wie-
 zorną mszą św. ulice wokół kościoła były wypełnione tłumami
 (Przyszło o wiele więcej ludzi niż poprzedniego dnia,
 w piątek, kiedy zebrało się tu 6 tysięcy). Na chodniku
 migotały świece i znicze, strumieniem światła, ciągnącym się
 na długość całego bloku domów. Transparenty, wypisane
 liternictwem Solidarności, głosiły obecność członków
 zakazanego związku z całego kraju

Nabożeństwo było punktem kulminacyjnym całotygodniowego
 czuwania, upamiętniającego życie i śmierć ks. Jerzego
 Wielu jest przekonanych, że ks. Popieluszko został
 beatyfikowany

Z balkonu kościelnego księża prowadzili modły i - jak
 to określił amerykański korespondent - w zawaolowany
 sposób nauczali o potrzebie nasładowania ks. Popieluszki
 i utrzymywania solidarności z narodem

W piątek 18 października, kazanie wygłosił tu kardynał
 Glenn Kaufman pisze, że Prymas - w domysle - ostrzegł
 przed tworzeniem kultu zamordowanego kapłana. W przeciwieństwie
 do księży, wygłaszających kazania w sobotę, Prymas nie
 mówił o nim jako o męczenniku, a także zganiał tych,
 którzy chcą uczynić z przykościelnego grobu miejsce
 pielgrzymek, zarówno religijnych jak i politycznych

Kardynał Glemp powiedział, że parafia św. Stanisława
 Kostki jest szeroko znana w kraju i za granicą, ale jest
 to nadal parafia warszawska i parafianie mają prawo do
 swego kościoła

Kardynał poświęcił swe kazanie przerywaniu ciąży,
 tematu którym - jak pisze korespondent - ks. Popieluszko
 się nie zajmował

Niektórzy duchowni uznali ten dobor słów i tematu
 za próbę uniknięcia sformułowania, które rząd mógłby
 przyjąć za prowokacyjne

Zwraca się uwagę, że w poprzednim tygodniu władze
 wysłały pod adresem Kościoła sygnał ostrzegawczy, odwołując
 spotkanie w sprawie fundacji rolniczej

Ciąg dalszy str 5

WYBORY

Według obliczeń Solidarności
 głosowało 66 procent

18 października, piątek. Komunikat Niezależnej Komisji
 Wyborczej, reprezentowanej przez Konrada Bilinskiego,
 członka TKK, informuje ze wstępne obliczenia wskazują
 na to, że frekwencja w wyborach do Sejmu osiągnęła
 66 procent

Są to szacunki dla całego kraju. Szacunki dla Warszawy
 wynoszą 60 procent, Krakowa - 58 proc., Gdanska - 59
 proc.

Ciąg dalszy str 4

7 LAT PONTYFIKATU

16 października 1978 z Watykanu rozeszła się lotem
 błyskawicy wiadomość, powitana wybuchem radości i
 wzruszenia przez Polaków. Kardynał Karol Wojtyła został
 wybrany Papieżem

Z Watykanu rozległ się głos *Annuntio vobis gaudium
 magnum. Habemus Papam! Dominum Carulum Sanctae
 Romanae Ecclesiae cardinalem Wojtyła!*

We środę 16 października, odbyła się w Watykanie tradycyjna,
 cotygodniowa papieska audyencja generalna. Audyencja
 zgromadziła, jak zawsze, tłumy wiernych z całego świata.
 Pięknie świeciło rzymskie słońce, ale już jesień i
 świeża wiała *tremontana* - wietrzyk z zachodu, który po-
 zwała w lecie znosić upały

Była to siódma rocznica wyboru kardynała Wojtyły na
 Stolicę Piotrową, a w Polsce był dzień św. Jadwigi Śląskiej,
 który u jej grobu zgromadził kardynałów i biskupów pol-
 skich

Dokonczenie str 6

ZNOWU GŁODÓWKA

Sztokholm, 17 października. Miał siedemnasty dzień
 głodówki, prowadzonej przez Krzysztofa Dębskiego, w
 pobliżu ambasady PRL w Sztokholmie

Krzysztof Dębski usiłuje w ten sposób uzyskać zgodę
 władz PRL na wyjazd z kraju jego żony Haliny i dwojga
 dzieci

Czternastcie dni bez jedzenia, czternastcie dni stania na
 chłodzie i deszczu, czternastcie dni totalnego braku zaintereso-
 wania ze strony władz konsularnych PRL. Sprawa i sytuacja
 Dębskiego budzą zainteresowanie wśród mieszkańców
 Sztokholmu. Dają temu wyraz w licznych listach i telefonach
 do konsulatu i ambasady peerelowskiej w Sztokholmie

ONZ - sowiecka maszyna do głosowania

40 lat temu, 24 października, z dniem wejścia w życie Karty Narodów Zjednoczonych, podpisanej 26 czerwca 1945 roku w San Francisco, powstała oficjalnie Organizacja Narodów Zjednoczonych, licząca wówczas 51 państw założycielskich

Wśród nich nie było, jak walczył o to zaciekle Stalin, 15 republik sowieckich, ale fakt, że udało mu się wymusić republiki Białoruską i Ukrainą obok ZSRR nie tylko był jeszcze jednym jałtańskim zwycięstwem Stalina, ale sygnalizował kierunek i charakter jakiej Organizacji Narodów Zjednoczonych chciał nadac, realizując politykę zagraniczną sowieckiego imperium. Krótko mówiąc, Stalin pragnął

podporządkować ONZ - ZSRR i wprząc je w program budowy sowieckiej dominacji nad światem

Od samego początku więc trzy państwa sowieckie (Białorus, Ukraina i ZSRR) wykorzystywały forum, utrzymywane w olbrzymim stopniu przez USA i Zachód ONZ do komunistycznej propagandy, do przeciągania na swą stronę szermując hasłami antykolonialnymi i antyimperialistycznymi nowych państw, do krzewienia antyamerykanizmu i do osłabiania wszelkimi możliwymi sposobami pozycji USA i Zachodu na światowej arenie. Sekundowały im najpierw jedynie Czechosłowacja i Polska,

a później stopniowo, w miarę powiększania się liczby państw członkowskich inne państwa z Europy Wschodniej i coraz większa liczba państw komunistycznych i prosowieckich z Azji, Afryki i obu Ameryk

Zamary Stalina co do ONZ kontynuowali następni przywódcy ZSRR, pozostawiając Gorbaczowowi spuściznę, o której sam Stalin mógł jedynie marzyć

Dzisiejsze ONZ, liczące 159 państw członkowskich, jest głównie skutecznym i tanim aparatem sowieckiej propagandy, znakomitym maskowaniem działalności szpiegowskiej potężnej masy ONZ-owskich pracowników bloku sowieckiego, klubem dyskusyjnym, w którym różne antyzachodnie bloki wykazują upadek zachodniej cywilizacji i w którym za wszelkie zło na świecie obciąża się Stany Zjednoczone

Dochodzi do takich paradoksalnych sytuacji, że w rezolucjach potępiających deptanie praw człowieka w Kambodży czy w Afganistanie nie wymienia się ZSRR!

ONZ np. z zaciekłością atakuje apartheid w RPA, ale słowem nie wspomni o rasizmie w ZSRR, widocznym chociażby w tzw. rozwiązaniu kwestii narodowościowych

Gdy po II wojnie światowej upadały jedno po drugim tradycyjne imperia kolonialne, ZSRR przystąpił samotnie do uczy kolonialnej pod (wyłącznie i jedynie humanitarnymi; oraz postępowymi) hasłami światowej rewolucji komunistycznej, proletariackiego internacjonalizmu oraz zaprowadzania sowieckiego ustroju propagując go jako najwyższy ustrój w dziejach ludzkości

ONZ nie tylko nie wytknęła mu jego neokolonializmu, ale do dzisiaj ignoruje wysiłki zainteresowanych grup by potępiła kolonializm sowiecki wobec narodów ujarzmionych (Republiki Bałtyckie Estonia, Łotwa i Litwa oraz kraje wschodnioeuropejskie). Tak np. Komitet Specjalny do Spraw Realizacji Deklaracji o Przyznaniu Niepodległości Krajom i Narodom Kolonialnym, podległy bezpośrednio Zgromadzeniu Ogólnemu, nie potwierdza nawet odbioru petycji w sprawie dekolonizacji Europy Wschodniej czy Republik Bałtyckich

ONZ w ciągu 40 lat stała się sowiecką maszyną do głosowania. W roku ubiegłym za rezolucjami zgłoszonymi przez ZSRR bądź któregoś satelitę sowieckiego głosowało przeciętnie ponad 86% państw - członków ONZ

Zajmuje się ona głównie sprawami pewnych państw afrykańskich i latynoamerykańskich, próbując winić USA i Zachód za ich problemy, a jednocześnie zapoznaje całkowicie totalitaryzm, śmierć milionów ludzi, cierpienie

i przesładowania narzucone pewnym regionom i narodom przez ZSRR

Od dłuższego już czasu ONZ jest zdominowana przez delegacje państw sowieckich i prosowieckich, oraz współpracujące z nimi, głównie na bazie antyamerykanizmu, delegacje państw wyrotowych

Terror i dyktat jaki stosują te delegacje w ONZ można było obejrzeć na własne oczy w ubiegłym roku w telewizji, gdy pełnomocnik ONZ do spraw głodu w Etiopii, choćby nie wiem jak mocno przyciskany do muru, nigdy nie wskazał na marksistowski rząd etiopski jako na rząd winny przynajmniej w części i zawsze zaprzeczał, że rząd ten organizuje klęskę głodową w prowincjach Erytrea i Tigre, by w ten sposób zwyciężyć obydwie zbuntowane prowincje

4 dekady ONZ wykazały, że jest to organizacja międzynarodowa oraz narodów zjednoczonych jedynie z nazwy. ONZ nie sprawdziła się także jako organizacja zapewniająca pokój i bezpieczeństwo światowe. W dramatycznych konfliktach powojennych jej znaczenie okazało się być drugorzędne, bądź zerowe

Wiele jej różnych komisji, organów pomocniczych, urzędów, rad i organizacji wyspecjalizowanych upolityczniło się nabierając lewicowego charakteru. Znakomicie ilustruje to zjawisko prosowieckie skrzywienie UNESCO (skąd notabene USA już wystąpiły) oraz Urząd Wysokiego Komisarza NZ do spraw Uchodźców, który w żaden sposób nie osmiela się np. wspomnieć o Żydów, Polaków, Litwinów, czy Łotyszów pragnących wyemigrować z ZSRR

Koszty funkcjonowania ONZ są ogromne. W 1946 \$ 19

milionów, w 1972 \$ 200 milionów i w roku bieżącym budżet \$ 806 milionów. Wkrótce wyniosą więc \$ 1 miliard. Są to pieniądze marnowane na nadęty aparat biurokratyczny, niesprawiedliwie rozdzielane, niekiedy defraudowane (jak wiemy na przykładzie UNESCO). Są to w większości pieniądze zachodnie ze Stanami Zjednoczonymi płacącymi na początku 49% kosztów ONZ, a od roku 1963 32%. Są to pieniądze opłacające ONZ-owskich szpiegów z bloku sowieckiego

W związku z tym, że ONZ nie tylko nie spełnia pokładanych w niej nadziei, ale i że przekształciła się w prosowiecką oraz antyzachodnią i antyamerykańską organizację uważam iż nadeszła pora albo jej rozwiązania, albo wystąpienia z niej państw demokratycznych

Powyższe uwagi nie przesłaniają mi faktu, że możnaby przedstawić tutaj długą listę osiągnięć ONZ (zupelnie wyrwkowo np. w zakresie zdrowia, walki z głodem, walki z narkotykami, pomocy dzieciom, wymiany kulturalnej, naukowej i handlowej itp.)

Myszę jednak, że osiągnięcia te byłyby daleko wyższe, gdyby ZSRR nie przekształcił ONZ w narzędzie podboju świata przez komunizm sowiecki i gdyby państwa demokratyczne, zwłaszcza zaś Stany Zjednoczone, Kanada, Japonia i kraje zachodnioeuropejskie wystąpiły z ONZ, wydając swe olbrzymie roczne budżetowe składki bez pośrednictwa ONZ. Pieniądze byłyby wydane efektywniej i racjonalniej, a państwa bloku sowieckiego straciłyby raz na zawsze szansę udawania, że stoją za nimi, gdy w rzeczywistości same zużywały zachodnie wkłady na własne partykularne cele

ZBIGNIEW FARMUS

ECHO WEEKLY

ECHO TYGODNIA

WYDAJĄ I REDAGUJĄ

JACEK ADOLF i GRAZYNA FARMUS

Dyrektor Biura Reklamy **KRZYSZTOF DROŹDŹ**

ADRES ECHA TYGODNIA
Tylko dla korespondencji
862 Tandrige Crescent
REXDALE, ONT. M9W 2P2

TELEFON
743 - 5706
Od poniedziałku do soboty w godz. 10 - 3 po poł.

BIURO TORONTOŃSKIE
174 Maria St., Toronto, Ont., M6P 1W4
766 - 3774

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal - \$ 5	Stałe ogłoszenia w kąciku handlowym
2 kolumny x 1 cal - \$ 10	3 miesiące - \$ 42
1 kolumna x 2 cale - \$ 10	Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy
1/2 strony - \$ 175	I jej poszukiwaniu - bezpłatnie
1 strona - \$ 350	

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów w nadesłanych listach i manuskryptach

Premiura: półroczna \$ 25, roczna \$ 50

Ambasador Polaków

Trudno przecenić spotkanie Milewskiego z Reaganem. Było to spotkanie na szczycie między prezydentem Stanów Zjednoczonych a kierownikiem Biura Koordynacyjnego Solidarności w Brukseli. Obecny był wiceprezydent i ludzie z rady do spraw bezpieczeństwa USA

To Milewskiemu Reagan przekazał swą ocenę sytuacji w Polsce. To z Milewskim mówił, w jaki sposób można w przyszłości pomagać Polakom

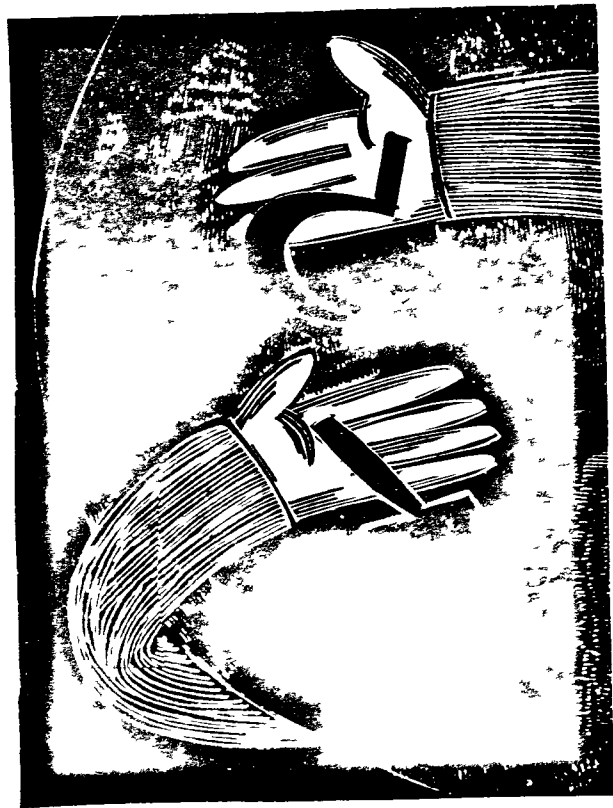
Kiedy przed kilku tygodniami Jaruzelski pojawił się w Stanach, nie spotkał się z nim choćby najskromniejszy urzędnik amerykańskiej administracji. Amerykanie zupełnie generała zignorowali

Milewski reprezentuje na Zachodzie Wałęsę i cały niezależny związek, całą Solidarnosc. Reagan potraktował też Milewskiego jako przedstawiciela polskiego społeczeństwa

Faktycznie, Milewskiego przyjęto w Białym Domu jako ambasadora Polaków na Zachodzie

Kto jeszcze pamięta, kiedy Urban mówił, że słowa "NSZZ Solidarnosc" przed koncem roku znikną z pamięci i ze słownika Polaków? Termin tego zniknięcia upłynął już prawie cztery lata temu

Jacek Adolf

SWIAT

SYMBOLICZNE SANKCJE

Symbolicznymi można nazwać sankcje, jakie wymogła Kanada na krajach Commonwealthu przeciw RPA

Mulroney, Rajiv Gandhi, Bob Hawke i Kenneth Kaunda spotkali się z panią Thatcher, by przedyskutować z nią tzw "kanadyjskie propozycje" w sprawie RPA. Chodzi nie tyle o nałożenie sankcji gospodarczych, co stworzenie komitetu złożonego ze znanych osobistości z różnych krajów (z Kanady P E Trudeau) by przedyskutowały projekt reform społecznych w RPA. Kanada zgadza się również, by jej banki ochotniczo odmówiły im pożyczek oraz dopuszczają możliwość likwidacji połączeń lotniczych z RPA

ZWIĄZKOWCY Z CHRYSLERA ODNIESLI SUKCES

Po 23 godzinach negocjacji UAW Canada - związek, reprezentujący pracowników przemysłu samochodowego i Chrysler Canada, osiągnęły porozumienie, które jak stwierdził szef związku Bob White "spełnia oczekiwania w zrównaniu w stawkach, pensjach i dodatkach socjalnych z robotnikami Forda i General Motors

Pracownicy Chryslera zarabiać będą o 55 centów na godzinę więcej, a kolejną podwyżkę otrzymają we wrześniu

GABINET PRZEDWYBORCZY

Nowy premier Quebecu Pierre Johnson dokonał przewrotu w swoim gabinecie, wprowadzając don czterech nowych członków, w tym trzy kobiety. Louise Beaudoin została ministrem stosunków międzynarodowych. Lise Denis - ministrem do spraw kobiet, Rollande Cloutier, ministrem do spraw obywatelskich. Wszystkie panie sprawowały poprzednio ekspozycje

nowane stanowiska rządowe. Czwartym nowym ministrem jest burmistrz Boucherville Jean Guy Parent, który ma w wyborach konkurować w okręgu z przywódcą liberałów Robertem Bourassa

OSZCZĘDNOŚCI Z ZEREM

W ostatni weekend trwały demonstracje przeciw projektowanemu zniesieniu dodatku antyinflacyjnego do zasiłków rodzinnych. Demonstranci przeważnie kobiety, walczące o utrzymanie kilkunastu dolarów rocznie, to najbiedniejsza i najmniej wpływowa grupa ludności. I dla nich suma ta stanowi różnicę w standardzie życia. Wiele domonstrantów nie przyszło, nie mogąc pozwolić sobie na transport autobusem do centrum. Grupa ta nie jest także w stanie stworzyć mocnego lobby, na jakie zdobyli się emeryci reprezentujący różne, pod względem bogactwa, warstwy społeczne. Nie wygląda więc na to, żeby Michael Wilson, minister finansów wycofał się z tej okrutnej propozycji. Wygląda ona jeszcze bardziej bezwzględnie, w świetle decyzji zwrotu milionów dolarów bogatym inwestorom upadłych kanadyjskich banków. Smutne, że tysiące kanadyjskich matek wychodzących na rządowy czek, będzie musiało pogodzić się z faktem, że ta śmiesznie mała suma będzie jeszcze mniejsza. A wszystko odbywa się w kraju, który skarży się na mały przyrost naturalny i utrzymuje konserwatywne prawo aborcyjne. Na dodatek wbrew różnym zapowiedziom wypłaca wciąż dodatki rodzinne nawet najbogatszym

Myszę, że każdy kto przeżył pierwsze miesiące na rządowej pomocy, a większość z nas ma ten radosny okres za sobą zgodzi się, że jest to nie lada sztuka. Nikomu nie zazdrościsz jej uprawiania. Życzę jej natomiast tym, którzy rozniżą w cenach widzą dopiero w trzytygodniowych pożyczkach

A ponieważ ta swoista krótkowzroczność uderza w interesy nowych imigrantów także, w tym Polaków, mówię stanowczo zastanowcie się panowie i panie. Jeśli różnicę w dziesiątkach dolarów nic nie znaczą, pozbawcie się ich sami

GRAFA

GOLIZNA CAŁKOWITA

Może pisać o tym nie wypada, ale są tacy, którzy się ucieszyli. No, w każdym razie torontonskie striptiserki mogą ściągać majty. Dziwna wiadomość

Otóż dotychczas prawo miejskie zabraniało rozbieraczkom wykonywania zawodowych czynności do końca

Zwolennicy istoty sprawy wyprawiali się do podmiejskich osiedli kultury

W ramach dopuszczalnych swobód owe przysłowiowe majty przybrały postać sznurka o oddającej kształt nazwie G

Sąd Apelacyjny Ontario stwierdził, że prawo nakazujące owe G jest niekonstytucyjne. Sąd uznał, że Ustawa reguluje obyczajowość, jest próbą cenzurowania. Zdaniem sądu wykroczenia jakie się mogą pojawić w wyniku publicznego zdjęcia wspomnianych, mogą być ścigane z kodeksu karnego

"Za trumną ks Jerzego Piepieluski poszła cała Polska ta w Kraju i ta na emigracji" napisał w swoim Epitafium dla ks Jerzego Tadeusz Nowakowski

W myśl tego apelujemy do całej Polonii, aby nie zabrakło nikogo kto czuje i myśli po polsku na Mszy Sw za Ojczyznę w pamiętną rocznicę Jego śmierci. Niech żadne małostkowe względy nie staną na przeszkodzie zamianowania przed Bogiem i

ludzi naszej solidarności z umęczonym bestialsko kapłanem, który nie zawahał się głosić prawdy chociaż wiedział dobrze co Mu grozi. Na krótko przed porwaniem powiedział "Więcej niż zabić mnie nie mogą"

W ciemnościach, które panowały nad światem, w którym coraz więcej nienawiszczy i szerzącego się terrorku, musimy się opowiedzieć, zając stanowisko, musimy wybierać

Msza Sw. Za Ojczyznę

odprawiona będzie w niedzielę 27 października o godz 2 30 w katedrze sw Michała (St. Michael Cathedral), 200 Church St., Toronto.

Niech będzie ona naszą wspólną odpowiedzią wobec całego świata, naszym wołaniem o prawdę i o pokój, oparty na sprawiedliwości

Duchowienstwo Rz Kat w Toronto i Komitet Organizacyjny KPK Okręg Toronto

MUNICIPAL ELECTIONS WYBORY MIEJSKIE Wtorek 12 listopada 1985

Voting Certificates and Declarations Zaswiadczenia dla wyborców i deklaracje

Osoby uprawnione do głosowania w Toronto, których nazwisko nie znalazło się na liście wyborczej, mogą albo otrzymać zaswiadczenie wyborcze (Voting Certificate), zgłaszając się osobiście do urzędnika - CITY Clerk, w City Hall, na drugim piętrze, od poniedziałku do piątku, w godzinach 8 30 do 16 30, lub w sobotę 2 listopada, od 9 do 15

albo

mogą złożyć odpowiednią deklarację, wobec urzędnika Komisji Wyborczej Deputy Returning Officer - w lokalu wyborczym, w dniu wyborów

Osoby, które otrzymały obywatelstwo 24 października lub później, a które spełniają inne warunki uprawniające do głosowania, wymienione poniżej, mogą albo otrzymać zaswiadczenie wyborcze (Voting Certificate) albo mogą złożyć deklarację w lokalu wyborczym, w dniu wyborów. Konieczne jest okazanie dowodu obywatelstwa

Uprawnieni do głosowania w wyborach miejskich w Toronto

Prawo głosowania mają obywatele kanadyjscy lub poddani brytyjscy, w wieku co najmniej 18 lat w dniu 12 listopada 1985, którzy

- zamieszkiwali w Toronto w jakimkolwiek okresie między 3 września a 23 października 1985, albo

- oni sami lub ich małżonkowie, nie mieszkając w Toronto wynajmują tu pomieszczenie lub posiadają parcelę

JAN PAWEŁ II WŚRÓD NAS

Pod takim tytułem dnia 15 LISTOPADA 1985 roku zostanie otwarta 2-tygodniowa wystawa fotografii w sali Credit Union, 220 Roncesvalles Avenue, Toronto, Ont, tel 537-2181

ZAWIADAMIA AUTOR — MAX ZBIEG

● **Nagrody Nobla** W dziedzinie medycyny Amerykanie - Michael Brown, Joseph Golschtein, uczeni z Uniwersytetu Texas, za osiągnięcia w badaniach nad cholesterolem, mogące wkrótce znacznie zmniejszyć ilość śmiertelnych przypadków na skutek ataku serca, bądź wylewu krwi do mózgu

W dziedzinie fizyki Niemiec Klaus von Klitzing z Zachodnich Niemiec, za odkrycia dotyczące elektronów i prądów elektrycznych

W dziedzinie chemii amerykańscy uczeni Herbert Hauptman i Jerome Karle, za odkrycie molekularnych struktur umożliwiających produkcję setek nowych leków

W dziedzinie literatury 72-letni pisarz francuski Claude Simon

W dziedzinie ekonomii Franco Modigliani, ekonomista amerykański włoskiego pochodzenia pracujący w Massachusetts Institute of Technology za konstrukcję teorii oszczędności i finansowego ryzyka, kształtujące współczesne koncepcje finansowego funkcjonowania korporacji

● **Rezim komunistyczny w Nikaragui** zawieszł prawa człowieka i obywatela. Nie obowiązują oficjalnie obecnie tam m.in. prawo swobody wypowiedzi, publicznego zgromadzenia, strajku, prywatności domu oraz listu. Rząd wprowadził również drastyczne zaostrzenie cenzury

Prezydent Daniel Ortega oskarżył USA i wewnętrznych sojuszników USA w Nikaragui o doprowadzenie metodą brutalnej agresji do sytuacji, w której rząd nie miał innego wyjścia. Zdaniem Ortegi przywrócenie praw człowieka i obywatela nastąpi dopiero po udaremnieniu "imperialistycznej agresji przeciwko Nikaragui"

POWRÓT

13 października mieliśmy pod konsulem bojkot wyborów. Około południa otworzyły się bramy placówki i bez pośpiechu wytoczył się niebieski combi z pracownikami konsulatu w środku. Pojazd otoczyły transparenty Solidarności. Tymczasem, korzystając z otwartych wrót wyszło na ulicę trzech panów, którzy oddalili się spacerkiem w kierunku zachodnim. Ktoś zazartował, że idą do pobliskiego kościoła. Otóż rzeczywiście widziano ich na mszy sw w kościele sw Teresy, gdzie odprawiane są msze za ojczyznę i gdzie pada wiele gorzkich słów pod adresem reżimu

Na zdjęciu panowie ci powracają z dobrze spełnionych niedzielnych obowiązków

WYBORY

Ciąg dalszy ze str. 1

Rezultaty te, jak komunikuje Bilinski, obliczone zostały na podstawie próby reprezentatywnej dla ponad trzech milionów wyborców. Ponieważ ogółem wyborców było około 26 milionów, rozciąganie tych wyników na całą zbiorowość obciążone jest marginesem błędów od 2 procent w miastach takich, jak Warszawa lub Gdansk, do 12 procent w przypadku niektórych regionów rolniczych. W regionach rolniczych margines błędów jest większy, bo są one w zachowaniach wyborczych bardziej nieobliczalne. Na wsiach w znacznie większym stopniu decydują lokalne autorytety, a poza tym kontrola społeczna jest większa. Kiedy autorytet lokalny, z jakichś powodów, posiada kogoś, kto jest równocześnie politycznym zwolennikiem Jaruzelskiego, potrafi on pobudzić całą wioskę do głosowania i odwrotnie - jeśli autorytet lokalny ma działacza niezależnego, staje się on pierwszym ogniwem łańcucha, prowadzącego do bojkotu wyborów.

Te szacunki byłyby oczywiście niepotrzebne, gdyby Solidarność miała możliwość obliczenia wszystkich głosujących we wszystkich okręgach wyborczych. Przekraczało to jednak jej obecne możliwości organizacyjne i techniczne. W tej sytuacji, ocenianie całości na podstawie pewnej próbki, jest koniecznością i kompromisem, który daje jednak bardzo zbliżone wyniki, a granice błędów dają się matematycznie wyciszyć. W tym przypadku, wynoszą one od 2 do 12 procent.

Presja na wyborców

Trzeba podkreślić, że 12 procent to maksimum błędów i to tylko w odniesieniu do niektórych terenów rolniczych. Ponadto błąd może być w obie strony, w górę i w dół, czyli że frekwencja mogła wynosić znacznie mniej, niż 66 procent.

Zdaniem Bilinskiego, który jest matematykiem, w jednym z okręgów wyborczych głosowało więcej osób, niż to podała państwowa komisja.

We środę 16 października, w rozgłoszeniach warszawskiej, odczytano komentarz o wynikach wyborów. Zaczyna się on słowami: „Mamy już nazwiska posłów! Nastąpiła personalizacja 460 poselskich mandatów. Za każdym z nich widoczny jest konkretny człowiek”.

Władza wywierała presję na wyborców. Groźby były różne, dla chłopów nieotrzymanie ziarna siewnego, dla robotników - szkany w pracy. Trzeba było odwagi, by nie głosować.

Zbojkotowało głównie młode pokolenie

We środę 16 października, Lech Wałęsa oszacował liczbę osób, które nie poszły do urn wyborczych, na mniej więcej 40 procent wszystkich uprawnionych do głosowania.

W ten sposób Wałęsa zaprzeczył danym oficjalnym, według których głosować miało prawie 78 procent uprawnionych.

Według Wałęsy, wybory zbojkotowało głównie młode pokolenie Polaków, które swój egzamin dojrzałości politycznej zdawało w okresie legalnego istnienia Solidarności.

Najniższą frekwencję wyborczą notowano w dużych centrach przemysłowych i dzielnicach robotniczych.

Walka na liczby, rozpętana przez rzecznika prasowego rządu i oficjalne środki przekazu, wskazuje ponadto, że nie zamierzony zapewne sposób, na fasadowy charakter całego procederu, jak stwierdza komentator Wolnej Europy. Nikt bowiem w PRL nie oblicza, jak to ma miejsce w krajach rzeczywiście demokratycznych, które stronnictwo otrzymało ile głosów i ile zdobyło miejsc w parlamencie. Ważne jest tylko, ile obywateli udało się do lokali wyborczych.

Korzystając z monopolu oficjalnych środków przekazu, władze starały się jak najszybciej, przed ogłoszeniem wyników Solidarności, jak najszybciej zbic kapitał propagandowy. Triumfalnie ogłasza się, że „znamy nareszcie nazwiska posłów”, jak gdyby nie znano ich już od sierpnia. Pisze się, że wybory są świadectwem, że władza nie jest odizolowana od społeczeństwa.

Niektórzy komentatorzy wyrażają pogląd, że można dyskutować, czy słusznym było uczynienie z wyborów terytorium walki politycznej, czy też lepsza byłaby pełna obojętność.

Co teraz robić z obietnicami?

Wtorkowe (z 16 października, dwa dni po wyborach) komentarze radia i telewizji różniły się od niedzielnych. W niedzielę dominowała euforia, mowiono o przekroczeniu wyniku głosowania do rad narodowych nawet o 10-12 procent. Fala euforii stopniowo zaczęła opadać.

Wyglądało na to, że władza zaczęła przyzywać dylemat po pierwsze, władza nie potrafiła określić, czy właściwy wynik wyborów, bez względu na to, jaki on jest, jest po-

przynac do porażki, jeśli ją poniosła, ale też nie chce przyznać się do zwycięstwa, jeśli je rzeczywiście odniosła. Bo gdyby się do zwycięstwa przyznała, należałoby przystąpić do realizacji tego, co obiecywano na tysiącach przedwyborczych spotkań.

A niektorzy kandydaci na posłów traciли miarę i obiecywali wiele, nawet mieszkania, czy papę na pokrycie dachu, ktoś nawet obiecał, że załatwi problem papieru toaletowego. Teraz powstaje problem, co zrobić z obietnicami? W umiesieniu, że „zbojkotowano bojkot”, przez dwa dni w ogóle zapomniano o tym, co w wyborach na ogół wydaje się najważniejsze - kto ile procent zyskał? A w obecnej sytuacji w kraju, ile procent głosowało za programem PRON? Z obwodów wyborczych napływały doniesienia wyłącznie o frekwencji.

PRASA ZACHODNIA O WYBORACH

Dla kogo ta komedia?

„Po jakiego diabła reżim urządza w Polsce komedię wyborów?” Oto pierwsze słowa artykułu Bernarda Lecomte we francuskim dzienniku katolickim *La Croix*.

„W Polsce nikt nie wierzy w oficjalne liczby wyników”, pisze Lecomte, „wszyscy pamiętają jeszcze, że ostatnie gierkowskie wybory miały ponoc zapewnić partii blisko stu procentowe poparcie narodu, a w kilka miesięcy później narodziła się Solidarność”.

Komedia wyborcza jest grana dla innej publiczności - dla Sowietów. Ma to wykazać, że partia opanowała już w Polsce znowu sztukę naginania rzeczywistości do linii partyjnej, która to sztuka nosi nazwę „realnego socjalizmu”. Innego zdania jest Leszek Talko, były kierownik sekcji polskiej francuskiego radia międzynarodowego Długi, analityczny artykuł Talki ukazał się w organie związku zawodowego Force Ouvriere. Według Talki, komedia wyborcza grana była dla publiczności dużo bardziej naiwnej - dla zachodnich kredytodawców.

Oszukańcze urny

Tygodnik *Francia katolicka* poświęca Polsce dwa artykuły „Powrót z Polski”. Roberta Massona zawiera wnikliwą ocenę sytuacji w Polsce. Drugi tekst, podpisany pseudonimem Emmanuelle, najwyraźniej autorki z Polski, nosi tytuł *Wybory a la Jaruzelski czyli oszukańcze urny*. Autorka mówi o naciskach, o przymusie, o szantażu i wręcz o terrorze.

O terrorze mówi również oświadczenie związku zawodowego Force Ouvriere, dostarczone środkiem przekazu i agencjom prasowym. Ta niezależna, francuska centrala związkowa, ujmuje się za zaarrestowanym w Szczecinie Grzegorzem Ostrowskim, członkiem tamtejszego Komitetu Obrony Praworządności Ostrowskiemu grozi kara trzech lat więzienia za rozdawanie ulotek Force Ouvriere. cytuje obszernie Edmunda Bałukę, przebywającego obecnie we Francji, współzałożyciela owego szczecińskiego komitetu. Bałuka jest przewodniczącym Międzynarodowego Komitetu Obrony Wolnych Związków Zawodowych w Sowietach i krajach Europy Wschodniej. Mówi o przesładowaniach członków szczecińskiego Komitetu Obrony Praworządności.

Komitet przeprowadził w in. własne śledztwo w sprawie różnych morderstw, dokonanych w Szczecinie przez milicję. Bałuka stwierdza, że w pełni wykorzysta swój pobyt we Francji dla zmobilizowania opinii publicznej o obronie więźniów politycznych w Polsce, a w szczególności swego przyjaciela Ostrowskiego.

Do normalizacji daleko

Włoski dziennik *Corriere della Sera* pisał 16 bm. „Bez względu na to, ilu ludzi w Polsce poszło do głosowania, a ilu się wstrzymało, jasne jest, że daleko do tej normalizacji, do której dąży rząd gen. Jaruzelskiego”. Gazeta przypomina, że przed wyborami władze zastosowały wszystkie możliwe środki nacisku, aby przeciwdziałać wezwaniom podziemnej Solidarności do bojkotu i skłonić ludzi do głosowania. Dla zastraszenia, nie zawahano się przed aresztowaniami, zwłaszcza na Wybrzeżu.

Normalizacja wynikiem lęku

Inny włoski dziennik *La Stampa* stwierdza, że jeśli przyjąć dane rządowe za mniej więcej ściśle, to trzeba przyjąć, że podziemnej Solidarności nie powiodło się w jej wezwaniach do bojkotu wyborów. Nie jest ona w stanie zmobilizować ludzi do manifestacji polityczno-społecznych na większą skalę. Nie znaczy to jednak, że społeczeństwo z aprobatą odnosi się do rządu. Taka normalizacja, do jakiej udało się doprowadzić rządowi Jaruzelskiego, jest wynikiem lęku. Gazeta pisze:

„Przed wyborami rząd Jaruzelskiego oświadczał, że zyczy sobie frekwencji wyborczej powyżej 75 procent i w takim wypadku obiecywał ogłoszenie amnestii dla więźniów politycznych. Wygląda na to, że rząd odniósł sukces wyborczy. Jeśli dane rządowe o frekwencji wyborczej odpowiadają prawdzie, bojkot wyborów się nie powiódł. Ale nie jest to bynajmniej wyrazem poparcia społecznego dla polityki reżimu. Jest to wyraz nastrojów zmęczenia, frustracji i lęku. Od pięciu lat narosły w kraju ogromne napięcia, a

nie potrafiono ich rozładować w sposób konstruktywny. Jaruzelski potrafił osiągnąć co najwyżej normalizację na wzór czechosłowacki”.

„W wyborach niedzielnych, Polacy w gruncie rzeczy nie mieli żadnego wyboru. Nowy Sejm został wyłoniony w warunkach wysokiej frekwencji wyborczej, lecz co z tego? Nadal nie rozwiązane są wszystkie problemy kraju. Gen. Jaruzelski nie ma żadnych powodów do samozwątlenia, ani na płaszczyźnie politycznej, ani gospodarczej”.

Swoisty sukces rządu nie rozwiązuje niczego

Podobną ocenę daje korespondent francuskiego dziennika *Le Figaro*. Przytacza twierdzenia władz o wysokiej frekwencji wyborczej, którą poczytują one za swe zwycięstwo.

„Ten swoisty sukces rządu oczywiście nie rozwiązuje niczego. Nikt nie może twierdzić, że wszyscy, którzy głosowali, popierają rząd. Tak samo zresztą, jak nie można twierdzić, że wszyscy, którzy się wstrzymali od głosowania, są w opozycji. W obu wypadkach wielu ludzi motywowanych było po prostu rezygnacją i zmęczeniem, czy wstrętem do polityki i frustracją”.

W marcu 80 było 99 procent...

Belgijski dziennik *Le Soir* wskazuje, jak mało znaczą wybory i frekwencja wyborcza w państwach komunistycznych. Nie są one miernikiem rzeczywistych nastrojów. Gazeta pisze:

„Być może są tacy w kraju i za granicą, którzy przedstawiać będą przebieg wyborów do Sejmu jako dowód prawowitości rządu PRL. Otóż tym wszystkim, sami Polacy mogą przypomnieć, że w głosowaniu do Sejmu w marcu roku 1980, frekwencja wyborcza wyniosła prawie 99 procent, a tymczasem w cztery miesiące później, zrodziła się Solidarność, mająca własne podobne procentowe poparcie ludności”.

Przyszłość zależy od reform

Niemiecki dziennik *Frankfurter Rundschau* podejmuje ten sam wątek. „Jeśli władze uważają znaczną frekwencję wyborczą za oznakę stabilizacji systemu, to powinny własnie sobie przypomnieć, co stało się pięć lat temu. Frekwencja wyborcza wyniosła około 99 procent, a w kilka miesięcy później, wybuchł w PRL najpoważniejszy kryzys, grozący załamaniem reżimu komunistycznego. Tak, że władze czuły się zmuszone wypowiedzieć społeczeństwu wojnę. Jeśli dziś rząd chciałby więc poczytywać taką czy inną znaczną frekwencję wyborczą za świadectwo poparcia społecznego dla siebie, to sam by się tylko oszukiwał”.

„Przed wyborami krążyły pogłoski, że po wyborach rząd przeprowadzi pozytywne zmiany personalne. Miałoby to znaczenie tylko, gdyby prowadziło do podjęcia odważniejszej, stopniowej polityki reform, nastawionej na pojednanie narodowe, tak, aby można osiągnąć prawdziwe postępy w gospodarce i w warunkach życia. Od tego, a nie od formalnych aktów, takich jak głosowanie, zależy przyszłość Polski”.

Austriacki dziennik *Die Presse* zauważa, że w Polsce należałoby dyskutować nie o frekwencję wyborczą, a o perspektywach kursu politycznego.

O liberalizacji głucho

W korespondencji z Warszawy, amerykański dziennik *Washington Post* przypomina niektóre wystąpienia z przedwyborczej kampanii propagandowej. Niektórzy przedstawiciele partii i rządu dawali do zrozumienia, że po wyborach nastąpią nie tylko przesunięcia na wysokich stanowiskach, ale że i władze energiczniej zabiorą się do reform gospodarczych. Sam Jaruzelski zapowiadał, że Sejm weźmie pod uwagę ogłoszenie amnestii dla więźniów politycznych, jeśli frekwencja wyborcza będzie wysoka.

Gazeta pisze, że władze triumfalnie powołują się na wysoką frekwencję wyborczą, mimo kwestionowania tego przez opozycję, ale na razie jakos głucho o możliwościach jakiejś liberalizacji, do której poprzednio robiono aluzje.

Rozpaczliwa sytuacja

Brytyjski dziennik *Times* pisze: „Z góry wiadomo było, że rząd ogłosi swój triumf wyborczy, a Solidarność wyrazi sceptycyzm. Zdaniem korespondenta, wybory powinny teraz utworzyć drogę do ustępstw wobec społeczeństwa. W szczególności, nowy Sejm powinien odegrać pozytywną rolę. Sejm w Polsce nie był całkiem podobny do tak zwanych parlamentów w innych krajach komunistycznych, które zdolne są tylko do pełnego przytakiwania rządowi. W Polsce niektórzy posłowie potrafili okazywać niezależność, w tej czy innej mierze”.

Dziennik przypomina, jak wyglądała rzeczywistość w Polsce. To tylko system rządów jest monolityczny, natomiast społeczeństwo jest pluralistyczne. W kręgach, w środowiskach społeczeństwa, przejawiają się różne opinie i poglądy. Sejm powinien im jakos dawać wyraz, wówczas stałby się inteligentnym klubem dyskusyjnym.

Pod wieloma względami, sytuacja gospodarczo-społeczna w Polsce jest wręcz rozpaczliwa Sejm powinien nie tylko podnosić te sprawy, ale wręcz bic na alarm, krzycząc tak, aby wreszcie kierownictwo PRL tym się zainteresowało

Szansa uzdrowienia - zmarnowana

Francuski dziennik *Le Monde* nie wierzy w możliwości nowego Sejmu Przede wszystkim stwierdza, że wprawdzie w poszczególnych okręgach wyborczych występowało po dwu konkurujących kandydatów, ale wszyscy oni zostali mianowani przez PRON, który jest tylko odmianą osłabionego Frontu Jedności Narodu, istniejącego w każdym państwie komunistycznym Zdaniem dziennika, rząd mógł być dopuszczony do tego, by Sejm był choć w znikomym stopniu reprezentatywny *Le Monde* pisze „I rzeczywiście, istniał projekt, bynajmniej zresztą nie nowy, by dopuścić do Sejmu kilka osób cieszących się zaufaniem Kosińskiego i reprezentujących, w pewnej mierze, kryjącą się poza nim umiarkowaną opozycję Nie stwarzałyby to dla władzy żadnego poważniejszego ryzyka, skoro załatwione by zostało w drodze dyskretnej rokowań, a znacznie przyczyniłoby się do poprawy reputacji reżimu, zarówno w kraju jak i za granicą W ciągu całego roku, aż do czerwca, zastanawiano się nad całą sprawą, ale nic z tego nie wynikło”

Gazeta stwierdza, że zamiast pójść drogą pojednawczą, rząd poczynił wiele posunięć w kierunku zgola przeciwnym Sposob, w jaki przeprowadzono proces morderców ks Popiełuszki, rozpetana przy tej okazji kampania przeciw Kosińskiemu, wznowienie aresztowań, zamieszanie w Gdansk procesu działaczy Solidarności, ograniczenie autonomii na uniwersytetach i wydanie nowych ustaw represyjnych - wszystko to świadczy o sprzeczności między tym, co głosi rząd Jaruzelskiego a tym, co czyni W wypadku wyborów, władze też najwyraźniej postanowiły zapewnić sobie Sejm własnie w pełni posłuszny Wszyscy posłowie, którzy za poprzedniej kadencji okazywali jakąkolwiek śmiałość, którzy ozywiali prace Sejmu, zostali bezlitosnie wyrugowani z listy nowych kandydatów Tak więc i ta mała szansa uzdrowienia stosunków została zmarnowana”

KLER W WYBORACH

Reżimowa prasa radio i telewizja, w czasie wyborów i zaraz po ich zakończeniu bardzo wiele uwagi poświęciły klerowi Można było odnieść wrażenie, że księża stanowią najważniejszą kategorię wyborców

Zaden biskup nie głosował

Obserwatorzy z ramienia władzy odnotowali każdą sutannę w lokalu wyborczym Nie doczekali się sutanny kolo-rowej Według informacji korespondenta francuskiego dziennika *Le Figaro*, zaden biskup kościoła rzymskokatolickiego nie głosował

Według oficjalnych danych, głosowało 4 procent zakonnic i nieco ponad 4 proc księży Ponad 90 procent duchowienstwa - księży i sióstr zakonnych - nie głosowało Duchowni w Polsce wywodzą się przede wszystkim ze srodowisk chłopskich i robotniczych, z inteligencji pracującej i w znacznie mniejszym stopniu ze srodowisk czysto inteligentkich i tworczych Duchowni pracują we wszystkich srodowiskach, wśród wszystkich warstw społecznych, na wsi i w miescie Duszpasterstwo wspólnot rolniczych, srodowisk robotniczych tworczych, młodzieży studenckiej i w ogóle młodzieży, pozwala Kosińskiemu znać dokładnie nastroje społeczne, postawy, zapatrywania i tendencje

Duchowni cieszą się dziś w Polsce dużym zaufaniem Fakt, że ponad 90 procent duchowienstwa - według danych oficjalnych, które można podejrzewać o to, że są sfalszowane, sztucznie zawyżone, nie głosowało, ma swoją wymowę i świadczy, że duchowienstwo zachowało się zgodnie z nastawieniem społeczeństwa, pomimo wszelkiego rodzaju presji, zastraszenia i szykan, od których nie było wolne w okresie przedwyborczym Opinię taką wyraził ks Ludwiczak z Radia Wolna Europa

Nie wolno gorszyć bliźnich”

26 i 27 września odbyła się jesienna kongregacja księży dziekanów i wicedziekanów archidiecezji warszawskiej, w Seminarium Duchownym w Warszawie *Przegląd Katolicki* z 13 października podaje, że prymas Glęmp nie wypowiedział się na temat wyborów Stwierdził tylko „Wyznacznikiem postępowania kapłanów musi być zawsze głos ich własnego sumienia oraz świadomość, że nie wolno im gorszyć bliźnich”

Oszustwo ?

Czy wybory mogły być sfalszowane?

Prawie 190 tys. dzi. uczestniczyło w komisjach wyborczych, a niektórzy są gotowi pozwać o oszczerstwo Wałęsę świadczą w telewizji, że u nich nie było machlojek Oczywiście, nie sposób jest namówić tylu członków różnych komisji, by dodawali procenty wedle tajnych instrukcji władz Takim manewr wyszedłby szybko na światło dzienne Ale też tylko propaganda partyjna wysuwa ow niedorzeczny pomysł, jako rzekomo tezę podziemia i prasy zachodniej Przecież nikt nie twierdzi, że manipulacja wyni-

kami wyborów odbywała się w tak prymitywny sposób, jak dopisywanie ilości głosów na poziomie urny wyborczej

Członkowie komisji wygłaszali w telewizji działaczom podziemia, wołali ze oszczerstwem, i zapewniali że liczenie głosów odbyło się u nich metodą bezpośrednią, czyli poprzez wysypywanie kopert na stół Ale najpierw sprawdzano urny i pieczęcie

Otóż, nikt tego nie kwestionuje Ale mimo to, władze w dalszym ciągu dysponują metodami, które mogą zmieniać ostateczny wynik

Zanizanie elektoratu

Należy tu przede wszystkim zanizanie elektoratu, czyli liczby osób uprawnionych do głosowania Członkowie komisji wyborczych, nawet gdyby chcieli, nie są przecież w stanie sprawdzić, czy na listach znajdują się wszystkie nazwiska wszystkich uprawnionych mieszkańców z ich terenu Bo listy wyborców są dostarczane przez instancje administracyjne, a te z kolei uzgadniają je z Urzędami Spraw Wewnętrznych

Wystarczy pominąć na listach osoby, o których władze przypuszczają, że nie stawia się tak czy tak do wyborów Jest też jasne, że te same osoby nie przyjdą również sprawdzić swoich nazwisk, czyli niebezpieczeństwo wpadki prawie nie istnieje Poza tym, w jednostkowych przypadkach zawsze można powiedzieć, że zaszła pomyłka

Działacze podziemia poinformowali, że w samej tylko Warszawie nie było na listach mniej więcej 7 procent uprawnionych Wskutek tej manipulacji wystąpiło niezwykle zjawisko w niektórych lokalach pojawiło się więcej wyborców niż osób zarejestrowanych Gdyby rejestracja przebiegała prawidłowo, nie mogłoby się to zdarzyć

Członkowie komisji, występujący z atakami na podziemie w audycji telewizyjnej, usiłowali interpretować tę zauważalną gołym okiem nieprawidłowość w następujący sposób rzekomo całe rodziny chodziły razem od lokalu wyborczego do lokalu wyborczego, nawet jeśli mieszkają w różnych rejonach Warszawy i towarzyszyły mamusi i tatusiowi podczas aktu wrzucania kartki Dlatego wchodziło więcej niż było zapisanych

Sama manipulacja wynikami nie przebiegała zapewne na poziomie owych 21649 komisji obwodowych Teoretycznie biorąc, wystarczy podciągnąć dane, napływające do zaledwie 74 okręgowych komisji wyborczych Jakos nie ma bezpośrednich raporty, przedstawiających pracę tych instancji Nie wiemy, jak na prawdę jak one pracowały, skąd otrzymywały informacje, co z nimi robiły, jak je przetwarzały i opracowywały Względnie, nie mamy pewności, czy ich protokoły trafiły nie zmienione do państwowej komisji

Po obniżeniu liczby uprawnionych wyborców, na tym szczeblu wystarczyło już tylko drobne korektury, by osiągnąć zaplanowany wynik

Jest też wiele innych niejasnych punktów Na przykład, sprawa głosów ważnych i nieważnych W myśl ordynacji wyborczej, ważny był także głos całkowicie przekreślony, ważne były karty, na których wymazano po kolei wszystkich kandydatów, ważny był także głos, jeśli dopisano inne nazwiska lub hasła Jak widac, raczej liberalna była ordynacja tam, gdzie rysowała się możliwość podwyższenia wyników na korzyść władzy

A przecież, mimo gigantycznej kampanii, która tylko w telewizji kosztowała ponad miliard złotych, mimo pomysłów propagandowych prosto z rewii na lodzie, mimo dwuznacznych napomknięć, że się będzie robiło haczyki przy nazwiskach wyborców, rzekomo po to, by ktos nie przyszedł głosować dwa razy, pomimo tych wszystkich zabiegów, władze przyznały się do prawie 22 procent nieobecnych

Ale znalazły sobie wytłumaczenie To był margines społeczny Radio Warszawa, w ostatnią niedzielę przedstawiło rozmowę z naczelnym redaktorem *Zycia Warszawy* Zdzisławem Morawskim I w tym wywiadzie właśnie, wysunięto tezę, że chodzi o spekulantów, złodziei, przestępców, alkoholików i narkomanów To oni tak obnizili frekwencję, do spółki z chorymi na grype Gdyby nie katar, który akurat przesładował wielu obywateli, poparcie dla władzy byłoby większe

Otoż ta próba wytłumaczenia niepowodzenia za wszelką cenę, niesie w sobie jakąś wyraźną nutkę pesymistyczną Podobnie, jak prymitywne polemiki z podziemiem, krzyki że oni się nie znają i nie umieją liczyć - choć rezultaty niezależnych obliczeń jak na dloni przedstawił ekspert matematyk Konrad Bilinski Powiedział, że metody obliczeń można uzasadnić przed każdym specjalistą

Obserwatorów w całym kraju było 25 tysięcy Notowali oni, co się dzieje w 1865 lokalach W Warszawie badaniom poddano frekwencję w 667 komisjach obwodowych Badania prowadzono w określonych porach ( ) Zastosowano metody statystyczne, uznane w całym świecie Wyniki porównywano przy pomocy maszyn obliczeniowych Konrad Bilinski, na konferencji prasowej dla zachodnich dziennikarzy, przedstawił te zapisy komputerowe Tyle na pytanie, jak oni to liczili

Wyszło, że na przykład frekwencja w Gdansk ukształtowała się w granicach 59 procent, nie zas, jak podały władze, w granicach 65 procent ( )

Bezpośrednio po 13 października, gazety piły *Poparcie dla polityki reform i socjalistycznej odnowy* Albo *Wyniki głosowania do Sejmu świadectwem poparcia dla programu PZPR* Teraz zaczepiają się o spekulantów, alkoholików i panie lekkich obyczajów, oraz badają, ile osób przezeńbiło się akurat w dniu wyborów Wygląda na to, że same nie oceniają sytuacji zbyt korzystnie dla siebie

ROCZNICA MORDERSTWA

Ciąg dalszy ze str 1

19 bm *Zycie Warszawy* oskarżyło Kosińsk o mieszanie się do polityki Napisało, że potępia się rząd za śmierć ks Popiełuszki, mimo iż jej sprawcy zostali postawieni w stan oskarżenia i skazani na więzienie od 14 do 25 lat

Amerykański dziennikarz przypomina, że w czasie procesu prokurator próbował przedstawić ks Popiełuszkę jako człowieka który łamał prawo, współdziałając z Solidarnością i sam spowodował swą śmierć, siejąc nienawisc do policji

W piątek na nabożenstwie obecny był Lech Wałęsa, wysłuchał kazania Prymasa Dziennikarzem powiedział, że nawet proces morderców ks Popiełuszki został przekształcony w proces przeciw ks Popiełuszcze

Na sobotnim nabożenstwie Wałęsa nie był obecny

Miliony pielgrzymów

„Może niektórzy Polacy mieli złudzenie, że w naszym narodzie nie znajdzie się nikt, kto by z zimną krwią mordował księdza, spełniającego swój obowiązek głoszenia prawa człowieka do wolności, prawdy i miłości Dotychczas czynili to obcy, dokonując egzekucji na księdzu Brzozce, lub zabijając księdza Skorupkę W czasie ostatniej wojny - okupanci Teraz morderstwo na księdzu Jerzym dokonane zostało polską ręką” Oto słowa z kazania poświęconego pamięci ks Popiełuszki

Co miesiąc, jak notują kroniki, do kościoła pod wezwaniem sw Stanisława Kostki na Zoliborzu, przybywa około 250 tysięcy ludzi Na skromnym grobie zamordowanego duszpasterza codziennie pojawiają się świeże kwiaty

Do grobu ks Jerzego pielgrzymują rodacy, nie brak też ludzi spoza kraju Są to Amerykanie, Niemcy zachodni, Brytyjczycy, Francuzi, Włosi, Japonczycy Zanotowano nawet pielgrzymów z odległego Nepalu i Wybrzeża Kosci Słoniowej Zjawily się nawet grupy muzułmanów z Omanu, aby złożyć hołd odwadze chrześcijańskiego kapłana

Modlili się u grobu policjanci finscy, do głębi wstrząśnięci tym okrutnym morderstwem

Przybysze upamiętniają swój pobyt wpisem do złotych ksiąg pamięci

Nie zabrakło u grobu ks Jerzego pielgrzymów z krajów socjalistycznych Przybywają dyskretnie, składają wiązanki kwiatów Nie zawsze mogą swymi podpisami zamaniestrować obecność Ale są obecni

U grobu zjawiają się goście zagraniczni Brytyjski sekretarz stanu Malcolm Rifkind, składając oficjalną wizytę w PRL, złożył wieniec na grobie zamordowanego, co nie spodobało się władzom PRL To samo uczynili brytyjski minister spraw zagranicznych Geoffrey Howe, oraz jego włoski kolega Giulio Andreotti Inni ministrowie woleli nie składać oficjalnych wizyt w PRL, gdy władze nie godziły się na odwiedzenie przez nich grobu ks Popiełuszki

W piątek 18 października, przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa przybył do Warszawy na nabożenstwo za spokój duszy sp ks Jerzego Popiełuszki W Warszawie Wałęsa powiedział, że z ks Jerzym łączyły go serdeczne więzy przyjaźni i że po dziś dzień nie może się pogodzić z myślą, że go już wśród nas nie ma Dodał „Trzeba uczynić wszystko, aby jego śmierć nie była bezowocna Należy walczyć wszystkimi dostępnymi i pokojowymi sposobami w celu urzeczywistnienia chrześcijańskich ideałów, o jakie ksiądz Jerzy walczył”

Mówi się o cudach

„Zaden myślący człowiek nie może przejść obok grobu ks Popiełuszki, ofiary naszych czasów, z obojętnością Tutaj budzi się sumienie każdego człowieka” To słowa ks Antoniego Lewka z zoliborskiej parafii

Korespondent agencji Reutera, pisząc z Warszawy, zauważa, że choć niektórzy biskupi nie w pełni aprobowali polityczne akcenty kazań ks Popiełuszki, to specjalnej mszy w rocznicę śmierci miał przewodniczyć Prymas Polski kardynał Glęmp

Pragnieniem społeczeństwa jest, by ks Jerzego Popiełuszkę wymiesiono na ołtarze, ale - jak powiedział jeden z księży zoliborskiej parafii - proces beatyfikacji jest długi i nie mają nań wpływu ludzkie pragnienia, ani fakt, że Polak zasiada na tronie papieskim W kołach kościelnych mówi się o cudach, jakie mają miejsce po śmierci ks Popiełuszki Cudach w sferze duchowej Jeden z księży od sw Stanisława Kostki mówi, że takim cudem jest, na przykład, powrót wielu ludzi do praktyk religijnych, po czterdziestu latach obojętności

Nie ma dnia, by w kościele nie trwały modły pod obrazem i przy grobie zamordowanego kapłana

Dokonczenie str 6

ROCZNICA MORDERSTWA

Dokonczenie ze str 5

Warszawska studentka przychodzi tu, bo chce być wierząca, głoszona przez ks. Popieluszkę, chce kontynuować naukę Pewien młody człowiek mówi, że wszyscy potrzebowali kogoś takiego, jak ks. Popieluszko. Inna spotkana w kościele osoba mówi, że śmierć ks. Popieluszki, który zginął za wiarę, dobroć i sprawiedliwość, zmobilizowała wszystkich, uswiadomiła wielu ludziom, co się rzeczywiście wokół nich dzieje.

Zamordowanie ks. Popieluszki kompromituje komunizm

Jak pisał ks. Ludwiczak z RWE, w sobotę zebrało się 20 tys. osób na rocznicowym nabożeństwie, byli wśród nich przedstawiciele Solidarności oraz wszystkich środowisk społecznych, ze wszystkich zakątków Polski.

Kaznodzieja powiedział: „My chcemy zwyciężyć tylko miłością, bo przy pomocy terroru nie można rządzić wolnym narodem”.

„Ksiądz Jerzy jest wspaniałym przykładem dla Polaków. Ani bicia, ani opresja, ani ciągłe szpiegowanie przez milicję, nie może odłączyć narodu od miłości Chrystusowej. Morderstwo popełnione na księdzu Jerzym Popieluszcem kompromituje w Polsce system komunistyczny. Kompromitacja jest tym większa, że sprawujący władzę pomylili się w ocenie rzeczywistości, a używając środków przemocy niemal we wszystkich dziedzinach życia, chcą rozwiązać zasadnicze problemy społeczno-polityczne. Co bardziej zastanawia i przeraża, że z popełnionych błędów nie widac, jak dotychczas, aby wyciągnięto właściwe wnioski, a mianowicie, że przemoc nie może rządzić wolnym narodem”.

Lech Wałęsa powiedział w sobotę, w Warszawie, że ostatnią wolę ks. Jerzego, skierowaną do wszystkich Polaków, jest postawienie, aby nie żył w lęku, upokorzeniu, lub nienawiści.

Sztuka w Londynie

W wielkiej Brytanii odbyła się premiera sztuki o śmierci ks. Jerzego Popieluszki, w londyńskim teatrze Almeida.

Sztuka weszła na scenę 15 października, nosi tytuł *The Deliberate Death of a Polish Priest* - „Umysłna śmierć polskiego księdza”. Autorem jest Ronald Howe, autor scenariusza „Jeden dzień w życiu Iwana Denisowicza”, oparte go na opowiadaniu Solżenicyna Laureat nagród teatralnych, reżyser spektaklu Kevin Billington, jest twórcą m. in. inscenizacji *Emigrantów* Sławomira Mroźka.

Przedstawienie jest wierną dramatyzacją procesu morderców ks. Popieluszki. Sztukę otwiera kazanie ks. Popieluszki.

Rolę narratora pełni postać Waldemara Chrostowskiego, kierowcy księdza. W trosce o autentyczność, inscenizatorzy konsultowali się z londyńskim *Dziennikiem Polskim* i organizacją Solidarity with Solidarity.

W sierpniu br. londyńskie radio nadawało sztukę o procesie torunskim.

Jan Paweł II

Dokonczenie ze str 1

Papież wspominał o tym, zwracając się do Polaków, a przy końcu dziękował za życzenia pielgrzymom i prosił o modlitwy na swoją intencję. Była to jednak aluzja bardzo subtelna do wyboru konklawy Jan Paweł II nie użył nawet tego słowa. Wspominał tylko o „wydarzeniu z 16 października przed siedmiu laty”. Papież nie uznaje potrzeby obchodzenia tej rocznicy, nie było więc w Watykanie ani święta, ani żadnej uroczystości.

Zyczenia, składane przez grupy pielgrzymów, ograniczono do minimum. Dla Ojca Świętego jest to przede wszystkim dzień modlitwy.

Podczas audiencji, przedmiotem katechezy Papieża, w języku włoskim, było teologiczne rozważanie istoty ojcostwa Bożego Trójcy Świętej i synostwa Chrystusa Pana, na podstawie cytat z Pisma Świętego. Streszczając potem tę naukę w różnych językach, Jan Paweł II witał potem zarazem różne pielgrzymki.

METODY KOLONIZATORÓW

„Polska nierządem stoi, a Polacy to wicherzyście i anarchiści”. Jeżeli za wskaźnik wagi jakiegoś pojęcia wziąć stopień, w jakim przeniknęło do języka potocznego, którego uczą się dzieci i który ostatecznie wyznacza daną kulturę, by za sprawą nieustannych powtórzeń przekształcić się w stereotyp, to pojęcie anarchii zdaje się w świecie takim odgrywać rolę szczególnie doniosłą.

Występuje ono często w zwrotach i porzekadłach, tych zastygłych formach językowych - „Polska nierządem stoi” może tu służyć za przykład. Pojęcie „nierządu”, lub „anarchistycznych tendencji” społeczeństwa polskiego, eksploatowane przez reżim Jaruzelskiego od 1981 roku, wykracza jednak znacznie poza obraz, utrwalony w porzekadle. Stało się ono praktycznie uzasadnieniem samego reżimu.

Warto zatem zastanowić się nad pochodzeniem, a zwłaszcza nad funkcją, tego dziwnego uznania nierządu za przywarę narodu. O żywotności tego stereotypu świadczy dobitnie seria najnowszych przykładów. Dostarcza ich szczytnie historia ostatnich czterech lat. Dlatego też niezbędne jest przypomnienie kontekstu, w jakim się on pojawia. W latach 1980-81 Polska znajduje się w okresie gruntownego zakwestionowania struktur politycznych, społecznych, intelektualnych. Przyrównać je można tylko do czterech lat Sejmu Wielkiego, który w latach 1788 do 1792 zrodził Konstytucję 3 Maja. Tak, jak ówczesna odnowa była nie do przyjęcia - drugi rozbiór - tak i Solidarność postrzegana jest z Moskwy jako obce ciało, które trzeba wyeliminować.

Przeciętny Rosjanin używa dla określenia Solidarności takich słów, jak *bezobrazje*, *koszmar*, *sjewjebstwujuszczaja reakcja*, *antisocjalistyczna orgija*.

Sowiecka prasa potępia podżegaczy strajkowych, terrorystów, ekstremistów, szantaż, protesty, ogólny chaos, upadek gospodarczy i tym podobne. Wszystkie te słowa kojarzą się z pojęciem anarchii i dobrze wyrażają stereotyp, powodując zawsze te same, dające się przewidzieć, reakcje. Tak więc, można z łatwością zauważyć, jakie funkcje spełnia obecnie stereotyp polskiego nierządu.

Jego cel jest jasny. Sprezycyzowany został przez polskich rzeczników Moskwy jeszcze przed uderzeniem wojskowym, 13 grudnia rano Jaruzelski mówi o konieczności wprowadzenia stanu wojennego ze względu na, jego zdaniem, zbyt zaawansowany proces rozkładu, a twardego w rzeczywistości mówią wyraznie o anarchii. Słowo to powraca często w przemówieniu telewizyjnym

13 grudnia, w połączeniu z takimi terminami, jak „ruina”, „rozprzężenie”, „katastrofa”. Generał twierdzi, że „ojczyzna nasza znalazła się nad przepaścią. Dorobek wielu pokoleń, wzniesiony z popiołów polski dom, ulega ruinie. Struktura państwa przestaje działać. Atmosfera nie kończąca się konfliktów, nieporozumień, nienawiści, sieje spustoszenie psychiczne, kaleczy tradycję tolerancji. Mnożą się wypadki terroru, pogrozek i samosądów moralnych, a także bezpośredniej przemocy. Chaos i demoralizacja przesyłały rozmiary klęski. Już nie dni, lecz godziny przybliżają ogólnonarodową katastrofę. Instynkt samozachowawczy narodu musi dobiec do głosu. Awanturnikom trzeba skrepić ręce, zanim wtrąca ojczyznę w otchłań bratobójczej walki. Demokrację można jednak wdrążyć i rozwijać tylko w państwie silnym i praworządym, anarchia jest zaprzeczeniem, jest wrogiem demokracji”.

Stereotyp anarchii jest wtedy przywoływany, ilekroć narzucony z zewnątrz porządek ulega zagrożeniu przez autentyczne polski zryw. W swej formie obecnej, pojęcie to jest więc wyraznie heterostereotypem, który znajduje wszelako oddźwięk w wąskiej grupie obywateli kraju, którzy przygotowują grunt do użycia siły.

W 1970 roku, podobne ujęcie wydarzeń nie doprowadziło do równie radykalnego rozwiązania, polegającego na infantylności i podporządkowaniu sobie całego narodu, choć gomułkowska próba utrzymania się przy władzy, pomimo wybuchu gniewu w Stoczni Gdanskiej, odwoływała się do tych samych frazesów. Stereotypem polskiej anarchii posługiwał się także w 1956 roku jeden z najbardziej wtedy promoskiewskich Polaków, Bolesław Piasecki, przywódca ruchu PAX. W październiku 1956 roku, tuż przed decydującym VIII Plenum, opublikował artykuł, którego sam tytuł zdradza już charakter irracjonalny i dezinformacyjny. Tytuł ten brzmi „Instynkt państwowy”. Gdy się zna faszystowską przeszłość autora artykułu, łatwo się domysleć, jak ważne jest dlań odwołanie się do instynktu. Chodzi o wyzwolenie niekontrolowanego, niejako zwierzęcego, popędu w sytuacji, gdy grupa stalinowców traci grunt pod nogami. Odwołanie się do anarchii i nieodpowiedzialności ma spowodować odruch samozachowawczy, ( ) działanie zacierające do zatrzymania ruchu. Zacytujmy fragment rozważań, zawartych w tym artykule.

„Fakt, że nasza dyskusja jest nie tylko normalnym rozważaniem spraw publicznych, ale stanowi przede wszystkim burzli-

wy rozrachunek z okresem milczenia, ma poważne konsekwencje. Fakt ten sprawił, że do twórczych wartości ideowych w tej dyskusji, dołączyły się pierwiastki anarchii moralnej i intelektualnej. Słuszne było nawet zafundować sobie luksus nieodpowiedzialnej dyskusji. Obecnie jednak nie wolno tego luksusowego okresu przedłużać, gdyż stanu tego nie wytrzyma autorytet państwa ( ) stoimy wobec konieczności brutalnego realizowania racji stanu”.

Wszystkie wskazane przez nas przykłady - 1956, 70 i 81 - ukazują wyraźnie niezmienną skłonność Rosji do interweniowania, oraz rolę stereotypu, mówiącego o anarchii. Za każdym razem idzie o przekonanie całego narodu, że nie jest zdolny do racjonalnego działania, że jego charakter społeczny, według określenia Ericha Fromma, jest napiętnowany nieśmiałością i nieodpowiedzialnością i wobec tego naród ten musi nieuchronnie znaleźć się ponownie pod kuratelą swoich sąsiadów i opiekunów.

Regularność, z jaką przy każdej polskiej próbie samostanowienia, wybija się groźbę anarchii, świadczy jak bardzo rzekomym opiekunom zależy na tym, aby myśl ta została przyjęta, wchłonięta, przyswojona, by stała się drugą naturą. Stereotyp anarchii jest więc podstawowym narzędziem infantylności, wymuszonego uwstecznienia i zniewolenia.

Mало jest narodów współczesnego świata pogrążonych w takim tragicznym absurdzie. To powtarzające się określanie anarchicznego charakteru Polaków, przez tych, w których interesie leży zapanowanie nad nimi, nie jest w żadnym wypadku związane wyłącznie z polityczną naturą Związku Sowieckiego. Podobnie dziesiętnastowieczni kolonizatorzy podkreślali infantylnizm tubylców, a zwolennicy poddaństwa wykazywali nieudolność wiesniaków-analfabetów do kierowania własnymi sprawami bądź skłonność do ulegania występkom, takim jak kradzież, pijanstwo, mścicielstwo.

Były to fragmenty opublikowane w 39 numerze wydawanego w Londynie kwartalnika *Aneks*

O emigracji

ADAM MICHNIK pisze o emigracji w numerze 39 kwartalnika *Aneks* wydawanego w Londynie. Oto fragmenty.

Wśród wygnańców nie raz toczono spór o formułę stosunku emigracja - kraj (o) służebność czy nadrzędność emigracyjnych ośrodków i instytucji.

Wydaje się, że nie jest to problem, który można rozstrzygnąć raz na zawsze. Bywają

W związku z siódmą rocznicą wyboru Ojca Świętego, dziennik *Osservatore Romano* napisał: „Gdy wspominamy początek obecnego pontyfikatu, nie można nie wyrazić podziwu wobec żywotności i dynamizmu, które dziś cechują wszystkie dziedziny życia Kościoła. Zadziwić musi głębia, bogactwo, różnorodność i klarowność dzieła, już dokonane przez tego Papieża”.

18 października, piątek Jan Paweł II udał się z pielgrzymką apostołską do Sardynii.

Spotkał się tam z górnikami zagłębia Argenteria, w okolicy miasta Iglesias. Wydobywa się tu ołów i cynk. Papież spotkał się z 4 tys. górników. Byli wśród nich przedstawiciele 40 górników polskich, pracujących 100 km stąd, na północnej wyspie, gdzie budują podziemia i stacje pomp, w kopalni fluorytu. Wysłani tam są przez peerelowską firmę Polservice. Kierownik grupy odzignął się od wielkiego transparentu Solidarności, który górował nad placem.

Transparent przygotowała włoska młodzież. W chwili, gdy dwaj ich koledzy ofiarowywali Papieżowi lampkę górnictwa, polscy górnicy zaspiewali dwie pełne zwrotki *Czarnej Madonny*.

Papież odpowiedział: *„Szczęść Boże! Szczęść Boże wam, waszym rodzinom, szczęść Boże naszej ojczyźnie!”*

Papież przypomniał naukę Kościoła, sprzeciwiającą się gwałceniu godności i praw człowieka pracy.

Mówiąc o solidarności Kościoła z ludźmi pracy, o solidarności wśród samych ludzi pracy, Papież wskazał trzymany przez młodzież transparent i dodał: *„Wyraża to również ten napis - Solidarność żyje!”*

Jan Paweł II zjechał do kopalni jako drugi w dziejach papież z łazem zjechał 300 metrów pod ziemię do hali pomp 200 m poniżej poziomu morza. Tam odbyło się nie przewidziane w programie spotkanie z działaczami związkowymi, którzy przedstawili sytuację ludzi pracy w tych stronach. 25 proc. ludzi zdolnych do pracy na Sardynii nie może znaleźć zajęcia.

Papież przypomniał, że sam pracował w kamieniu, ale nigdy pod ziemią. Górnikom Jan Paweł II pozostawił w darze kopię obrazu Matki Boskiej Jasnołódzkiej.

okresy, na przykład po klęsce Powstania Listopadowego czy w apogeum stalinizmu, gdy wykrwawiony i sterroryzowany kraj staje się polityczną pustynią. W takich chwilach, na emigracji spoczywa ciężar zachowania kulturalnej i politycznej ciągłości.

Zdarza się jednak i odwrotnie. Emigracja kosztuje i słabnie, wyniszczona podziałami i konfliktami, zas w kraju rozpoczyna się proces powstawania niezależnych instytucji. Wtedy, to oczywiście, rola emigracji staje się służebna wobec kraju. Może być ona ambasadorem sprawy polskiej w świecie. Może być inspiratorem wielu krajowych poczynan i uczestnikiem dyskusji, ale nie może spełniać, w stosunku do kraju, roli przywódczej. Taka właśnie sytuacja ukształtowała się w ciągu ostatnich dziesięciu lat. Emigracja ma te sprawy dobrze przemysłane, zna lepiej niż ludzie w kraju swoje możliwości i swoje ograniczenia, zna też swoje wzory.

Emigracja współczesna pamięta o roli Wielkiej Emigracji, która zrodziła Adama Czartoryskiego i Hotel Lambert, a także wielkie dzieła romantyków. Pamięta, że emigrantem byłwał Piłsudski i byłwał nim Witold Siegajac, zatem do przeszłości, a także do doswiadczon exulow powojennych, formułuje dziś emigrant postulat pod adresem kraju: przyjeżdżajcie, tu jest tyle do zrobienia.

Kazdy z nas, krajowców, musi szukać we własnym sumieniu odpowiedzi na ten apel. Moja odpowiedź brzmi: na emigracji jest dostateczna ilość osób wybitnych, także z kręgu Solidarności, by przyjazd kogokolwiek z nas mógł w tej materii cokolwiek zmienić. Tu w kraju, jest również wiele do zrobienia. Tak wiele, że każdy wyjazd pozostawia lukę.

To prawda, tutaj wszelką lukę łatwiej wypełnić, ale prawdą jest też, że każda decyzja emigracyjna odbierana jest - nie twierdzą, że zasadnie - jako upadek nadziei.

Sam sobie nieraz stawiałem to pytanie, bowiem wielu ludzi namawiało mnie na wyjazd za granicę. Odpowiadałem im zawsze z całą szczerością, że osobiscie uważałbym swój wyjazd za ucieczkę przed niebezpieczeństwem.

Wiem, że motywy różnych ludzi mogą być różne. Wiem także, że nie wolno mi nikomu czynić z takiego postępowania zarzutu, bo nikt od nikogo nie może wymagać, by godził się długie lata swojego życia spędzić w więzieniu, lub - co może być gorsze - w codziennym oczekiwaniu na uwieszenie. Jednak samemu sobie - wolno Dłatego, póki mi sił starczy, będę tutaj w Polsce robił wszystko, by uczynić mój kraj bardziej wolnym. Będę też czynił wszystko, by zaciesnić więź między krajem a emigracją, bo tędy wiedzie jedna z polskich dróg do wolności.

MILEWSKI U REAGANA

Dokonczenie ze str 1

Wizyta pana Milewskiego, jego wysiłki aby informować świat zachodni o aspiracjach i potrzebach jego rodaków, są niezwykle istotne

Tyle prezydent Reagan

Po spotkaniu w Białym Domu, Jerzy Milewski udzielił wywiadu Rozgłosni Polskiej Radia Wolna Europa

WYWIAD Z MILEWSKIM

Mowi Milewski

Miałem mu do przekazania wyrazy wdzięczności, nie tylko naszego związku, ale polskiego społeczeństwa, za pomoc, za poparcie, które nam Stany Zjednoczone - całe Stany Zjednoczone, nie tylko rząd, ale społeczeństwo i związki zawodowe w tym kraju - udzielają, zwłaszcza od 13 grudnia 81 roku

Miałem mu do przekazania osobiste życzenia i wyrazy należnego szacunku od Lecha Wałęsy

No, i miałem mu do zasugerowania parę spraw szczegółowych, dotyczących tego, czego byśmy oczekiwali od Stanów Zjednoczonych w najbliższym czasie

-A czego, czy można pana zapytać?

Milewski Z grubsza rzecz biorąc, kontynuowania tej polityki, która do tej pory jest kontynuowana To, że prezydent wymienia od czasu do czasu Solidarnosc po imieniu, ma dla nas ogromne znaczenie To, że pamięta o pokojowej walce, którą całe polskie społeczeństwo prowadzi o respektowanie praw, o demokrację

-Czy poruszył pan sprawę sankcji gospodarczych? Lech Wałęsa wypowiadał się ostatnio, podobnie jak Prymas Polski kardynał Glemp, za zniesieniem tych resztek sankcji, jakie jeszcze pozostały

Milewski Nic nie miałem do powiedzenia w tej sprawie, dlatego że akurat tą rzecz poruszył Lech Wałęsa i nie musiałem powtarzać Natomiast prezydent spytał, w ogóle jak wygląda sytuacja w Polsce Opowiedziałem mu, czym dzisiaj jest Solidarnosc Opowiedziałem mu o represjach Opowiedziałem mu o tym, że ta sprawa - to dążenie czy robienie czegokolwiek co jest możliwe - do powstrzymania władz polskich od represji, to jest sprawa bardzo ważna

TELEWIZYJNE TRANSMISJE Z ZACHODU DLA POLSKI

A ponadto przepływy informacji do Polski, a więc wzmocnienie radia polskojęzycznego, czy to RWE czy Voice of America Mówiłem o tym, że gdyby udało się zorganizować telewizyjne transmisje do Polski, to by miało dziesięciokrotnie większy społeczny efekt, niż radio

Jezeli chodzi o sprawy gospodarcze, to mówiłem raczej o przyszłości a nie o teraźniejszości Mianowicie, od dawna prosimy, jak to przypomniałem, żeby opracować tak zwany mini-Marshall plan, czyli plan pomocy gospodarczej Polsce, wówczas kiedy ta pomoc będzie mogła być skuteczna, a więc po przywróceniu praw demokratycznych, po przeprowadzeniu strukturalnej reformy gospodarczej, o co nasz związek zabiega od początku Wówczas taka pomoc byłaby nam bardzo potrzebna No, i by musiała być rzędu własnie planu Marshalla ( )

Czy poruszył pan sprawę najbliższego spotkania na szczycie prezydenta Reagana z sekretarzem generalnym Gorbaczowem i kwestię podniesienia problemu polskiego w tych rozmowach?

Milewski Wspomniałem o tym To się samo narzucało, bo prezydent w tej chwili się przygotowuje do tego spotkania ( )

A jak prezydent na to zareagował?

Milewski Mówił mi, że on jest po wraźeniu Solidarnosci od początku jej istnienia i nie ma mowy o tym, żeby on o Solidarnosci kiedykolwiek zapomniął, także będąc w Genewie (na rozmowach z Gorbaczowem)

MOMENT NIE PRZYPADKOWY

Korespondenci uważają, że moment spotkania Jerzego Milewskiego z Reaganem nie był zupełnie przypadkowy Chodziło przede wszystkim o to, aby po wizycie Jaruzelskiego w Nowym Jorku, wizycie podczas której generalnie nie spotkał się - nie został przyjęty - przez nikogo z przedstawicieli administracji amerykańskiej - dać sygnał, że administracja amerykańska nadal, śledząc sytuację w Polsce, wypowiada się po stronie niezależnego związku zawodowego Solidarnosc

Po drugie, po wyborach do Sejmu, a nie przed nimi, aby uniknąć pomowien propagandy w Polsce, że Stany Zjednoczone chciały się wtrącać w wewnętrzne sprawy kraju

CO ROBIĄ MORDERCY?

Mordercy ks Popiełuszki odbywają kary długoletniego więzienia na ul Rakowieckiej w Warszawie

Były kapitan Grzegorz Piotrowski i były porucznik Waldemar Chmielewski pracują B płk Adam Pietruszka i b por Grzegorz Pekała nie dostali pracy

Sam fakt, że Piotrowski i Chmielewski pracę znaleźli świadczy o tym, że są więźniami uprzywilejowanymi Tego zdania jest prawnik Solidarnosci

Mowi się, że współwięźniowie i współpracownicy skazanych unikają kontaktów i rozmów z Piotrowskim i Chmielewskim

Rzecznik rządu Urban w lipcu określił czterech morderców ks Popiełuszki jako więźniów politycznych

Według otrzymanych informacji, Piotrowski i Chmielewski pracują w więziennej drukarni, w podziemiach gmachu leżącego w niewielkiej odległości od miejsca ich dawnej pracy w ministerstwie spraw wewnętrznych Pracują jako drukarze

AMNESTY INTERNATIONAL

Oto dalszy ciąg omówienia raportu AI

Milicja dokonuje najazdów na zakłady pracy i mieszkania prywatne, przeprowadza masowe aresztowania podczas demonstracji, bije i źle traktuje ludzi podczas przesłuchiwania Szykanuje się i próbuje się zastraszyć prawników, broniących więźniów politycznych Działacze Solidarnosci prowadzą głodówki protestacyjne a władze stosują brutalne metody przy likwidowaniu głodówek

Amnesty International podkreśla, że próby interwencji z jej strony okazały się nieskuteczne AI interweniowała na rzecz działaczy opozycji, wobec których władze nie zastosowały amnestii Przedstawiciele AI nie zostali dopuszczeni na proces Kuronia, Michnika, Wujca i Romaszewskiego Ponownie aresztowano osoby zwolnione na podstawie amnestii

Raport przypomina o zabójstwie ks Popiełuszki i o procesie jego morderców, oraz o tajemniczych zgonach kilku opozycjonistów

Na zakończenie, raport stwierdza że Amnesty International apelowała kilkakrotnie u władz o zniesienie kary śmierci Apele pozostały bez odpowiedzi W 1984 wydano w Polsce 13 wyroków śmierci i dokonano czterech egzekucji W listopadzie 1984, władze PRL postanowiły wycofać kraj z Międzynarodowej Organizacji Pracy, ponieważ przyjęła ona formalnie sprawozdanie, potwierdzające naruszanie przez władze prawa do swobodnego tworzenia związków zawodowych, po delegalizacji Solidarnosci i ogłoszeniu stanu wojennego

Aresztowania

„MODLILI SIĘ BEZ ZEZWOLENIA WŁADZY PAŃSTWOWEJ”

Za modłtwe - do aresztu Pod tym tytułem pisze wydany w podziemiu Tygodnik Mazowsze, nr 139

„Kolegium do spraw wykroczeń w Białogardzie, woj Koszalińskie, wydało ostatnio kilka precedensowych orzeczeń 28 sierpnia, po mszy za ojczyznę, w kościele NMP wierni tradycyjnie modlili się w intencji więźniów sumie-

nia, pod krzyżem znajdującym się na terenie kościoła, odgrozonym od ulicy”

„Między innymi, Anna Sztark odczytała homilię ks Popiełuszki, z 26 sierpnia 84 roku Tak zwane antypaństwowe treści w niej zawarte spowodowały, że Anna Sztark tego samego dnia stanęła przed kolegium Obronca wyjaśnił, że wierni mają prawo wykonywania zbiorowych praktyk religijnych na terenie kościelnym i rozpowszechniania tam tekstów dozwolonych przez Kościół Pomimo to, kolegium orzekło trzy miesiące bezwzględnego aresztu”

„31 sierpnia, po mszy w rocznicę Porozumien, zatrzymano cztery osoby z tłumu, modlącego się, śpiewającego pieśni religijne, pod tym samym krzyżem Andrzej Sałek skazany został 2 września na trzy miesiące aresztu Makary Kala i Leszek Kusiko, na grzywny po 50 tys zł Tadeusz Woronecki na 35 tys zł”

„Cytujemy z ustnego uzasadnienia Na terenie przykościelnym modlili się bez zezwolenia władzy państwowej”

Tygodnik Mazowsze pisze, że wszystkie rozprawy były zamknięte, nie dopuszczono nawet przedstawicieli kurii, ani księży, chcących zeznawać w obronie obwinionych Andrzeja Sałka czeka jeszcze sprawa sądowa za „czynny opór władzy”, bo próbował się wyrwać w chwili zatrzymania

ŚMIERTELNE POBICIE

Według informacji prasy podziemnej z połowy lipca, o represjach w Lubinie, w zagłębiu miedziowym aresztowany został emerytowany nauczyciel Technikum Gornictwa Rud w Lubinie, zamieszkały przy ul Baligrodzkiej 3 m 21

11 kwietnia aresztowano małżeństwo Krystynę i Juliusza Zawadzkich, zamieszkałych w Lubinie Porucznik SB oraz inni funkcjonariusze, bili Zawadzkich za odmowę składania zeznań Krystyna była w ciąży Julian, na skutek pobicia, miał krwotok wewnętrzny

24 września 1984, w Babiemicach, w gminie Bierutów, w woj wrocławskim, funkcjonariusze MO z Bierutowa, Ryszard Borys zam Rynek 3 m 10, ur w 1955, Jan Jarosik, zam ul Kolejowa 11 B, m 11, ur w 1955, oraz Zbigniew Burak, zam ul Kolejowa 9 B, m 4, ur w 1954, zmierzając do nieuzasadnionego zabrania Kazimierza Łazarskiego z mieszkania, pobili go W następstwie pobicia, kopania, uderzenia pięścią w brzuch, doznał on poważnych obrażeń ciała, które spowodowały zapalenie otrzewnej i śmierć

Sprawa znalazła się w prokuraturze Aresztu wobec sprawców nie zastosowano Sprawcy śmiertelnego pobicia nadal są funkcjonariuszami MO

zamiast spotkania literackiego

Z początkiem września aresztowany został w Gdańsku pisarz Marek Nowakowski Zatrzymano go na 48 godzin, skonfiskowano manuskrypt jego krótkich opowiadań Marek Nowakowski jechał na spotkanie literackie, zorganizowane pod patronatem Kościoła Ostrzeżono go przed „tego rodzaju postępowaniem”

PINIOR ZWOLNIONY

15 października, we wtorek, Józef Pinior został zwolniony z więzienia

Odsiadywał trzy miesiące, za złożenie kwiatów pod tablicą pamiątkową we Wrocławiu, w rocznicę Solidarnosci Po wypuszczeniu powiedział w telefonicznym wywiadzie, że obecna decyzja sądu we Wrocławiu (o zwolnieniu go z więzienia) była odważna, jak na polskie stosunki i dodał „Byłaby ona jeszcze cenniejsza, jeszcze bardziej niezależna, gdyby nie została z politycznych względów opóźniona o dwa dni, gdyby zapadła jeszcze przed wyborami”

REWIZJE NADZWYCZAJNE

Tygodnik Powszechny zamieścił notatkę o tej treści

„W ciągu dziewięciu miesięcy tego roku, prokurator generalny PRL wniósł 340 rewizji nadzwyczajnych w stosunku do orzeczonych prawomocnie wyroków sądowych Rewizje tego typu, z reguły na niekorzyść skazanych, są uwzględniane w ponad 93 procentach W tym roku, aż w 340 wypadkach, prawomocne wyroki sądowe wydawały się prokuratorowi generalnemu PRL zbyt łagodne”

DŁUG

Bonn, 17 października Podano tu oficjalnie, że przedstawiciele Republiki Federalnej Niemiec i PRL podpisali we wtorek 16 bm, w Warszawie, porozumienie w sprawie przełożenia spłaty długu PRL, przypadającej na rok bieżący Rzecznik bonńskiego ministerstwa finansów powiedział, że RFN jest największym wierzycielem państwowym PRL Odmówił ujawnienia, o jaką sumę chodzi

EMIGRACJA DO RFN

Zachodniemiecki minister spraw zagranicznych Genscher, w przemówieniu wygłoszonym w Lokum w RFN, zwrócił uwagę na znaczną liczbę mieszkańców Niemiec Zachodnich, którzy mają krewnych w Polsce, pragnących osiedlić się w RFN

Genscher nawiązał też do malejącej liczby Niemców etnicznych, uzyskujących zezwolenia na wyjazd z PRL na Zachód

STOSUNKI Z IZRAELEM

15 października, premier Izraela Szymon Perez powiedział, że Izrael i PRL zamierzają nawiązać stosunki dyplomatyczne

Stosunki zostały zerwane 18 lat temu

Wykład ks prof Józefa Tischnera wygłoszony 12 X 1985 r w Canisius College, Buffalo, NY. Wykład i wypowiedzi w dyskusji zostały opracowane za zgodą autora na podstawie zapisu magnetofonowego. Wykład odbył się pod egidą Solidarny and Human Rights Association, Permanent Chair of Polish Culture, Institute of Justice and Peace of Buffalo Diocese i Departments of Philosophy and Religious Studies of Canisius College. Redakcja dokonała kilku drobnych skrótów.

Nie łatwo jest mówić o współczesnej Polsce. Przede wszystkim nie jest łatwo mówić tutaj w Ameryce. Dlatego, że Polska znajduje się w tak różnej sytuacji, że wszelkie porównania są niemożliwe. Z drugiej strony, sytuacja Polski dzisiaj jest szczególna. Zdajemy sobie sprawę w Polsce z tego, że w Polsce w znacznym stopniu rozgrywają się przyszłe losy Europy. Poza tym, w pewnym stopniu, w Polsce także rozgrywają się duchowe losy świata cywilizowanego. W każdym razie nie wiem czy się mylimy czy nie, ale wydaje się nam, że gramy na wielkiej scenie świata, chociaż jesteśmy małym krajem.

Przede wszystkim, porównując sytuację Ameryki i Polski, trzeba podkreślić jedno, że Ameryka jest, w zasadzie, krajem zdrowego rozsądku. Jeśli ktoś ma zdrowy rozsądek, może zrozumieć to, co się tutaj dzieje. Polska jest krajem rządzonym przez ideologię marksistowską. Marksistowska ideologia ma niewiele wspólnego ze zdrowym rozsądkiem. Nie chcę przeto powiedzieć, że ten kto mieszka w Polsce powinien pozbawić się zdrowego rozsądku. Chcę tylko powiedzieć, że w Polsce, aby żyć trzeba znać marksizm i mieć jednocześnie zdrowy rozsądek. W Ameryce wystarczy sam zdrowy rozsądek.

Dojeme krowy metodą Marksa

Pozwolicie więc, że zrobię wam mały wykład marksizmu. Dwie sprawy wydają mi się istotne dla zrozumienia współczesnej sytuacji Polski. Obydwie sprawy dotyczą czegoś takiego co się nazywa pracą - ludzką pracą.

Wyobrazmy sobie kieliszek wina. Posawmy pytanie, które kiedyś zadał Marks. Ile jest wart kieliszek wina? Odpowiedź Marksa jest taka - kieliszek wina jest wart tyle, ile warta jest praca potrzebna do jego wyprodukowania. Im więcej pracy potrzeba, tym większa cena kieliszka wina. Na tej zasadzie zbudowana jest cała komunistyczna gospodarka. Jakie są skutki tej tezy? Skutki są takie, że aby podnieść wartość kieliszka wina należy zwiększyć ilość pracy potrzebnej do jego wyprodukowania. Zilustruję to jeszcze jednym przykładem. Jest w Polsce PGR (Państwowe Gospodarstwo Rolne), a w gospodarstwie są krowy. Ilu ludzi potrzeba aby wydoić jedną krowę? Otóż dwunastu. Dwoch chwytają za "te instrumenty", a dziesięciu podnosi i opuszcza krowę. W ten sposób zwiększa się wartość mleka. Oczywiście krowa jest bardzo zadowolona, nie ma bezrobocia, a to że nie ma mleka, to jest drobiazg. Są to zarty, które mimo wszystko ilustrują pewne zjawisko charakterystyczne dla komunistycznego systemu pracy. W tym systemie praca nie wykazuje żadnego postępu, dlatego że postęp po prostu się nie opłaca.

W Niemczech jeden techniczny wynalazek przypada na mniej więcej 6 inżynierów, w Związku Radzieckim jeden wynalazek przypada na 100 inżynierów. W Związku Radzieckim ostatnie lekarstwo wynaleziono w roku 1914 (sic!). Inne lekarstwa, owszem istnieją, ale importowane z Zachodu. Jest to sytuacja tragiczna, z której bierze się w Polsce i w krajach komunistycznych wielki kryzys pracy. Kryzys ten polega przede wszystkim na braku postępu i wszystkie kryzysy ekonomiczne i polityczne w krajach Europy Wschodniej są uwarunkowane przez ten system pracy. Ponieważ źródłem kryzysu jest ideologia, a ideologia w tym przypadku jest sprzeczna ze zdrowym rozsądkiem, jest rzeczą niezmiernie trudną obalić te zasady ideologii. Przypomina się w pewnym stopniu sytuacja z okresu średniowiecza - wtedy w medycynie nie wolno było robić sekcji zwłok i to zahamowało na długi czas postęp medycyny.

Książka Prof.

JÓZEF TISCHNER

Ś w i a t p o z b a w i o n y r o z s ą d k u

Podobne dogmaty mamy w ideologii komunistycznej. Między innymi takim dogmatem jest marksistowska teoria wartości.

Komunizm a zdrowy rozsądek

Solidarność starała się zmienić w praktyce strukturę gospodarczą Polski, chciała zaprowadzić tzw. wolny rynek. Na wolnym rynku wartość towaru zależy od tego, czy ten towar jest potrzebny czy nie. Zasada wartości jest tu inna - decydują potrzeby społeczne. Niestety reforma gospodarcza zakończyła się właściwie fiaskiem. Są na ten temat jeszcze dzisiaj w Polsce dyskusje, jeszcze się różne frakcje w partii zwalczają, ale nic nie wskazuje na optymistyczne rozwiązanie w przyszłości. Zwolennikiem wolnego rynku w systemie komunistycznym jest węgierski ekonomista Marton Tardos, który wierzy, że nawet w komunistycznym systemie można stworzyć wolny rynek. Jego artykuł miał być opublikowany przed trzema tygodniami na łamach *Tygodnika Powszechnego*. Cenzura skreśliła cały artykuł. To jest zły znak.

Jeśli by Państwo kiedyś słyszeli o strajkach w Polsce, proszę dobrze rozumieć sens tych strajków. Strajk w sytuacji amerykańskiej i w sytuacji polskiej to są dwie zupełnie różne sprawy. Tutaj kiedy jest strajk, fabryka traci, w Polsce bardzo często w momencie strajku fabryka zarabiała więcej, niż wtedy, kiedy pracowała. Działo się tak, ponieważ w czasie strajku fabryka nie marnowała surowca i energii. Wystarczy powiedzieć, że w tej chwili do każdej tony węgla w Polsce dopłaca się około 1000 złotych. Gdyby więc kopalnie zastrajkowały, rząd i władza miałyby więcej pieniędzy niż wtedy, kiedy kopalnie normalnie pracują. To jest właśnie różnica pomiędzy zdrowym rozsądkiem a gospodarczą koncepcją komunizmu.

Prawdziwe niebezpieczeństwo

Pójdźmy jednak trochę głębiej. Kiedy mówi się o komunizmie, słyszy się często o materializmie, ateizmie i laicyzmie. Tymczasem te wszystkie "izmy" nie są naprawdę niebezpieczne dla krajów Europy Wschodniej. Obserwujemy bowiem w krajach komunistycznych ogromny rozwój religii, mimo tych wszystkich "izmów". Rozkwit ten jest widoczny w Polsce, ale w innych krajach on także istnieje, chociaż nie jest tak widoczny. A więc to nie te "izmy" są rzeczywiście niebezpieczne. Niebezpieczeństwo leży gdzieś indziej - głębiej. Komunizm proponuje i doprowadza do zaprzeczenia czegoś takiego, co się nazywa własnością prywatną.

Pojęcie własności prywatnej - rozważmy co to pojęcie właściwie oznacza. Kiedy mówimy prywatna własność, myślimy fabryka, bank, kopalnia. Być może wielu z nas nie widzi w tym wielkiego niebezpie-

czeństwa, gdyby fabryki, kopalnie czy banki przestały być własnością prywatną. My w Polsce też tak myśleliśmy i bardzo cieszyliśmy się z upaństwowienia kopalni. Kopalnie, mówiło się nam wtedy, nie będą pracować dla obcych kapitalistów, głównie Niemców. Tymczasem dzisiaj okazuje się, że państwo polskie ma takie ogromne długi, że praktycznie kopalnie nasze pracują głównie dla kapitalistów.

Kraść albo zebrać

Ale inna sprawa jest tutaj istotniejsza. W teorii komunistycznej nigdzie nie jest jasno powiedziane, gdzie istnieje granica pomiędzy prywatną własnością, która jest jeszcze dobra, a prywatną własnością, która już jest zła. Ta granica ciągle się przesuwa. W czasie stalinizmu gospodarz który miał 10 ha ziemi już był uważany za niebezpiecznego kapitalistę. W tym czasie rozparcelowano wszystkie gospodarstwa rolne, które miały więcej niż 50 ha. W tej chwili dopuszcza się nawet możliwość posiadania przez prywatnego właściciela 100 ha. Pójdźmy jednak dalej. Powstaje pytanie, czy taka własność prywatna, jaką jest np. biblioteka - czy ona jest już dopuszczalna czy niedopuszczalna? Czy człowiek, który ma dwa domy już jest kapitalistą, czy nie? Jakie są skutki tej sytuacji? Skutkiem jest to, że wszelka własność prywatna staje się przynajmniej podejrzana.

To podejrzenie odgrywa bardzo wielką funkcję społeczną. Nagle podejrzani stają się ci, co są lepiej ubrani, którzy mają samochód, którzy mają dom, a także ci, którzy mają większą prywatną bibliotekę. Wreszcie człowiek, który ma swoje prywatne przekonania, staje się także podejrzany. W ten sposób więc ideologia atakuje w człowieku prawo człowieka do posiadania samego siebie. Zarazem jednak w tym świecie podejrzenia pojawiają się coś charakterystycznego. Z jednej strony, w tym świecie istnieje tylko jeden jedyny grzech, wszystko wolno oprócz jednego. Grzechem jest mieć coś jako prywatną własność. Zarazem jednak w tym świecie istnieje tylko jedna wielka pokusa, właśnie coś mieć. A więc człowiek jest zamknięty między zakazem posiadania i pokusą posiadania.

Muszę dodać do tego jeszcze jedną uwagę. Mianowicie, pamiętajmy, że w tym punkcie jesteśmy bardzo blisko sytuacji kulturowej Rosji. Państwo zapewne znają dzieła Dostojewskiego, gdzie te sprawy są znakomicie opisane. W świecie tym, praca nie jest jeszcze racją czy tytułem do własności. Tytułem do własności, do posiadania, jest udział we władzy. A więc ten ma prawo mieć, kto ma udział we władzy, a nie ten kto pracuje i zapracowuje. Pamiętajmy, że taka sytuacja była w Europie przez całe wieki. Prawo własności prywatnej w Europie, jako uniwersalne prawo, rozwinęło się dopiero w XIX wieku. Tymczasem historia Ameryki w tym punkcie jest zupełnie inna i teraz raz jeszcze proszę się wczuć, proszę się przenieść w tę atmosferę

wytworzoną przez tego rodzaju koncepcje na wschodzie Europy. Macie jedną pokusę - mieć, ale nie macie prawa mieć. Jak jest z tego wyjście? Wyjście jest używać. Ale jak można używać? Można używać, mając udział we władzy. Stąd system polityczny łączy się ściśle z systemem ekonomicznym. Nie można atakować systemu politycznego, nie atakując systemu ekonomicznego. Jakie są jeszcze tego dalsze konsekwencje? Konsekwencją jest wzrost społeczeństwa konsumpcyjnego. Różnica między społeczeństwami konsumpcyjnymi, zachodnim i wschodnim, jest istotna. Tutaj, na Zachodzie, konsumuje się to, co się ma, tam, na Wschodzie, konsumuje się to, czego się nie ma. Ale co to znaczy konsumować coś czego się nie ma? Znaczą albo kraść, albo zebrać.

W ten sposób wielką groźbą dla nas, dla społeczeństwa na wschodzie Europy, jest wzrost społeczeństw złodziejsko-zebrańczych. Oczywiście Państwo nie zapominają o tym, że to wszystko jest związane z systemem władzy. A więc, do używania ma prawo przede wszystkim ten, co ma władzę. Władza polityczna w tym przypadku daje nie tylko przywileje polityczne, ale daje przede wszystkim przywileje ekonomiczne. Nie mniej, nie stwarza odpowiedzialności ekonomicznej. Jeżeli na przykład jakas fabryka w Polsce źle pracuje i rozsypie się, to dyrektor fabryki zmienia posadę i staje się dyrektorem innej fabryki. Nie traci on ani grosza z własnej kieszeni.

Religia znaczy więź

Znowu parę słów o Solidarności. W tym przypadku działanie Solidarności wiąże się bardzo ściśle z działaniem kościoła. O co głównie kościołowi w Polsce i w krajach Europy Wschodniej chodzi? Mówi się bardzo dużo w Polsce o godności człowieka. Pod tym słowem - godność - rozumie się nowego, albo raczej lepiej powiedziawszy, innego człowieka. Jest to człowiek, który posiada odwagę posiadać samego siebie - własne sumienie, własne przekonania, własną religię. Cała praca idzie zatem pod prąd tendencji do wywłaszczania. Mamy zatem konflikt między wywłaszczaniem i uwłaszczaniem. W tym konflikcie nie chodzi o rzeczy zewnętrzne, ale tutaj chodzi o wartości duchowe, wewnętrzne.

Jeszcze jedno słowo w tej sprawie. To dążenie kościoła, żeby ludzie byli posiadaczami siebie, aby byli sobą, to dążenie wiąże się ściśle z drugim dążeniem. Mianowicie, ludzie mają tworzyć własne, niezależne więzi pomiędzy sobą. Dlatego też w Polsce, wydaje mi się, nastąpiło odkrycie właściwego znaczenia słowa religia. Słowo to po łacinie znaczy więź. Głównym dowiadczaniem religijnym w Polsce jest doświadczanie więzi, wspólnoty. Religia jest dowiadczaniem wspólnoty. Jest to wspólnota własna. Jesteśmy panami tej wspólnoty. Jesteśmy tutaj sobą pomiędzy swymi.

To jest tyle co chciałbym powiedzieć jako wprowadzenie do świata pozbawionego rozsądku.

POSŁANIE DO EMIGRACJI

INFORMACJA BIOGRAFICZNA

JÓZEF TISCHNER - Dziekan Wydziału Filozofii Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie od 1981 roku, Wykładowca filozofii na Uniwersytecie Jagiellońskim, Wykładowca Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie, Dyrektor Instytutu Studiów Nad Człowiekiem w Wiedniu w Austrii, Członek Polskiego Towarzystwa Filozoficznego i Polskiego Towarzystwa Teologicznego, Duchowny, Stały współpracownik Tygodnika Powszechnego, autor esejów filozoficznych. Między innymi z 1982 "Etyka Solidarności", "Polski Kształt Dialogu".

Przez kilkanaście godzin miałem okazję przebywać w towarzystwie księdza Józefa Tischnera - dziekana Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, światowej sławy filozofa, kapelana Solidarności, ale przede wszystkim wielkiego polskiego patrioty. Patrioty, który swoje rozumienie Polski i swoje uczucia dla Polski poddał głębokiej analizie myślowej. Wynikiem tej analizy jest zintegrowany obraz Polski i jej ludzi - obraz Polski idealnej i obraz Polski rzeczywistej, obraz Polaków w kraju i na obczyźnie. Obraz ten jest ze wszech miar godny uwagi i zastanowienia. Oto garść refleksji o Polsce - ojczyźnie naszych przodków, ojczyźnie naszej i przyszłych pokoleń. Tym obrazem ks. Tischner pragnie się z nami podzielić.

"Nie jest łatwo dziś mówić o Polsce. Nie łatwo znaleźć właściwy klucz do jej tajemnicy. Polska to rzeczywistość złożona, tajemnicza. Najczęściej mówiąc o Polsce mówi się o jej ciele. Wskazuje się na to, że ciało to jest biedne, jest słabe, że jest chore i jak człowiek chory potrzebuje pomocy. Ale Polska to nie tylko ciało, to także, i przede wszystkim, duch. Gdy mowa o polskim duchu okazuje się, że nie duch Polski potrzebuje pomocy, ale raczej świat, Europa i inne kraje potrzebują pomocy od polskiego ducha. Nie łatwo mówić o Polsce, nie łatwo rozłożyć akcenty. Czy mówić o ciele, czy mówić o duchu?"

Gdy patrzę na Polskę ( ) widzę przede wszystkim ludzi. (Polska) jest to kraj ludzi, ludzi wolnych. Mogę śmiało powiedzieć, że nigdzie na świecie nie widziałem tylu wolnych ludzi jak właśnie w Polsce. Skąd się to bierze, że w tym kraju totalitarnym, rządzonego przez dyktaturę, na drogach i ulicach chodzą wolni ludzie. Wolność jest naszą podstawową wartością. Wolni ludzie to znaczy ludzie za coś odpowiedzialni, bo wolność w naszym kraju wyraża się nie dążeniem do burzenia czegoś, nie aktami terroru i gwałtu, ale wolność wyraża się zwiększonym poczuciem odpowiedzialności.

Minione lata, zwłaszcza lata Solidarności, były latami wzrostu i dojrzenia poczucia odpowiedzialności. Ludzie nagle stali się odpowiedzialni nie tylko za własne, prywatne, osobiste sprawy, ale również za sprawy publiczne - stali się odpowiedzialni za Polskę. Największym cudem Solidarności

było właśnie to, że obudziła, umocniła i rozwinęła to poczucie odpowiedzialności za sprawy wyższe - przede wszystkim za losy całej ojczyzny. To poczucie odpowiedzialności za sprawy wyższe - przede wszystkim za losy całej ojczyzny. To poczucie odpowiedzialności doznało głębokiej klęski. Klęska 13 grudnia pamiętnego roku to przede wszystkim cios zadany ludzkiemu poczuciu odpowiedzialności. Poczucie odpowiedzialności okazało się jakby puste, próżne. Cóż z tego, że czuję się odpowiedzialny skoro i tak nic nie mogę. Cóż z tego, że chciałbym, żeby fabryka, w której pracuję, pracowała lepiej, jeśli nie mam wpływu na pracę fabryki. Cóż z tego, że chciałbym, aby moje pole, moja rola rodziła więcej pszenicy, jeżeli nie mam wpływu na jej urodzaj, nie mam maszyn, nie mam odpowiednich narzędzi, odpowiednich nawozów. Jestem odpowiedzialny, ale niczego nie mogę. Coś podobnego (jest odczuwane) wśród inteligencji. Jesteśmy odpowiedzialni, ale nie mamy władzy, aby coś dobrego zasiać. Klęska 13 grudnia, powtórzmy to raz jeszcze, była przede wszystkim klęską wymierzoną w poczucie odpowiedzialności. Chcieliśmy budować, a nie bardzo wiemy co możemy zbudować, ale właśnie w tym momencie przychodzi nam z pomocą wielka chrześcijańska tradycja naszego kraju.

Właśnie w tym momencie chrześcijaństwo, ewangelia, odpowiada na nasze pytanie. Jest jedno do zbudowania, do zbudowania jest człowiek. Trzeba budować człowieka, budować człowieka w sobie, budować człowieka w innym. Trzeba budować rozmaite wspólnoty ludzkie, bo nikt nie jest samotną wyspą, bo "Jeden drugiego ciężary nosicie i tak wypełnicie prawo Boże". I dlatego we współczesnej Polsce widzimy jak na każdym niemal kroku rodzą się ludzkie wspólnoty. Widac to przede wszystkim wokół kościoła, widac to na pielgrzymkach. Jest tego bardzo dużo. Owocem, który w dziwny sposób przyniósł za sobą cios 13 grudnia, jest nowy duch - duch głębszej wspólnoty. Ludzie szukają tej wspólnoty, potrzebują siebie i tutaj dochodzi do czegoś co jest bodaj najbardziej zdumiewające - do spotkania z religią.

Bo czymże jest religia. Stare łacińskie słowo - religio oznacza więź ( ) Jest piękne sformułowanie pisma świętego, które jest także sformulowaniem zasady Solidarności.

Powtórzmy je raz jeszcze, bo ono właśnie dostarcza nam klucza do zrozumienia ducha dzisiejszej Polski - nie ciała, lecz ducha. Duchem tym jest właśnie "Jeden drugiego ciężary nosicie i tak wypełnicie prawo Boże".

Co my Polacy dzisiaj możemy dać Europie i światu? Jaka jest nasza rola na obczyźnie?

Przed paru laty byłem w północnych Niemczech. Był listopad. Miałem odprawić mszę świętą w jednym z niewielkich kościołków w jakimś miasteczku czy wiosce. W pewnym momencie, zbliżając się do kościoła, słyszę, że w kościele odmawia się różaniec. Listopad nie jest miesiącem różańcowym, a poza tym znajduję się w Niemczech (gdzie) nabożeństwo różańcowe należy do rzadkości. Tym bardziej, że różaniec odbywa się po niemiecku. Po mszy świętej spotykam ludzi. Okazuje się, że pomiędzy tymi ludźmi jest Polka, kobieta z Kielc, wywieziona w czasach okupacji na roboty do Niemiec. Tak się potoczyły jej losy, że wyszła zamąż za Niemca. Nie zrobiła tego z całkiem czystym sumieniem. Wydawało się jej wtedy, że jakby zdradza Polskę. Wkorzeniła się w tamten świat, po polsku mówi jeszcze niemiecko, ale nie jest to dobra współczesna polszczyzna. Jedyne co po niej zostało to różaniec w tym kościele. Przeszczepiła zwyczaj odmawiania różańca do tego kościoła, i o dziwo, znajdują się w tym kościele ludzie, którzy raz w tygodniu ( ) zbierają się, aby już nie po polsku, ale po niemiecku razem z nią ten różaniec odmawiać. Pomyslałem sobie - oto obecność Polski we współczesnym świecie.

Kiedys Cyprian Norwid zapytany o to czym jest ojczyzna odpowiedział "Ojczyzna to wielki zbiorowy obowiązek". To piękne słowa ( ) Ojczyzna to nie łąki, pola, rzeki, to nie fabryki, to nie nędza albo dobrobyt, ojczyzna to nie jest nawet rząd, władza - ojczyzna to obowiązek, wielki zbiorowy obowiązek. Jest to to co człowiek nosi w sercu i co człowieka wiąże. Wiąże nie w sposób uczuciowy, ale przede wszystkim w sposób moralny z jakimiś wyższymi, ogólnymi sprawami. Jeżeli czujemy w sobie poczucie obowiązku, pamiętajmy że to jest właśnie ojczyzna.

Pamiętamy wszyscy bardzo dobrze polski hymn narodowy. Cóż w tym hymnie śpiewamy? "Jeszcze Polska nie zginęła póki my żyjemy". To są zastanawiające słowa.

Wypowiedzi prof. Tischnera w dyskusji nad referatem zamieścimy w kolejnym numerze

ŚWIĘTO
NIEPODLEGŁOŚCI

W dniu 10 listopada br. odbędą się uroczystości związane z 67 rocznicą odzyskania niepodległości. Msza św. odprawiona zostanie w kościele św. Stanisława o godz. 12:15 przy 12 Denison Ave., po czym nastąpi przemarsz pod pomnik Nieznanego Żołnierza przed starym ratuszem.

Uroczysta akademicka odbędzie się w sali West Secondary School

przy zbiegu Bloor Str. W i Dundas Str. W o godz. 4:30

ZADUSZKI

Uroczystości związane z Dniem Zadusznym odbędą się pod pomnikiem katyńskim w dniach 1 i 2 listopada o godz. 18:30

KPK Okręg Toronto
JERZY BURSKI - Prezes

Nie wiem czy byśmy dzisiaj potrafili w ten sposób napisać. Czy któryś z poetów napisałby te słowa - że skoro my żyjemy to znaczy, że jest Polska. W pewnym sensie dla poety nie było ważne to czy Polska jest na mapie świata czy jej nie ma. Ważne było to, że są Polacy, bo to nie Polska rodzi Polaków, ale Polacy rodzą Polskę. Polska się bierze z obowiązku - wielkiego, zbiorowego obowiązku, który każdy z nas w sobie czuje.

Kiedys tenże sam Cyprian Norwid patrzył w duszę Polaka i znakomicie widział wszystkie jej dramaty, rozterki i tragedie. Szczególnie utkwiły mi w pamięci słowa, które poeta zapisał w jednym ze swoich listów po upadku Wiosny Ludów. Ta Wiosna Ludów jakby przypominała czas naszej Solidarności. Wiosna Ludów ( ), przez całą Europę, idzie powiew ciepłego wiatru ( ), wydaje się, że nastąpił koniec tyranstwa, ostatnia godzina ( ) totalitarnej władzy ( ) i satrapów. Tymczasem nic takiego nie następuje ( ). Po paru miesiącach, wszystko wróciło do poprzedniego stanu. Właśnie wtedy Cyprian Norwid popatrzył na polskie dusze, popatrzył na dusze młodzieży - młodzieży, która przeszła przez ten stan klęski - i napisał słowa, które wydają mi się także niezwykle aktualne. "Całe pokolenie jest na hekatombę dla przyszłości. Zniszczy się jak narzędzie potrzeby jakiegoś co nie była. Szczęśliwi jeszcze, którym dane jest nie rozumieć tego położenia. Zarozumiałość ich pocieszy, hardość się uda za odwagę, za filozofię stanie cynizm, a wyobraznia schorowana religii postać weźmie na się".

Są to straszne słowa. Słowa te pokazują duszę człowieka po klęsce. Najpierw był wielki zbiorowy obowiązek, a potem cynizm, potem zuchwałość, potem schorowana wyobraznia religii postać bierze na się. Myszmy tego doświadczymy. My to znamy. My znamy te wszystkie pokusy, które przychodzą na człowieka wtedy kiedy przez jego duszę przejdzie cios. Cios wymierzony w poczucie odpowiedzialności - czyli w wielki zbiorowy obowiązek. Wtedy Polak zadaje sobie pytanie - "Być Polakiem łaska to czy przekleństwo?". Rozumiemy, że przechodzimy dziś przez podobne dylematy, przez podobne krzyżowe ścieżki naszej historii. Pamiętajmy o tym, że nie przechodzimy pierwszy. Poprzednie pokolenia także przez to przechodziły. Ważne jest nie to przez co przechodzimy, ale to jak my z tego wychodzimy. Wychodzimy z pogłębionym poczuciem obowiązku, pogłębioną świadomością ojczyzny - bo potrzebne są próby, aby poczucie odpowiedzialności w nas dojrzało. Gdyby nie było prób nasze poczucie odpowiedzialności byłoby niedojrzałym uczuciem. A im głębsze to poczucie odpowiedzialności, tym głębszy zbiorowy obowiązek i tym większe prawo do tego wspólnego śpiewu, że Polska jeszcze nie zginęła póki my żyjemy.

To piękna sprawa, kiedy w dalekich Niemczech, wieczorem, słyszy człowiek odmawiany różaniec. Różaniec odmawiany już w języku niemieckim, ale w środku tego języka niemieckiego jest polski duch, jest polski siew, jest polskie ziarno. Pytacie czym macie być na tej obczyźnie - macie być siewcami, macie być siewcami podobnego ziarna. Macie być jak ten polski rolnik, który na wiosnę szerokim gestem siew w polską ziemię polskie ziarno. Ten gest jest wyrazem waszej ojczyzny, poczucia zbiorowego obowiązku. Bo Polska, bo ojczyzna to wielki zbiorowy obowiązek - bo Polska nie zginęła dopóty dopóki wy żyjecie". (z taśmy magnetofonowej opracował M B Z)

(W dniu 18 września br., przed oficjalnym przyjęciem uczestników Kongresu Kultury Polskiej na „Zamku” przy 43 Eaton Place w Londynie, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Edward Raczyński, udzielił dziennikarzom z Toronto Grazynie Farmus i Edwardowi Zymanowi krótkiego wywiadu, którego zapis zamieszczamy poniżej.)

Londyn, 14—20.09.1985

Kongres Kultury Polskiej na Obczyźnie

„Rząd, niestety, rządzić w kraju nie może”

Redakcja — Panie Prezydencie przede wszystkim chciałobyśmy serdecznie podziękować za to spotkanie. Jest ono dla nas dziennikarzy z odległej Kanady niedawnych emigrantów wielkim przeżyciem i źródłem wyjątkowej satysfakcji. Jesteśmy szczerze wdzięczni i wzruszeni tym że zechciał się Pan z nami spotkać. Korzystając z okazji chciałobyśmy nawiązać do sugestywnego sformułowania Pana Prezydenta wygłoszonego w dniu otwarcia Kongresu. Stwierdził Pan wówczas że kultura jest wielkim skarbem narodu a równocześnie tarczą i mieczem w walce z chytrym sąsiadem. Czy moglibyśmy naszą rozmowę rozpocząć od refleksji na temat funkcji kultury w życiu narodu osobliwie Polaków na emigracji?

Prezydent Edward Raczyński — W obecnej chwili, kiedy zmiany polityczne w Polsce na razie nie są możliwe (wszelkie próby, które są w tym kierunku podejmowane, które budziły nadzieje na bodaj częściowy dialog, okazały się płonne), trzeba powiedzieć, że obrona polskiej tradycji, polskiego ducha, a więc przyszłości kraju w dużej mierze zależy od odporności społeczeństwa i od jego przygotowania, by mógł odparować fałszywe doniesienia, fałszywą interpretację wydarzeń, fałszywą historię. W tej chwili Polska jest pod silnym ostrzałem. Batalia o utrzymanie i przyszłość kraju toczy się obecnie w dużym stopniu na tym właśnie odcinku. Dlatego było mi bardzo miło zobaczyć podczas Kongresu tytułu przyjeźdźnych, śledzić udane, doskonale zorganizowane spotkania, uczestniczyć w ważnych rozmowach i dyskusjach. Liczę osobście że Kongres wpłynie także na hojność emigracji która powinna szczerze łożyć na kulturę.

Red — W tym kontekście m in odbieramy obrady Kongresu. Są one dla nas nie tylko manifestacją dowodem obecności polskiej kultury poza granicami kraju ale również wyrazem łączących nas związków z krajem i gotowości wspierania polskiej kultury narodowej przez polskie środowisko emigracyjne. Jest zjawiskiem niezwykle pocieszającym że wśród kongresowej publiczności znalazło się sporo młodzieży z Polski która bawiąc w Londynie na wakacjach odwiedziła gościnny gmach POSK-u. To jeszcze jeden ważny przejaw związków o których wspomnieliśmy wcześniej. A skoro już rozmawiamy o młodzieży może zechciałby Pan Prezydent podzielić się z czytelnikami naszych pism swoimi refleksjami na ten temat. Konkretnie interesuje nas czy

postania do nowej emigracji która w ostatnich latach pojawiła się na obczyźnie?

Prezydent E. Raczyński — Nie ulega wątpliwości, że wyjazd tak licznej grupy młodzieży, wykształconej i utalentowanej, jest ciężką stratą dla kraju. Jest to rezultat istniejącej w Polsce sytuacji. Większość spośród tych którzy zdecydowali się opuścić kraj nie mogła znaleźć w nim ujścia dla swej energii i wykształcenia, albo była wręcz przesładowana. W tych warunkach emigracja była czymś nieuchronnym. Równocześnie ten silny przyrwy zdolnej młodzieży do Wielkiej Brytanii i do innych krajów, wzmocnił zastępy świadomego uchodźstwa. Wierzę osobście że już w niedalekiej przyszłości młodzież ta przejmie odpowiedzialność za pomoc krajowi za solidarność z krajem od starszego powoli wykruszającego się pokolenia.

Red — Panie Prezydencie cięży na nas Polakach pewne fatum historyczne. Los zrzucił że Polska jest w takiej sytuacji jakiej jest ale w ostatnich miesiącach pojawiły się pewne szanse na odwołanie skutków Jałty. Takie przynajmniej przeciwnie podziela pewna część polskiej opinii emigracyjnej. Czy Panie Prezydencie widzi jakikolwiek realne szanse spełnienia marzeń i pragnień związanych z tą kwestią?

Prezydent E. Raczyński — Mam bardzo jasny pogląd na Jałtę. Nie była ona jakimś zobowiązaniem pisemnym nie była ratyfikowana była właściwie decyzją postępowania. Otóż, czy ta Jałta będzie obalona jako układ czy zostanie właściwie wyinterpretowana to jest już rzeczą stosunkowo mało ważną. Ważne jest żeby Zachód, tzn państwa zachodnioeuropejskie no i zwłaszcza Stany Zjednoczone

Kanada itp w swoim postępowaniu traktowały nasz kraj jako część Europy. Zeby absolutnie było wyraźnie powiedziane, że żadnych wyłączeń demokracja zachodnia w Europie Środkowej nie uznaje. Polska dała tyle dowodów przynależności do wolnej Europy, Europy demokratycznej, że dalszych już nie potrzeba.

Red — Mówimy o sprawach wielkiej polityki która tak ściśle wiąże się z Pańskim życiem osobistym. Pozwoli Pan jednak Panie Prezydencie że pojawi się w naszej rozmowie akcent mniej oficjalny prywatny. Długoczną służbę dyplomatyczną to chwile przyjemne i mniej przyziemne. Czy moglibyśmy zapytać co jaki fakt był źródłem największej satysfakcji a co sprawiło Panu przykrość najbardziej dotkliwą?

Prezydent E. Raczyński — Wicie państwo jak się tak zastanawiam to takich bardzo wielkich satysfakcji politycznych raczej nie miałem bo sytuacja Polski była bardzo trudna. Może taką największą przyjemnością osobistą w ostatnich latach były triumfy naszych rodaków np Nagroda Nobla dla polskiego poety i dzielnego bardzo dzielnego Wałęsy liczne sukcesy polskich artystów, kompozytorów reżyserów wirtuozów. To był taki bieżący pocieszenia za wszystkie kłopoty i trudności.

Red — I już kończę pytanie. Ostatnie lata spowodowały duży napływ intelektualistów pisarzy dziennikarzy zasilone zostały polskie katedry na uniwersytetach. Wielu z tych ludzi znalazło się blisko rządu Rzeczypospolitej na Obczyźnie. Ktoś może okazywać sympatię i konkretne aktywność w sprawie. Czy Pan Prezydent wiąże z tym faktem nadzieje na dalszy wzrost misji i zadu w opinii Polonu

o ogólnie opinii Wolnego Świata?

Prezydent E. Raczyński — Tak, ja w każdym razie widzę użyteczność tego osrodka politycznego, który jest mocno osadzony w polskiej konstytucji, myślę tu o stanowisku prezydenta i całego rządu choć nazwa rząd nie wszystkim się

podoba, bo ten rząd niestety, rządzić w kraju nie może. Natomiast stan legalności, który zagwarantowała nam konstytucja jest niewątpliwie dla Polski pozytywny i ważny. To poczucie użyteczności jest dzisiaj w kraju powszechniejsze niż dawniej, zwłaszcza w pierwszym okresie po 1945 roku kiedy kraj przechodził straszne doświadczenia i może obecność prezydenta i rządu w Londynie była nieznaną, w każdym razie mało zauważaną. Pod tym względem jest dzisiaj duży postęp. A jeśli chodzi o przyjeźdźnych to muszę powiedzieć, że jestem pod ich dużym wrażeniem, bo spotykam cały szereg młodych ludzi wręcz znakomitych. Moje osobiste odczucia tego kontaktu, to przede wszystkim uznanie że kraj - mimo wszystkich przeciwności - wydaje wciąż jednostki bardzo cenne. Mogę jeszcze raz powtórzyć że osobście bardzo liczę na tę młodzież.

Red — W imieniu czytelników naszych pism i swoim własnym dziękujemy serdecznie Panu Prezydentowi za rozmowę.

APEL PREZYDENTA

Polska walczy o swoją wolność i suwerenność, a na nas wszystkich ciąży obowiązek krajowi w tej walce pomagać. TEMU CELOWI SŁUŻY SKARB NARODOWY. Chociaż wielu szczerych Polaków pracuje dla ojczyzny ochotniczo i bezinteresownie - pieniądze dla każdej akcji są nieodzowne.

Październik jest miesiącem Skarbu. W zeszłym roku w miesiącu tym wpłynęły dla Skarbu pokazne sumy. Ufam, że w roku bieżącym będziecie jeszcze hojniejsi. Wrzesień 1985 roku

EDWARD RACZYŃSKI

FLORIAN ŚMIEJA

University of Western Ontario
London, Canada

PISARZE POLSCY W KANADZIE

Dokonczenie

W Kanadzie tworzyło i tworzy wielu innych, o najrozniejszych uzdolnieniach, ambicjach i osiągnięciach. Wśród autorów mających publikacje książkowe znajdziemy m.in. takie nazwiska: Adam Bozyk, Romualda Bromke, Danuta Bubel, Tamara Hetmanska, Stanisław Januszko, Stanisław Kawczyński, Jerzy Korey-Krzeczowski, Marian Lisowski, Antoni Malatynski, Waclaw Matejczyk, Jan Michalski, Zygmunt Nowak, Wiesław Nowak, Michał Olbryski, Jerzy Rozwadowski, Andrzej Suska, Florian Śmieja, Władysław Włodkowski, Paweł Wyczynski, Stanisław Zybała, Eugeniusz Zytomirski. Przy gorliwym szukaniu znalazło by się jeszcze kilka dalszych nazwisk.

W normalnym obiegu wydawniczym fachowa krytyka i dyskryminujący czytelnik dokonali odpowiedniego wyboru i oceny, oddzielili ziarno od plewy. W warunkach emigracyjnych istnieją specyficzne okoliczności, które utrudniają rozroznienie i ustalenie właściwej hierarchii wartości. Anormalne powstawanie twórczości na emigracji także sugeruje rozliczne względy i taryfy ulgowe. Nad troską o stronę estetyczną gorąją nieraz względy polityczne, ideologiczne czy moralne.

Zanim doczekają się jakiegokolwiek obiektywnej analizy czy przynajmniej sumiennej inwentaryzacji, liczne te publikacje pozostaną amorficzną masą czy litanią tytułów w bibliografii. Niewiele z nich utrzyma się w świadomości czytelnika, a i same nazwiska przepadają w niepamięci i trudno dowiedzieć się szczegółów w kilka lat po śmierci autora. Nie ma na terenie Kanady instytucji, która by troskliwie gromadziła wszelkie druki i materiały bio-bibliograficzne dotyczące pisarzy polskich w Kanadzie. Nie robi tego Polska Biblioteka w Montrealu, nie potrafi Instytut Badawczy w Toronto. Nawet Biblioteka Narodowa w Ottawie ma rażące braki.

Niektórzy pisarze polscy w Kanadzie nazywali siebie pisarzami polsko-kanadyjskimi, należało by się więc zastanowić nad tą nową jakością. Jeżeli, jak wielu utrzymuje, ojczyzną pisarza jest język, to pisarz piszący po polsku należy do literatury polskiej i jest przez nią dostrzegany i notowany, o ile dzieło jego reprezentuje odpowiedni poziom i jeśli (w naszych czasach) pozwoli na to cenzura. Ale ktoś inny powiedział, że pisarz na emigracji nie należy ani do literatury macierzystej, ani do piśmiennictwa gospodarzy. Niedawno artysta polskiego pochodzenia w Kanadzie stwierdził kategorię, że nie ma kultury, a więc także nie ma literatury polonijnej, chyba że nam chodzi o jakąś ściśle funkcjonalną i podrzędną kategorię.

Skąd więc ten pisarz polsko-kanadyjski? Wrastanie nowych pokoleń w środowisko w którym się znajdują jest nieodwracalne. Powinno nam chodzić o to, aby integrujący się wnosili dobre cechy polskiego dziedzictwa w sposób normalny i bez żadnego nacisku. Tak jak wszyscy inni, pisarze, którzy znaleźli się w młodym narodzię składającym się w dużej mierze z emigrantów, który przyjmuje ich i akceptuje wartości przez nich reprezentowane i oferowane, poczynają się dobrze czuć w społeczeństwie swojego wyboru, gdzie się ich docenia i obarcza odpowiedzialnością. A że w takim stanie rzeczy zaczyna ją oni wszystko widzieć przez optykę środowiska, element kanadyjski staje się nieodłączny od jakiegokolwiek ich poczynania. W tym sensie ich twórczość naznaczona jest piętnem odróżniającym ją od dzieł powstałych poza Kanadą. Znamy to jest bardziej widoczne u jednych niż u drugich, może być czymś organicznie już związanym ze sposobem myślenia i formułowania albo jeszcze tylko wstawką i ornamentem. Coraz częściej pisarze osiedli dłużej w Kanadzie zastępują oko pamięci okiem fizycznym spoczywającym na konkretnym krajobrazie i przedmiocie. Aczkolwiek próbowałem wydobyć akcenty kanadyjskie u polskich pisarzy, może w przyszłości należało by traktować taką twórczość, odzwierciedlającą kanadyjską

rzeczywistość, odrębnie. Jest ona na razie w mniejszości, ale czas pracuje na jej korzyść. Pisząc w jednym z języków oficjalnych lub przekładając na swoje dzieło, polski pisarz ma możliwość podkreślić swoją obecność i sprawdzić jej efektywność.

W Kanadzie nie brak naszych pisarzy od lat piszących tylko w językach oficjalnych. I tak autorkami poczytnych powieści po francusku są w Montrealu Alicja Poznanska-Parizeau i Wanda de Roussan. Natomiast Louis Dudek, urodzony w Montrealu w 1918 w rodzinie polskich emigrantów, położył wielkie zasługi jako profesor literatury kanadyjskiej i jest powszechnie uważany za wybitnego poetę angielskiego, krytyka i wydawcę. Na zakończenie wymienię młodszą parę pisarzy, którzy pisząc po angielsku poruszają tematy polskie.

Gail Henley (pseudonim), rodem z zaszedłego od dziewiętnastego wieku polskiego skupiska Kaszubów w Barry's Bay na zachod od Ottawy, wydała w 1978 powieść "Where the Cherries End up". Opisała w niej perypetie dziewczyny polskiego pochodzenia, borykającej się od początku z twardymi warunkami życia w domu i rodzinnej miejscowości, która wyrwa się do miasta aby studiować. Autorka opowiada z rozbijającą naiwnością, a zarazem bez osłonek. Zawierając wiele momentów au-

tentycznych książka wywołała wielkie poruszenie i spowodowała znowę milczenia. Młoda gniewna pisarka ukazała bowiem sprawy zenujące i intymne, ciężkie warunki i głębokie zale ludzi zahukanych, którzy nie potrafili się upominać i dochodzić swojego, ale bez szemrania kontentowali się przeciętnym, pracowitym życiem. Bohaterka ambicją przełamała wszelkie opory i tabu, wyszła z zapadłego zasnianka na szerokie wody na dowód, że nie była od innych gorsza ani głupsza.

Świeżo wydany tomik Jana Figurskiego "The Stevensdaughter Poems" jest jego drugą książką. Urodzony w Ottawie z rodziców powojennych emigrantów, w cyklu wierszy złożył hołd skomplikowanym losom przybyszów. Znamienne jest, że podjął temat wstydlawy i rzadko spotykany u pisarzy starszych: odchodzenie od polskości i asymilowanie się w nowym społeczeństwie. Oni o tym mówić nie chcą czy nie potrafią, młodzi, bez kompleksów, zaczęli to robić za nich, dotykają tabu. I można spodziewać się więcej podobnych obrachunków z przeszłością.

Wyjazdy z Polski ostatnich lat wzbogaciły liczebnie Polonię kanadyjską. Wśród przyjezdnych znaleźli się także pisarze. Ich utwory zaczęły pojawiać się w polskiej prasie, a jeden z nich, poeta i krytyk, Edward Zyman, został redaktorem tygodnika torontonskiego.

Wszystko na to wskazuje, że wkrótce ukazą się ich pierwsze pozycje książkowe i wzbogacą skromny, jak dotąd, dorobek pisarzy polskich w Kanadzie.

* Atrakcyjne występy w restauracji SIR NICHOLAS
91 Roncesvalles Ave., Toronto

WIECZÓR KABARETOWY — WYSTĄPI ANDRZEJ ZAORSKI Akompaniuje BOGDAN SZCZYGIEŁ

Sobota, 2 listopada, godz. 18.00, niedziela, 3 listopada, g. 15.00 i 18.00
WSTĘP \$ 8

PRZEDSPRZEDAŻ BILETÓW PROWADZĄ Solarski Pharmacy, 149 Roncesvalles Avenue, Jolanta Interiors, 2368 Bloor St W, Leszek Prusinski, 192 Garden St

POLSKI KOMITET ŁĄCZNOŚCI Z WYDZIAŁEM
OSWIATY m TORONTO ZAPRASZA NA

PIERWSZY POLSKI FESTIWAL FILMOWY

West Park Secondary School 1515 Bloor st W
(Skrzyżowanie Bloor i Dundas st W stacja metra - Dundas W)

Wesele	A Wajda	Piątek 8 Listopada 19**
Popiół i Diament	A Wajda	Sobota 23 Listopada 19**
Dz. oje Grzechu	W Borowczyk	Piątek 6 Grudnia 19** (dozw od 18)

POD TYTUŁY W JĘZ. ANGIELSKIM WSTĘP WOLNY

przy współpracy z wydziałem oświaty m Toronto

KOMITET ŁĄCZNOŚCI
przy Wydziale Oświaty m sta Toronto
TEL. 535-3777

F I L M

FESTIWAL POLSKICH
FILMÓW W TORONTO

Jakos niezręcznie pisać pochwalne peany o imprezie, którą się samemu organizowało. Wszak zakrawałoby to na kieszonkową autoklamę, albo jeszcze gorzej - na czcze przechwałki. Z drugiej strony jednak, gdy przychodzi mi zrekapitulować pierwsze trzy dni Festiwalu Polskich Filmów w Toronto, nie potrafię znaleźć stosowniejszego słowa niż "sukces".

W rzeczy samej, do audytorium West Park Secondary School ściągnęły tłumy ludzi (prawie dwa tysiące w przekroju trzech dni) złażonych rodzimego filmu i, jak mi się wydaje, mieli oni niewiele powodów do narzekania.

Dla krótkiego przypomnienia Festiwal pomysłany jako próba przybliżenia Polakom na

emigracji tego, co w dorobku polskiego kina mogłoby uchodzić za interesujące, zorganizowany został dzięki inicjatywie Polskiego Komitetu Łączności z Wydziałem Oświaty m Toronto oraz finansowemu wsparciu Wydziału Oświaty (Toronto Board of Education). Organizatorom udało się zdobyć szereg filmów, z których trzy mieliśmy okazję obejrzeć w trakcie ubiegłego weekendu. Repertuar przegladu nie był niestety ustalany na zasadzie wybrzydzenia co wziąć, a czego nie, archiwa kanadyjskich dystrybutorów nie obfitują w polskie tytuły. Z tego to właśnie powodu, zdecydowaliśmy się na film Skolimowskiego "Moonlighting", mimo iż wyprodukowano go w Anglii. Obraz ten, wespół z "Człowiekiem z marmuru" i "Dyrygentem" Andrzeja Wajdy, otworzył nasz Festiwal. Walory artystyczne każdego z tych dzieł są niewątpliwe, a ich najlepszą gwarancją są nazwiska reżyserów.

Skolimowski, to zdaniem wielu znawców największy talent, jaki wydało polskie kino. Obroncy takiej tezy przypominają jego dojrzałe scenariusze pisane w latach studenckich

(m.in. "Niewinni czarodzieje", "Noz w wodzie"), a także jego zachodnie sukcesy ("Deep End", "Shout"). Ci natomiast, którzy Skolimowski drąży, mają mały za złe, że jego twórczość jest mało czytelna, niefilmowa i bardzo nierówna. Wskaznikiem owych kontrowersji wokół Skolimowskiego jest film "Moonlighting". Reakcje widowni były szalenie zróżnicowane. Jedni uważali, że film nieleże bawił, drudzy widzieli w nim zapis ludzkiej tragedii. Skolimowski umyślnie drąży widzów, bulwersuje ich - dokładnie tak, jak chce tego życie.

Filmy Wajdy są daleko bardziej spojone. Postacie z "Człowieka z marmuru" i "Dyrygenta" naszkicowano bardzo wyraźną kreską. Tutaj nikt nie może mieć wątpliwości kto zachwyca, kto budzi litość, a kto zasługuje na pogardę. Mateusz Birkut i Agnieszka, choć prezentują różne epoki, mają to samo pragnienie: chcą uczciwie pracować i brzydzą się kłamstwem. Ich pech polega na tym, że niezmienne są nie tylko ludzkie tęsknoty, pragnienia, ale i również system w swym najgorszym, represyjnym charakterze.

W "Dyrygencie" motyw zmagania się szlachetnego z nikczemnym też występuje i tak jak w "Człowieku z marmuru" również i tutaj nikczemność triumfuje. Jest to jednakże triumf pozorny, szalenie ulotny, pozabawiony odrobiny ludzkiej zyciowości. Bo, jak zdaje się twierdzić Wajda, ludzmi można co prawda manipulować, lecz jak długo nie zyskuje się ich serc, intencje manipulatorów muszą wreszcie zakończyć się fiaskiem.

Atrakcją jednego z festiwalowych wieczorów był wykład Profesora Louisa Iribarne z University of Toronto. Profesor Iribarne jest na codzień wykładowcą przedmiotu "Postwar Polish Cinema", a naszym widzom zaprezentował interesujący referat o ewolucji polskiego kina na przestrzeni ostatnich 30 lat.

"Moonlighting", "Człowiek z marmuru" i "Dyrygent" bynajmniej nie wyczerpują repertuaru Festiwalu. Już niebawem (8 listopada o godz. 19) pokazemy "Wesele" Andrzeja Wajdy - jedną z najwspanialszych adaptacji literatury klasycznej o jakie pokusiło się polskie kino.

JANUSZ PIETRUS

Kongres Polonii Kanadyjskiej OKRĘG TORONTO OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM

OŚRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM
206 Beverley Str
TEL 979-9634

BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ
30 Marmaduke Str
TEL 533 - 9471

JAK UTRZYMAĆ 95% TWOJEGO DOCHODU INWESTYCYJNEGO PO PODATKU

AGF Preferred Income Fund to prowadzony przez profesjonalistów, racjonalnie urozmaicony portfel najwyższej ocenianych udziałów korporacji kanadyjskich

ZMAKSYMALIZUJ TWÓJ DOCHÓD INWESTYCYJNY PO ZAPŁACENIU PODATKU

Poprzez wykorzystanie możliwości podzielenia podatku na wybrane przez siebie udziały, Preferred Fund może zmaksymalizować twój dochód inwestycyjny. Możesz uchronić od podatku aż do 95% twojego dochodu inwestycyjnego - w zależności od poziomu twoich dochodów i tabeli taksacyjnej. To wszystko dzięki Preferred Fund.

REGULARNE MIESIĘCZNE DYWIDENDY

Preferred Fund zapewnia ci regularny, miesięczny dochód z dywidend, rok po roku. Regularny miesięczny dochód, doskonały zwrot popodatkowy i spokój ducha. To są właśnie korzyści, które zawdzięczać możesz AGF.

AGF PREFERRED INCOME FUND

Tak jestem zainteresowany ofertą
Nazwisko
Adres
Kod pocztowy
Nr telefonu

WYTNIJ KUPON I WYŚLIJ NA
ADRES
ANDREW SLEDZ
TP & ASSOCIATES LTD
194 Wilson Avenue Suite G-8
Toronto Ont. M5M 3A7
TEL. praca 482-0175 dom 624-5411
Akceptujemy rękymajstowe rozmo-
wy Collect

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy POLISH ALLIANCE (TORONTO) CREDIT UNION LTD.

2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762 - 9523

Konta depozytowe	6%	rocznie
Specjalne konta depozytowe..	5½%	rocznie
(minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)		
3-miesięczne certyfikaty. ...	7¾%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	8%	rocznie
1-roczone certyfikaty.....	8½%	rocznie
3-letnie certyfikaty.....	9%	rocznie
3-letnie certyfikaty non-redeemable.....	9½%	rocznie
RRSP i RHOSP ..	8½% i 8%	rocznie
Pozyczki personalne	14%	rocznie
Hipoteki.....	12½%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
(\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)

CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł i od 7 30 do 9 wiecz
WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł oraz
SOBOTY od 10 do 12 30

Čłonkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej
nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

Odcinek 19

Kontynuuję omawianie wydatków biznesowych kwalifikujących się do odpisu od dochodu

Management services Jest to osobny temat, który rozwinę w jednym z kolejnych odcinków. Z punktu widzenia biznesu korzystającego z usług specjalistów innych dziedzin - wydatek ten można odpisać od dochodu, o ile mieści się w "rozsądnych" granicach

Mortgage management Próba odpisania od dochodu wydatków związanych z prowadzeniem hipotek (biuro w domu, telefon, pomoce biurowe, skrzynka depozytowa) została odrzucona przez sąd. Uznano, że "management" polegał jedynie na obliczaniu procentów i pobieraniu procentów, gdy następował termin płatności. Ze względu na prostotę operacji oraz niewielką skalę biznesu, wydatki te odrzucono.

Moving expenses Koszty przesyłki i instalacji maszyn i urządzeń traktowane są jako bieżące wydatki kwalifikujące się do odpisu. W przypadku, gdy ma miejsce usprawnienie techniczne, które w rezultacie przedłuża żywotność urządzenia lub zwiększa jego wartość, należy liczyć się z tym, że poniesione wydatki zostaną uznane za kapitałowe i jako takie podlegać będą amortyzacji. Dla przykładu koszty wymiany stołu prasy są traktowane jako kapitałowe, w przeciwieństwie do kosztów niewielkiej ilości przewodów elektrycznych wymienionych w urządzeniu, gdyż wymiana ta ani nie zwiększa wartości, ani nie przedłuża jego użyteczności.

Office maintenance Koszty utrzymania biura w domu są na ogół dozwolonymi odpisami od dochodu, o ile istnieje uzasadnienie posiadania biura. Dla przykładu lekarzowi uznano koszty prowadzenia biura w domu w sytuacji, gdy przyjmował pacjentów poza domem, a biuro wykorzystywał do pisania raportów i kontaktowania się z innymi lekarzami.

Nie można jednak odpisać od dochodu tzw "rental value" zajmowanego pomieszczenia, tzw wartości za jaką można byłoby wynająć dane pomieszczenie, jak również żadnych kosztów w sytuacji, gdy pomieszczenie jest wykorzystywane jedynie do pracy biurowej na pół etatu (w domu podatnika). Z kolei agentowi ubezpieczeniowemu uznano jedynie część domu, w którym przyjmował klientów w celach towarzyskich.

Organizational expenses Koszty poniesione przed rozpoczęciem biznesu na ogół nie są dozwolonym odpisem, chyba, że mamy do czynienia z zupełnie nowym biznesem w przeciwieństwie do kontynuacji istniejącego biznesu.

Purchase of business W przypadku firmy ubezpieczeniowej, koszt zakupu innej firmy ubezpieczeniowej został przez Urząd zdyskwalifikowany. Gdyby firma zakupiła

Jesień z podatkami

jedynie listę klientów, wówczas koszt listy kwalifikowałby się do odpisu. W tym przypadku chodziło o cały biznes wliczając w to agentów. Stąd też uznano, że korzyść ma charakter kapitałowy.

Raw material cost Koszty zakupu surowców w zwykłym procesie biznesowym są na ogół dozwolonym odpisem. Jeżeli ma miejsce przedpłata mająca na celu zabezpieczenie długoterminowego kontraktu, jest ona traktowana jako wydatek o charakterze kapitałowym i nie podlega odpisowi jako wydatek biznesowy.

Przykład Firma X produkująca papier zapłaciła 270,000 dolarów w ramach kontraktu firmie A za skonstruowanie specjalnych przewodów do przesyłania pulpy oraz dostarczanie pulpy przez okres 20 lat z opcją na następnych 5 lat. Firma X usiłowała odpisać 1/25 kosztów w każdym roku, ale sąd stanął na stanowisku, że płatność miała charakter "once and for all" z perspektywą otrzymywania produktu przez wiele lat.

Rent W przypadku wynajmu lokalu lub mieszkania w celach biznesowych, koszt wynajmu można odpisać od dochodu. Jeżeli wynajmujemy maszyny i urządzenia do produkcji lub biznesu, możemy koszt odpisać od dochodu pod warunkiem, że wynajem był niezbędny i uregulowaliśmy rachunek.

Koszt wynajmu w sytuacji, gdy istniała możliwość wykupienia wynajmowanego urządzenia, jest dozwolonym odpisem.

W przypadku dentysty, który odsprzedał wyposażenie gabinetu firmie, a następnie wynajmował to samo wyposażenie od firmy uznano, że koszt wynajmu jest dozwolony.

Natomiast w przypadku tzw "owner-occupant", tj właściciela wynajmującego sobie samemu pomieszczenie - koszt wynajmu nie kwalifikuje się do odpisu, pomimo tego, że gdyby wynajem dotyczył lokalu posiadanego przez innego właściciela, nie byłoby problemu.

PIOTR CHWALISZ
Accounting & Income Tax
Services
(416) 530-0305

PREMIER SABBAT W OTTAWIE

Szef Rządu RP na uchodźstwie Kazimierz Sabbat odwiedzi Ottawę w ramach swej wizyty w Kanadzie. Działający pod auspicjami Oddziału Ottawskiego Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Komitet Obywatelski Ad Hoc zaprasza rodaków na zebranie publiczne z udziałem Premiera Sabbata. Zebranie odbędzie się w poniedziałek, 28 października 1985 r., o godz. 20 00 w Domu Polskim, 379 Waverley Street.

Komunikat

Od 14 do 20 września br obradował w londyńskim POSK-u Kongres Kultury Polskiej na Obczyźnie pod patronatem Prezydenta RP Edwarda Raczyńskiego. Zwołany z inicjatywy Rządu RP i Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie, Kongres był wspaniałym osiągnięciem proste Komitetu Organizacyjnego pod przewodnictwem prof. dr Edwarda Szczepanika. Uczestniczyło w nim przeszło pół tysiąca polskiej cioty intelektualnej z około 20 krajów wolnego świata i wiele osób z Polski. Byli starzy i młodzi z wojennej i "solidarnościowej" emigracji.

Wygłoszono i przedyskutowano blisko 150 referatów, poświęco-

nych bieżącym zagadnieniom i nowoczesnej historii Polski, literaturze i filozofii polskiej na obczyźnie. Naszemu wkładowi naukowo-technicznemu na Zachodzie, polskim więziom kulturalnym oświadcili książkę i prasę na obczyźnie. W czasie Kongresu trwały wystawy wojennego pamiątkarstwa, ekslibrisów, grafiki, książki, sztuk plastycznych, filatelistyki i fotografii. Odbędzie się Stała Konferencja Muzeów i Bibliotek Polskich na Zachodzie. Wystawiono sztukę teatralną („Złotych Jerzego Szaniawskiego”) zorganizowano wieczór poezji emigracyjnej, występ taneczny „Mazurów” i trzy koncerty. Pianista Alan Kogosowski i skrzypaczka Wanda Wilkomurska koncertowali honorowo.

Uczestnicy Kongresu złożyli hołd pod Pomnikiem Katyńskim, modlili się wraz z księdzem biskupem Szczepanem Wesołym w kościele św. Andrzeja Boboli i byli przyjęci przez Prezydenta RP w jego siedzibie. Spotkanie z Głową Państwa było wielkim przeżyciem dla wszystkich, zwłaszcza dla przybyłych spoza Wielkiej Brytanii. Z ich inicjatywy odbył się też liczne spotkanie z premierem Kazimierzem Sabbatem, prezesem Skarbu Narodowego Ludwikiem Łubińskim i prezesem Zjednocze-

nia Polskiego w Wielkiej Brytanii, Arturam Rynkiewiczem. W gronie przedstawicieli Rządu RP i zaproszonych ekspertów z Francji i Stanów Zjednoczonych odbyła się konferencja na temat polskiej polityki międzynarodowej. Rada Pomocy Uchodźcom urządziła zebranie z swymi delegatami z wielu krajów. Po zakończeniu Kongresu około 50 uczestników odwiedziło Kolegium i Muzeum Ks. Marianów w Fawley Court.

Cały kongresowy tydzień był nieustannym wirami spotkań i rozmów, czemu sprzyjała wyjątkowo serdeczna atmosfera wytworzona w gościnnym POSK-u. Dowodem potrzeby tego rodzaju światowych zjazdów polskiego uchodźstwa były liczne prośby aby następny Kongres Kultury zwołać najdalej za pięć lat, i aby jak najszybciej opublikować wybrane prace tegorocznego Kongresu. Hojne ofiary na Fundusz Wydawniczy już wpłynęły i dalsze będą jak najmiej widziane. Czeka należy wystawić na „Kongres Kultury Polskiej” i przesyłać do Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie c/o POSK, 238 King Street, London W6 0RF. Przekazy bankowe przyjmuje Barclays Bank plc, 30 Sloane Square, London SW1W 8AF, A/c no 90728071 „Congress of Polish Culture”

KOMITET ORGANIZACYJNY

Ogłoszenia osób poszukujących i oferujących pracę zamieszczamy bezpłatnie (o ile starczy miejsca).

NOWO PRZYBYŁA niepaląca spokojna poszukuje pracy. Może być opieką nad dzieckiem sprzątaną itp.
TEL. 547 3098 Hamilton

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu Dundas Drue
157 159
272-3257

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu Okolca Parklawn i Berry Road 75 dolarów na ty dzień
158-160
239 0826

PIELĘGNIARKA poszukuje pracy
TEL. 694-6099 po g 8 wiecz

TOKARZ poszukuje pracy w zawodzie lub jakiegokolwiek innej
TEL. 694-6099 po g 8 wiecz
156-159

NOWO PRZYBYŁA na stałe lat 60 poszukuje pracy sprzątaną
TEL. 661 5023
157 159

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu przez cały dzień lub podejmę każdą inną pracę w godzinach od 7 rano do 2 po poł. Rejon Bathurst Sheppard
TEL. 225-7226
157 159

SZUKAM pracy w restauracji baby-sitter sprzątaną itp Okolca Roncesvalles
TEL. 594 0431 Maria
157 159

PANI w wieku 45 lat ze stałym pobytom uczciwa poszukuje pracy w godzinach rannych na terenie Scarborough
TEL. (416) 265-5375
157 159

SPRZĄTAM mieszkania Referencje
Toronto, TEL. 259-0604
159-163

NOWO PRZYBYŁY podejmę każdą pracę Toronto
tel 661 3483
159-160

TECHNIK dentystyczny 3 lata praktyki w Wiedniu poszukuje pracy Toronto tel 661 3483
159-160

Oferują pracę

DOSWIADCZENI pracownicy potrzebni do wykonywania robót sieciarskich
Oferty na adres Echa Tygodnia

POTRZEBNA dochodząca pani do opieki nad 5-letnią dziewczynką od 12 do 5 30 Rejon Parklawn i Berry Road
Tel 252-3085
158-160

POTRZEBNI pracownicy do rozbioru domu Dobre wynagrodzenie
TEL. Toronto 249-2500
158-159

KOBIETA do 2 dzieci z zamieszkaniem na miejscu potrzebna Toronto tel 248-6122
158161

POSZUKUJE pani do opieki nad dwiema dziećmi w wieku szkolnym 6 i 10 lat i lekkiej pracy domowej na stałe lub dochodząca Toronto
TEL. 881-6422 po 4
158-159

POTRZEBNA kobieta do 19-miesięcznego chłopca bez pracy domowej Toronto
TEL. 248 8362
158

DAM bezpłatnie mieszkanie samotnej osobie w wieku 65-70 lat
Samotna
Zgłoszenia telefoniczne Toronto tel 532 7278 po g 5
158 160

PRACA we własnym domu od zaraz
Wymagana sprawność manualna i umiejętność szycia na maszynie Toronto
TEL. 233-0900 dzwonic po 17 tej
158-159

HOUSEKEEPER wanted leave in No cooking 1 child 8 years old good home
635 6606

CLEANING ladies needed for offices apartments and homes Must know some english
233 3957 (11 5)

POMOC dla niepełnosprawnej Rosjanki z zamieszkaniem na miejscu Dobre warunki MONTREAL
TEL. (514) 484-2234

POTRZEBNA gosposia z zamieszkaniem na miejscu czworo dzieci mały dom matka w domu Powinna lubić dzieci i być odpowiedzialna Znajomość angielskiego konieczna
TEL. 636-4745 Call after 6
158 160

PRACA przy remontach domów Wykwalifikowani pracownicy potrzebni Płaca od 7 do 10 dolarów na godzinę Dzwonic po 7 wieczorem
TEL. 251 3953 Ryszard

A MATURE woman none smoker and housekeeper for family with four children Work at home
537 9717 call in evening
157 158

FIRMA REKLAMOWA zatrudni dziewczęta, wzrostu 165 do 180 do zdjęć zbiorowych
Proszę zgłaszać się pod tel 246-9181 nie wymagane doświadczenie kanadyjskie
156-158

ARCHITECTURAL WINDOW Co zatrudni na cały etat operatorów maszyn oraz instalatorów i monterów aluminiowych okien Możliwość awansu Okolice Rexdale
Tel 675 3262
158-160

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL Addison on Bay Limited

DZIEKUJE WSZYSTKIM KLIENTOM

Dzięki Wam i zaufaniu do mnie nadal jestem liderem sprzedaży, jak również w liczbie udzielonych pożyczek w Toronto i okolicy

KOŁOSALNA WYPRZEDAŻ samochodów General Motor z 9,5 % pożyczki na niektóre modele

● Szeroki wybór nowych i używanych samochodów ● Nowe samochody '86 posiadają 3-letnią gwarancję, lub 60 tys km power i train, jak również 5-letnią gwarancję korozyjną ● Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję

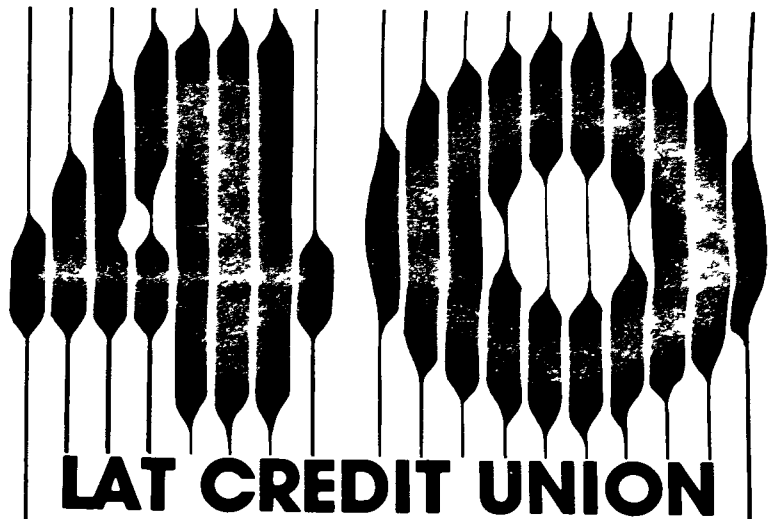
PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż, pożyczkę, ubezpieczenia (uwzględniając także zagraniczne prawo jazdy) Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako "SENIOR MASTER SALESMAN" Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonic - 964 - 3211 lub do domu o każdej porze - 731 - 0757, podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St)

Adwokat Specjalista w sprawach kryminalnych KRZYSZTOF PREOBRAZEŃSKI
Suite 1001, 110 Yonge Street, Toronto, M5C 1V6
TEL 366 - 9464
Prywatny tel 960 - 5826

LAT CREDIT UNION

Czy jesteś już członkiem Credit Union św Stanisława i św Kazimierza, instytucji, która służy Polonii od 40 już lat
Dysponujemy szeregiem usług które mieszczą w sobie kompletny serwis bankowy,

- Personalne Konta Czekowe
- Konta Dienne
- Krótkoterminowe Certyfikaty
- Fundusz Emerytalny
- Pożyczki Personalne
- Pożyczki Hipoteczne
- Ciągłe Kredyty
- Płacenie Świadczeń
- Skrytki Bankowe
- a także szereg innych

Pieć biur o dogodnej dla Polonii lokalizacji czeka na Ciebie

Dogodne godziny urzędowania
Dziewięćdziesiąt milionów wkładów

Skorzystaj z dorobku Polonii

Zapisz się do Credit Union św Stanisława i św Kazimierza W ROKU JEJ JUBILEUSZU

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181

2987 Bloor Str W
tel 236-1225

12 Denison Ave
tel 863-0996

4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

ADWOKAT Kazimierz Bielski Q C NOTARIUSZ

Załatwiam
● sprawy karne i rozwodowe ● kupno, sprzedaż i hipoteki ● spadkowe i testamenty

266 Roncesvalles Ave
(obok Credit Union)

Toronto, TEL (416)533 - 6126
Biuro czynne codziennie od 10 rano do 6 wiecz

DIVORCE AID

K.BELDOWSKI

Rozwód \$ 155
TEL 226 - 0335

Danuta H RADOMSKI B A L L B ADWOKAT - NOTARIUSZ

366 - 3875

164 Princess St., Toronto
Konsultacje w godz 9 - 17 lub za przednim telefonicznym porozumieniem się

Władza płynnie jęz polskim francuskim hiszpańskim
Koresponduje z biurami adwokackimi w Polsce

JULIA DZIWIŃSKA LL M Adwokat z Polski z długoletnią praktyką

TEL (416) 864-1182 od 4 do 7 po południu

Udziela porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski m.in małżeństwa przez pełnomocnika rozwody w Polsce wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski notarialnie kupna i sprzedaży domów gruntów i mieszkań dzierżawy spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce pisanie pism do polskich sądów i urzędów sprowadzanie krewnych i odwołania od odmowy wydania paszportów tłumaczenia dokumentów

Biurowo Polish Consulting Bureau
618A Queen Street West,
Toronto, Ont M6J 1E4

LEKARZE APTEKI

Dr. MARY DONNA PIETRASZEK

młoda, polonijna lekarka, otworzyła nowy Gabinet Lekarski w budynku Jane-Bloor Centre, 2 Jane St suite 203 TEL 763 - 5956
Poprzednio pracowała w St Joseph's Health Centre

SOLARSKI PHARMACY Ltd

(Naprzeciw kościoła św Kazimierza)
149 RONCESVALLES Ave
TEL 536 - 5452

Właściciele
J SOLARSKI i S SALAPATEK
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski ● Agencja Pekao ● Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski ● Polskie kartki i czasopisma ● Złota Zakonnica ● Urząd Pocztowy ● Sprzedaż biletów

DENTURE THERAPY CLINIC Jan M Wisniewski D T Pierwsza Polska Protezownia Dentystyczna

2337 Dundas St W - Toronto, Ont (Bloor Dundas Square Bldg.)

TEL (416) 533-8811 M6P 1W7

DR WALDEMAR KOZERAWSKI

ma przyjemność ogłosić otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suite 102, TEL 532 - 6837 oraz 45 Overlea Boulevard, suite B-9
TEL 425 - 4114
(przy Ontario Science Centre)
Poprzednio pracował w Sick Children Hospital
140-153

Dr V T BLOK GŁOWCZYŃSKA, M A , O D OPTOMETRYSTA

2391 - A Bloor St. W.
(Jane Subway)

TEL. 766 - 5580

DENTYSTYCZNE PROTEZY G RYTWINSKI D T

z 25-letnim doświadczeniem
404 A Roncesvalles Ave
Toronto (obok kina Revue)

TEL 531 - 8545

Dr Bogusława KUSZEWSKI

uprzejmie zawiadamia

o otwarciu nowoczesnego gabinetu dentystycznego przy ul 22 Roncesvalles Ave, Toronto

TEL. 531 - 8887

MODA

Płaszcz, trencz czy jesionka

Tytuł już sugeruje nastanie zgotowanej nam przez Matkę naturę pory chłodnej

Jesienne okrycia pomagają przetrzymać ją z wdziękiem Płaszcze tak jak w ubiegłym sezonie nosi się obszerne i długie, nawet do pół łydki

"Za duży" w ramionach płaszcz w białoszarą kratę w pełni ilustruje tę tendencję

Drugi model to jesionka w "jodełkę" z szalowym kołnierzem z karakulu (modne są również imitacje, traktowane nie z pretensjami do udawania lecz z humorem)

Jesionka zapinana jest na wielkie czarne ozdobne guziki, zaś z czarnym kołnierzem harmonizuje skorzany kask (daleki kuzyn tych z lat dwudziestych) teże barwy rękawiczki i klipsy

Kielki

Nasz Czytelnik, p. Zdzisław Dwornicki, pyta "co to jest, ta zielono-biała niby trawa, którą ludzie kupują. Wygląda bardzo nieapetycznie". Ta prawda, szczególnie nieswieża. Ale jest to "cos" bardzo zdrowe. Miejscowi nazywają to *sprouts*, dla nas są to kielki - wschodzące nasionka zbóż lub motylkowatych. Najbardziej popularne są kielki soi i alf - alfy czyli lucerny. Dlaczego kielki są tak polecane przez lekarzy i dietetyków? Zalet jest tak wiele, że właściwie nie ma osoby, której porcja kielków codziennie by się nie przydała.

Przede wszystkim kielki są pięć razy bardziej odżywcze niż ich nasienna postać. Np. zawartość witaminy C wzrasta więcej niż 500 proc. w kielkach soi niż w jej nasionach. W kielkach tłuszcze i skrobia są przetwarzane w łatwo przyswajalne cukry, witaminy i proteiny. Dodanie kielków do sałaty lub na kanapkę codziennie pozwala na tanie i zdrowe zaspokojenie naszych żywieniowych potrzeb. Oprócz ok. 20% białka (alfalfa) mają witaminy z grupy B, A, E, C, K, są bardzo bogate w mikro- i makroelementy. Z alfalfy robi się pigułki, w Szwecji sproszkowaną alfalfę dodaje się przy wypiekaniu specjalnego chleba dla tych, którzy boją się zaccy. Wprowadzenie kielków do codziennego jadłospisu wydaje się niezbędne. Najtansze jest, oczywiście, hodowanie kielków domowym sumptem. Metoda jest prosta. Zaczynamy naszą hodowlę od 2 łyżek nasion lub 4 łyżek fasoli. Wypujemy je do słoika i zalewamy gorącą wodą na 8 godzin. Potem zakrywamy słoik gazą lub podziurkowanym ręcznikiem papierowym. Następnego dnia odlewamy nadmiar wody i kładziemy słoik na boku w ciepłym, ciemnym miejscu. Podlewamy odrobiną wody (tak by wszy-

stkie nasionka zwiłgotniały) dwa, trzy razy dziennie, kładąc słoik z powrotem na boku. Nie wolno kielków podlewać za mocno, bo spleśnieją i zgniją, ani wysuszone zbyt nie wykiełkują. Po trzech czterech dniach wyjmujemy słoik na światło dzienne i zostawiamy na jeden dzień, by nasze kielki zzieleniały. Potem słoik zakręcamy i chowamy do lodówki, aż kielków nie zjemy.

Kielki są najlepsze kiedy osiągną odpowiednią wielkość i tak kielki alfalfy muszą mieć - 2,5 cm, drobna fasola - trochę ponad centymetr, nasiona siemienia lnianego też ok. centymetra, soczewicy - 2,5 cm, soi - 5 cm.

Zachęcamy więc do używania kielków na co dzień z własnej hodowli, bo o znaczeniu mikro- i makroelementów dla naszego organizmu przypominać nie trzeba.

Małe "CO NIECO"

Kielki do sałaty, kielki do kanapek to nie jedyne zastosowanie tych cudownych łydek. Bardzo smaczna jest też

Pieczeń wołowa z kielkami

SKŁADNIKI ½ kg wołowy na pieczen, 1 łyżeczka cukru, ½ łyżeczki mielonego imbiru (ground ginger), 2 łyżki mąki kartoflanej, 2 łyżki sosu sojowego, 2 łyżki wody, 3 łyżki oleju, 1 cebula pokrojona w plasterki, 4 łydki selera pokrojonego skosnie, 6 szklanek kielków np. sojowych (ok. ½ kg), łyżeczka soli

PRZYGOTOWANIE mięso pokroic w plastry w poprzek włókien, ułożyć w misce i posypać cukrem, imbirem, 1 łyżką mąki kartoflanej i skropić sojowym sosem. Wymieszać. Pozostałą mąkę kartoflaną wymieszać z wodą w małym naczyniu. Do rozgrzanej na patelni 1 łyżki oleju wrzucić cebulę i seler obsmazac na dużym ogniu ok. minuty. Przełożyć do innego naczynia. Obsmażyć mięso, dodać z powrotem jarzyny i kielki i sól. Kiedy kielki zwiótczają dodać mąkę rozrowadzoną wodą, przykryć i dusić na wolnym ogniu aż mięso zmięknie nie pozwalając potrawie przywrzeć do dna.

(er)

KĄCIK KĄCIK HUMORYSTYCZNY

Wybrał A WOLAK

STANISŁAW LIGON

BERY I BOJKI SŁĄSKIE

SPÓD "FROPA" (KORKA)

—Co to, Manus, łeb ci boli?

- No, toć boli, już nie wia, co mam robić.

- Co? Jo ci powia, przyłóż se kompres z "przybytku".

- Ja, a cy uod tego przestanie?

- No, toć. Przeca padajom, że uod przybytku gowa nie boli.

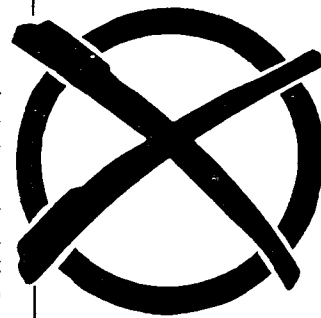
***
Mały Pietrek poszedł do kupy z tatulką na spacer. Na uogrodzie jakis fajnej willi zauważył mocno czerwiononce się liście dziękiego ogrona.

- Tatulku, dziwiejcie się, jakie to sam piękne kwiatki rosnom.

- To przeca nie som kwiatki, malasio, to jest dzikie wino Pietrek, zdziwiony, po chwili

- Tatulku, cy rosne tyz kaj dziko gorzola?

MUNICIPAL ELECTIONS WYBORY MIEJSKIE Wtorek 12 listopada 1985

Marks
the Spot

Czy Pana - Pani - nazwisko jest na liście wyborczej?

Prawo do głosowania w wyborach miejskich w Toronto mają obywatele kanadyjscy i poddani brytyjscy, w wieku co najmniej 18 lat w dniu 12 listopada, którzy

- zamieszkiwali Toronto w jakimkolwiek okresie między 3 września i 23 października 1985, lub

- oni sami lub ich małżonkowie, nie mieszkając w Toronto, wynajmują tu pomieszczenie lub są właścicielami parceli na terenie miasta - City of Toronto.

Listy wyborcze można sprawdzać w bibliotece dzielnicowej, albo telefonicznie, pod numerem

947 - 7800

Jeśli Pana - Pani - nazwisko nie znalazło się na liście, lub zostało błędnie zapisane, możecie Państwo zająć uzupełnień lub zmian na liście wyborczej, w jednym z następujących biur (Revising Offices)

DOWNTOWN

City Hall - 8 30 rano do 8 30 wiecz. - tylko dni powszednie

EAST

1904 Queen Street East (Fire Hall 17)

2 30 - 8 30 wieczór - tylko dni powszednie

NORTH

16 Montgomery Avenue (Fire Hall 28)

2 30 - 8 30 wieczór - tylko dni powszednie

WEST

1285 Dufferin Street (Fire Hall 14)

2 30 - 8 30 wieczór - tylko dni powszednie

Ostatni dzień wnoszenia poprawek na listach wyborczych przypada na środę 23 października

Roy V. Henderson
City Clerk and
Returning Officer

"Życie po śmierci"

Leszek Szumał

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

Znany polski jasnowidz, inżynier Ossowiecki, nie stronił od uciech tego świata, a mimo to eksperymenty jasnowidzkie, czyli po prostu wysyłanie swego ciała astralnego w inne okolice, udawały mu się wspaniale

Doswiadczenia Helen Aintree były nieraz na bardzo wysokim, wręcz artystycznym poziomie

Zapytana kiedyś, jak właściwie wygląda tamten świat, Helen dała taką odpowiedź

- Jest to miejsce ciszy i spokoju, gdzie nasze ziemskie kłopoty, troski i zmartwienia nie istnieją. Jest to kraja pagórków, dolin, pięknych, złotych miast i wspaniałych budowli. Dookoła spotyka się wesołe, uśmiechnięte twarze

Nie ma tam Słońca, jak u nas, a jednak jest światło. Jest raczej coś jakby zarzenie się. Ma się wrażenie, że wszyscy i wszystko to światło wydzielają

Dookoła brzmią łagodne dźwięki muzyki. Lecz nie są to rzeczy skomponowane przez człowieka. Są to dźwięki wydawane przez przyrodę, ale zrozumiałe dla każdego

Nie ma tam walki o byt, zawisci, nienawisci i innych brzydkich, ziemskich namiętności

Kiedy panią Helen Aintree spytano dlaczego nie musi umierać, aby zobaczyć tzw. tamten świat, odpowiedziała

- Moim zdaniem, część składników ludzkiej istoty jest niezniszczalna. Nazywamy je duszą. Śmierć oddziela ją od naszego ciała doczesnego i przenosi w inne dziedziny, tam, gdzie powinna przebywać

Jeżeli takie wyższe sfery istnieją rzeczywiście, nie widzę powodu dla którego byłyby one dostępne tylko dla tych, którzy już umarli. Mnie wystarczy rozwinąć w sobie potężne uczucie tęsknoty i pragnienia i drogą myślową wpłynąć na czasowe oddzielenie się duszy od ciała, aby znaleźć się w tej prawie baśniowej krajinie

Tam w owym "innym" świecie, możemy sobie według swoich pragnień utworzyć oryginalny, własny świat. Tam nam także udzieli pomocy i wskazówek jak to zrobić

Ludzie o niskim poziomie etycznym trudniej to zrozumieją. Lecz ktoś, kto za życia doczesnego był pozbawiony egoizmu i starał się żyć nie tylko dla siebie, lecz także dla dobra swych bliznich, ma po "tamtej stronie" znacznie ułatwioną dalszą ewolucję

Tak tu, jak i tam, jest nasze istnienie takie, jak je sobie utworzymy

Panią Helen Aintree - jak już wspominałem - odwiedza bardzo wiele osób. Większość jest ciekawa, jak się prowadzi ich drogim zmarłym. Inni proszą o przekazanie wiadomości

- Przychodzą do mnie także ludzie nauki - mówi Helen Aintree - ciekawi, w jaki sposób odbywają się moje kontakty z tamtym światem. A więc

Zamykam się w pokoju, gdzie panuje zupełna cisza. Zasłony na okna są zasunięte. Panuje półmrok. Kładę się wygodnie w obszernym fotelu i staram się wprowadzić w trans, aby rozluźnić więzy łączące mnie z tym światem

Nie trwa długo, zanim poczuję, jak moje ciało astralne oddziela się od mego ciała fizycznego. Oddycham wtedy głęboko, wydychając powietrze ustami i skupiam całą swoją uwagę w kierunku oddzielenia się od mojego ciała ziemskiego. I wówczas nagle dostrzegam swoje ciało leżące w dole, ja zaś unoszę się w górę. Jest wskazane spoglądać wtedy w górę, aby nie widzieć różnych okropności i okrucieństw, jakie wyczyniają ludzie na dole

Najsławniejszy jasnowidz naszego stulecia, Egar Cayce, wyjaśnia, że unosząc się w górę, mijają sfery o różnych poziomach etycznych ich mieszkańców. Wstępuje w górę po promieniu świetlnym, aż dociera do celu, czyli tam, gdzie przebywają istoty pokrewne jego osobowości

Powróćmy jednak do relacji pani Helen Aintree

- Pani Beale, która od niedawna jest wdową, pragnęła dowiedzieć się, gdzie przebywa jej zmarły mąż i czy jest tam szczęśliwy. Mimochodem wdowa wspominała, że nie może znaleźć polisy ubezpieczeniowej męża, oplacanej przez wiele lat

Zal mi się zrobiło starej kobiety - stwierdziła pani Helen - i obiecałam jej pomoc. Zdawałam sobie jednak sprawę z pewnych trudności. Po "tamtej stronie" można znaleźć tylko kogoś, kto już osiągnął najwyższy szczebel doskonałości (Inni jasnowidze, jak i autorzy, są odmiennego zdania)

Kto wiódł życie spokojne i uczciwe, znajduje się na poziomie, który by można było nazwać portem wyczekiwania. W jego pamięci istnieją jeszcze tylko wydarzenia związane z przeżyciami uczuciowymi

Sprawę pani Beale udało mi się jednak szczęśliwie rozwiązać. Okazało się, że jej zmarły mąż już od jakiegoś czasu starał się nawiązać kontakt z wdową. Ułatwiłam mu to i dowiedziałam się od niego, że poszukiwane dokumenty znajdują się na dnie starej szafy, znajdującej się aktualnie w ogrodzie, w altanie. Otrzymane tą drogą informacje potwierdziły się. Dokumenty rzeczywiście tam były i wdowie wypłacono polisę ubezpieczeniową

***

W swej książce pt. "Leben nach dem Tode" Artur Fosd wspomina o własnych przeżyciach

"Chwilę później unosiłem się nad moim łóżkiem i patrzyłem obojętnie na moje nieruchome ciało. Obchodziło mnie tyle co nic. Odczuwałem wewnętrzny spokój i ogarnęła mnie dziwna pogoda ducha. Potem chwila bezdennej pustki bez poczucia czasu. Kiedy odzyskałem przytomność, unosiłem się w powietrzu. Wiedziałem jednak, że ja jestem mną. Dookoła były jakieś góry pokryte zieleńią. Zewsząd zbliżali się do mnie ludzie, których kiedyś znałem i uważałem od dawna za zmarłych. Jedni wydawali mi się młodszy, inni znów starsi. Wszyscy witali mnie serdecznie. Chciałem spytać o inne, znane mi zmarłe osoby, lecz w tej samej chwili zacząłem widzieć wszystko jak przez mgłę. Inni znajomi mijali mnie obojętnie. Chyba obowiązywały tu prawa powinowactwa duchowego

Po chwili powiedziano mi, że muszę powrócić tam, skąd przyszedłem. Nagle poczułem też, iż wpadam w przepaść. Otworzyłem oczy i zobaczyłem nad sobą pielęgniarkę w białej. Okazało się, że przez dwa tygodnie byłem w "zapasci"

VI. MEDIA I SEANSE

1. Cechy osób medialnych

Jakiegokolwiek doświadczenia z dziedziny parapsychologii lub magii mają tylko wówczas szanse powodzenia, jeżeli w zespole osób eksperymentujących znajduje się przynajmniej jedna osoba sensorywna

Dobry astrolog stwierdzi to w kilka minut, stawiając kolejno wszystkim zebranym indywidualny horoskop, ale ponieważ w dobie dzisiejszej w naszym kraju astrologów z prawdziwego zdarzenia nie ma, musimy sobie poradzić w inny sposób

Pytamy więc nasze potencjalne medium jak sypia, czy przez całą noc leży w łóżku spokojnie czy też się we śnie rzuca. Osoby o skłonnościach medialnych miewają sen niespokojny, często cierpią na niczym nieuzasadnioną bezsenność. Nie jest to wskazówka absolutnie pewna, lecz badającemu daje już dużo do myślenia. Niespokojne sny mogą być spowodowane także innymi przyczynami, ale punkt zaczepienia do dalszych badań już zdobyliśmy

Następne pytanie powinno brzmieć: Czy ewentualne medium samorzutnie odkrywa się w nocy? Czy kołdra leży zawsze rankiem na tapczanie, a nie na dywanie? Obsuwanie się kołdry może być wywołane niepokojem, o czym śpiący może w ogóle nie wiedzieć. Wiele osób sensorywnych woli spać na przykład twarzą do ściany, więc i na to należy zwrócić baczną uwagę. Chodzi w tym wypadku o przemieszczenie się aury, o czym będę mówił szerzej w innym miejscu

Osoby sensorywne najlepiej śpią w pozycji głową w kierunku północnym. Dawniej, w wiekach średnich, kościoły budowano według pewnych prawideł magicznych, tak że ołtarz zawsze był po stronie wschodniej, a wejście do świątyni po stronie zachodniej

Dłuższe przebywanie osoby sensorywnej w kościele plecami do wyjścia czyli do zachodu, może wpływać na nią ujemnie. Zdarza się więc, że osoby o kwalifikacjach medialnych często mdleją w trakcie nabożeństwa

Wiele osób sensorywnych woli zasypiać na prawym boku. Należy je o to zapytać i odpowiedź zanotować

Osoby o zdolnościach medialnych nie tylko, że nie lubią spać z kims w jednym łóżku, lecz odczuwają to wręcz jako udrękę

Nawet łóżka małżeńskie stojące obok siebie, przeszkadzają osobie sensorywnej w spokojnym śnie. Dlaczego? Ponieważ wówczas następuje mieszanie się własnej aury z cudzą, co wpływa szkodliwie na stan zdrowia i samopoczucie osoby o kwalifikacjach medialnych

Osoby sensorywne często rozmawiają lub gadają do siebie przez sen. Natomiast człowiek "normalny", kiedy spi - milczy

Przedruk bez wiedzy i zgody autora.

Dalszy ciąg w następnym numerze

TORONTO

ZMIANA CZASU W NIEDZIELE 27 PAZDZIERNIKA 1985

Zgodnie z decyzją Rady Miejskiej, wydano proklamację wzywającą obywateli, by od 28 kwietnia do 27 października 1985 stosowali się do czasu letniego, oszczędzającego światło dzienne. Obecnie obywatele proszeni są o cofnięcie zegarów i zegarków o jedną godzinę, o godz 2 po południu, w dniu 27 października

Arthur C Eggleton
Mayor
(Burmistrz)

ZARZĄD CREDIT UNION
Sw Stanisława i Sw Kazimierza
SERDECZNIE ZAPRASZA POLONIĘ NA

BANKIET JUBILEUSZOWY 40 - LECIA

który odbędzie się w sobotę 23 LISTOPADA 1985 r o godz 6 00 p p , w Auditorium sw Maksymiliana Kolbe, 4260 Cawthra Rd Mississauga
Wstęp \$ 35 00 od osoby
Po części oficjalnej - zabawa taneczna

Bilety można nabyć w biurach Credit Union
Tel 236 - 1225 537 - 2181 863 - 0996

Honorowym gościem uroczystości będzie Jego Ekscelencja Ks Biskup S Wesoły, opiekun duchowy Polonii z ramienia Prymasa Polski

157161

SCARBOROUGH, ONT. Parafia PNKK Sw Judy Tadeusza Apostoła 1747 Victoria Park Ave

W niedzielę 27 października 1985 o godz 9 30 uroczystą sumę odprawi ks bp dr Józef Nieminski w intencji rozwoju Najstarszej Polonijnej Parafii na Scarborough

Po nabożeństwie w sali parafialnej pod kościołem odbędzie się przyjęcie z obiadem i krótkim programem

Do współdziałania w tej uroczystości serdecznie zapraszamy Polonię ze Scarborough i okolicy

Ks M Kruppe
tel 537-8157
oraz Komitet Parafialny

fialnej kościoła Matki Boskiej przy 1996 Davenport Road
Dla osób pracujących w ciągu dnia proponujemy wtorkowe i czwartkowe spotkania wieczorem, od 7 30 do 9 30, w szkole ST VINCENT DE PAUL, adres 116 Fermanagh Ave Wejście od Westminster Ave
Zapisy odbywają się w czasie zajęć
Po dodatkowe informacje proszę dzwonić pod numer 767-9089

SZUKAM mieszkania 2 sypialnie 1 dziecko 2-letnie
TEL 534-1371

Zagrożony deportacją do PRL z Holandii, WIESŁAW WERKOWSKI, szuka sponsorów w Kanadzie
Adres 1102 BA Amsterdam, Floryn 105, Holland

MATRYMONIALNE

OBYWATELKA Kanady, Polka, panna lat 28 165/57, blondynka, oczy niebieskie wykształcenie średnie inteligentna miła, szczerą gospodarną, bez nałogów pozna mężczyznę w wieku równieśnym do lat 32, bez nałogów, o dobrym sercu, uczciwego kulturalnego, który byłby dobrym mężem i ojcem dla mojego rocznego synka Listy proszę kierować na adres Box 143, STA "R" MTL P Q H2S-3K6

NOWO PRZYBYŁA z Polski, panna, lat 31, pozna odpowiedniego pana w celu matrymonialnym W ofercie proszę podać nr telefonu i adres

157 161

KAWALER lat 36 wykształcenie średnie techniczne katolik kochający sport i ojczyznę pozna w poważnym celu pannę do lat 32 najchętniej blondynkę
Tylko solidne oferty proszę kierować na adres redakcji pod hasłem AKO-HARA Odpowiem na każdy list, zwrot zdjęć zapewniony

RENATA GWARDYS panna lat 25, wzrost 164 kolor oczu niebieski włosy blond wykształcenie średnie techniczne, pozna pana w wieku 25-35 o poważnych zamiarach

ANNA KOWALIK panna lat 25, wzrost 183 kolor oczu zielony szatynka, wykształcenie średnie techniczne, pozna pana w wieku 25-35 lat wzrostu powyżej 183

Oferty proszę przysyłać na adres
ATENY NEA 1° NIA NIMFEU 30 Grecja

MILA, kulturalna Pani, ze stałym pobytem, pozna sympatycznego starszego Pana, nawet potrzebującego opieki lub towarzystwa w samotności, oraz możemy robić plany matrymonialne

KK

POSZUKIWANIA OSOB

Osoba która się kontaktowała ze Staszkiem Franciszkiem proszona jest o telefon na numer (416) 783 6208

157 159

UCZYMY SIĘ JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Z tytułu wynika co będziemy robić Jeszcze parę szczegółów o tym jak i gdzie Na naszych kursach spotkacie się panstwo z osobami znającymi język angielski w różnym stopniu Istnieje więc możliwość uczęszczania do klas o poziomie podstawowym, średniozaawansowanym, zaawansowanym

ZAJĘCIA SĄ BEZPŁATNE, otrzymujecie panstwo wszystkie niezbędne podręczniki - warto skorzystać z takiej szansy
Dla osób mających wolne przedpołudnia zorganizowany jest kurs dzienny, trwający od poniedziałku do piątku w godzinach od 9 00 do 2 30 Zajęcia odbywają się w szkole para-

ASTRA
MEAT PRODUCTS
&
DELICATESSEN
2238 Bloor St. West
763 - 1093

Andrzej z Warszawy MISTRZ FRYZJERSTWA DAMSKIEGO

Laureat nagród w Paryżu, Wiedniu, Hamburgu, współpracujący ze słynną francuską firmą kosmetyków

"PERMA"

zaprasza wszystkie Panie do

HIGH PARK BEAUTY SALON

1547 Bloor St West (na zachód od Dundas)

TEL 535 - 6372 (bus)

156-182

767 - 4101 (res)

\$ 29,500 00 SKLEP SPOŻYWCZY W EUROPEJSKIEJ DZIELNICY WRAZ Z MIESZKANIEM

Dobre urządzenie jak lodowki, piec do wypieku ciastek, kasa, waga i inne urządzenia
Potrzebna osoba ruchliwa i chętna do pracy, niski rent miesięczny - \$ 700 00

Dalsze informacje udzieli

ALBERT Blicharz

R CHOLKAN & CO LIMITED, Realtor

TEL. 763 - 5555

ECHA Z WYSTAWY POLSKIEJ KSIĄŻKI EMIGRACYJNEJ 20 PAZDZIERNIKA 1985

W gościnnych lokalach Credit Union na Roncesvalles Ave odbyła się wystawa Polskiej Książki Emigracyjnej, która połączona została w niedzielę z kiermaszem książki. Już od godzin rannych wielu miłośników książki zdołało się zaopatrzyć w białe

kruki Prozy i poezji wielu znanych pisarzy i poetów można było otrzymać autograf znanego wszystkim Adama Tomaszewskiego

Organizatorem wystawy był Polski Fundusz Wydawniczy w Kanadzie Nie zabrakło również miłośników, dla których "Redakcja Głosu Polskiego" przygotowała zestawy podręczników od klas pierwszych w wycieczki bajek

TOTAL - FORD OTWARTE W NIEDZIELE 21 PAZDZIERNIKA

- Duży wybór używanych samochodów
- Dogodne pożyczki na nowe i używane samochody
- Samochody dostawcze i mikrobusy

DALSZE INFORMACJE

ROMAN GORSKI
TEL (416) 781 - 5531

2401 Dufferin Street (100 m na połnoc od

Eglinton)

Campanale

REAL ESTATE LTD, Realtor
KUPNO I SPRZEDAŻ
wszelkiego rodzaju
nieruchomości
na terenie Ottawy i okolic
Z JAN CHMIELA
1169 Bank St OTTAWA, ONT
TEL 236 - 5854, d 232-2501

Polski sklep w Scarborough SEABREEZE

GOLD FISH DELI

106 Markham Road przy Kingston
POLFCA

polskie kielbasy, wędliny, mięsa, sędzie, świeże pieczywo Future i Universal Bakery

TEL 265 - 6714

Ceny niskie

179

MIRATRANS EXPRESS Co TORONTO - MONTREAL - TORONTO

W każdy wtorek i piątek Komfortowy mikrobus • Rezerwacje odlotów i pomoc w odprawie bagażu • Zniżka dla emerytów

TELEFONUJ

762 - 2627 lub 252 - 1850

BARBA FOTO STUDIO

Usługi fotograficzne wszelkiego rodzaju Wysoka jakość, przystępne ceny

4140 Bathurst St

TEL 633-4566 i 781-1904

Czynne od 10 do 6 po poł

"PANI JADWIGA" Polski program radiowy ze stacji CHWO 1250 w Oakville - od godz 1 do 2 w każdą sobotę Reklamy i ogłoszenia handlowe oraz wszelkie komunikaty - przyjmuje się telefonicznie 691 - 8789

SŁUCHAJCIE POLSKIEGO PROGRAMU RADIOWEGO ROZMAITOSCI

(Polonia Varieties Program) z Buffalo, na podziałce 12 70 od godz 1-szej do 2-giej po południu

POLSKI PROGRAM RADIOWY
na stacji CJVB-1470 AM w VANCOUVER
w każdą niedzielę o godz 2 30 do 3 30 po południu
Producent JERZY KUSMIDER
Tel (603) 327 - 6892, Adres P O Box 5862 Stn "L"
Vancouver, B C V6P 6E3

Wiadomości z Polski, Kanady i świata, komentarze, wywiady, ogłoszenia i komunikaty polonijne, koncert życzeń oraz ogłoszenia handlowe

PROGRAM RADIOWY "ECHO OJCZYZNY"

Od poniedziałku do piątku na fali CHIN FM 100 w godz od 10 30 do 11 30 rano

Program prowadzi Karolina Kęsik

W programie koncert życzeń, wiadomości polonijne i z Polski, interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich
637 College St, Toronto, Ont M6G 1B6, tel 531-9991, dom 247-9755

POLONIA

PROGRAM RADIOWY STEREO
W EDMONTON na stacji CJSR FM 88
W KAŻDĄ SRODĘ OD 18 DO 19 Program prowadzi RYSZARD MAKOWSKI

• wiadomości tygodnia • kronika religijna • komunikaty organizacji polonijnych • i życzenia na różne okazje

POLONIA REVIEW jest programem telewizyjnym Polonii przedstawiającym wiadomości z Polski, ciekawe ludzi, informacje o ważnych, dotyczących Polonii sprawach
SPOTYKAMY SIĘ NA KANALE 10 MCLEAN - HUNTER w DZIELNICY PARKDALE
sroda-7 00 wiecz, czwartek-9 00 wiecz,
sobota-3 30 pm

BEZPŁATNY DZIENNY
KURS ANGIELSKIEGO

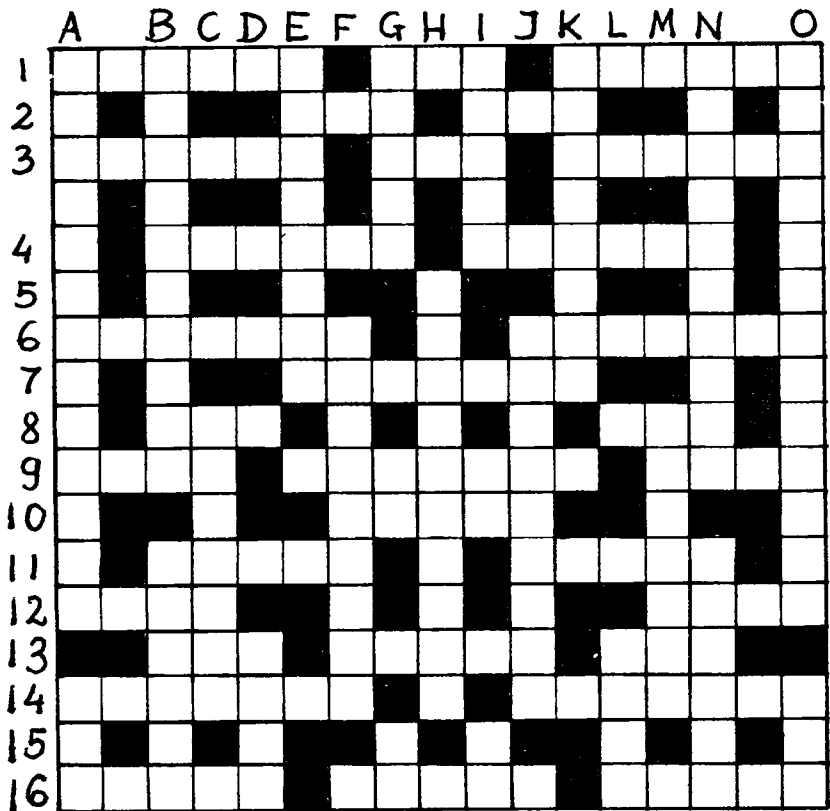
Kościół sw Stanisława, 17 Wolseley St (Queen St W i Spadina) codziennie, od pon do piątku - 9 00 - 14 30, opieka nad dziećmi studentów, informacje 232 - 1664

Szkoła sw Marka, 45 Cloverhill Rd (Park Lawn i Berry Rd), wtorki i czwartki - 19 30 i 21 30
Informacje 232 - 1664

WIECZOROWY KURS
ANGIELSKIEGO

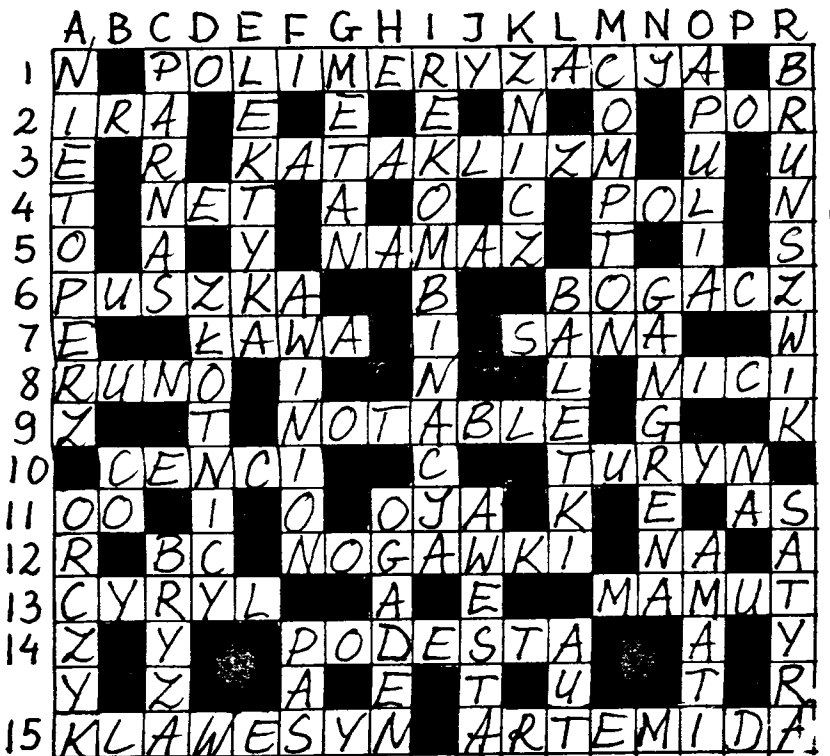
KRZYŻÓWKA WŁASNA Nr 158

- Poziamo**
- 1-A dalekowschodnia budowla
  - 1-G jeden z dąbrowy
  - 1-K potężne drzewo afrykańskie
  - 2-E rozległa nizina lub baryczny
  - 2-I kulszowa
  - 3-A zamieszanie, rozgardiasz
  - 3-G swietlisty nieznan obiekt latający
  - 3-K przymierze
  - 4-B przygnębienie wraz z obojętnością na bodzce zewn
  - 4-I swita, eskorta, poczet
  - 6-A poprawki ręcznie nanoszone przez fotografa
  - 6-J stężony kwas siarkowy
  - 7-E panstwo wyspiarskie na Morzu Karaibskim
  - 8-B język znaków
  - 8-L szetland, pony, niskorosły konik
  - 9-A panstwo w Afryce, jezioro tamże lub trujący gaz
  - 9-E radziecki "uczony" epoki stalnowskiej
  - 9-M jelen na rykowisku w technicolorze

- 10-E panstwo w Afryce
  - 11-B strój roboczy w laboratorium
  - 11-J Włoch - uczestnik Powstania Styczniowego
  - 12-A tkanki łądygi lub pnia na zewnątrz miazgi
  - 12-M imię męskie
  - 13-B organizacja międzynarodowa
  - 13-F do zagadki, do tyzew, a i do skarbcza
  - 13-L podlega J Arafatowi organizacja palestynska
  - 14-A we włosach, pierwszoklasistki
  - 14-J panstwo Azji Południowo-Wschodniej
  - 16-A zwarte potężne pasmo górskie
  - 16-F rdzenie główek kapusty
  - 16-L mit córka Tantalusa utraciła wszystkie dzieci od strzał Apollina i Artemidy
- Pionowo**
- 1-A zwolennik poglądów Pitagorasa
  - 1-B cwiczenia ruchowe
  - 1-E twierdzenie przeciwstawne

- 1-G choroba zakazna
- 1-I maszyna rolnicza
- 1-K twierdza wParyżu zburzona w czasie Rewolucji Francuskiej
- 1-N "od papierkowej roboty" w urzędach
- 1-O jedna z form czasownika
- 5-H punkt położony nad ogniskiem trzęsienia ziemi
- 6-F orędzie papieskie
- 6-J całokształt zjawisk związanych z wydobywaniem się magmy
- 8-C rodzaj
- 8-M mała czterostrunowa gitara hawajska
- 9-G symbol chem selenu
- 9-I symbol chem niklu
- 11-B kwiat z Podhala
- 11-N malarz meksykański XX w
- 13-D żywiolowa rewolta, powstanie
- 13-L mapa, rozkład
- 14-A spowinowacony lub kolega (polskie ludowe)
- 14-O rzymskie pozdrowienie
- 15-G gleba lub skała osadowa
- 15-I wielka rzeka syberyjska

TYLKO DO KOŃCA PAŹDZIERNIKA !

SPECJALNA OFERTA PRENUMERATY

52 NUMERY ECHA TYGODNIA • 1 ROK

\$ 42.50

SPECJALNA OFERTA TYLKO DLA NOWYCH PRENUMERATORÓW

Pół roku 26 NUMERÓW

\$ 19.50!

Wypełnij kupon i wyślij wraz z czekiem lub Money Order na adres Echa Tygodnia

Zamawiam prenumeratę roczną Cena \$ 42.50
Zamawiam prenumeratę półroczną specjalną Cena \$ 19.50 (niepotrzebne skreślić)

IMIE I NAZWISKO
Adres
Kod pocztowy

HOROSKOP TYGODNIA 24.X. - 30.X.

BARAN Nieoczekiwana zmiana sytuacji trochę Cię zaskoczy i skomplikuje Twoje najbliższe plany. Jednocześnie spotkasz się z wyrazami sympatii ze strony kogoś, po kim tego się nie spodziewałeś. Pomoże Ci wybrnąć z psychicznego dołka. Zastanów się, czy nie lepiej pusczyć w niepamięć urazy. Dzielenie zapalki na czworo i wielokrotna interpretacja tych samych zdarzeń prowadzi wyłącznie w ślepią uliczkę. Sprzyjający znak: Byk unikaj Wodnika. Szczęśliwy dzień: niedziela, liczba 9.

BYK Cos ważnego może się zdarzyć w najbliższych dniach! Pod koniec tygodnia zrobiona komus grzeczność zaowocuje, wdzięcznością aż do Twego zazenowania. Włącznie. Planuj podróży od łóżka lub podróży ostrożnie, bo nie jest to dla Ciebie najlepszy czas na eskapady. Uwaga! Też na zdrowie skontaktuj się z lekarzem domowym, jeśli masz jakies chroniczne dolegliwości. Sprzyjający znak: Panna unikaj Koziorożca. Ważny dzień: środa, liczba 2.

BLIZNIĘTA Spraw sporo z pozorów mało ważnych, niech Cię to nie zmyli,

zwłaszcza jedna z nich okaze się przynieść Ci duze korzyści i to nie tylko materialne. Ale musisz się teraz przyłożyć do jej starannego załatwienia. Uwaga! Na zdrowie i nie przemęczaj się, szczególnie myśl o tym, gdy podejmujesz wysiłki dla kogoś. A masz skłonności do myślenia wpiętych o innych, co nie zawsze wychodzi na zdrowie. Ważny znak: Waga, uwaga! Na Lwa. Szczęśliwy dzień: piątek, liczba 8.

RAK Okres bardzo pracowity, zwłaszcza ze względu na jeszcze załagłości z lat. Nie zaniedbuj mimo to towarzyskich okazji, być może na któryms spotkaniu zdarzy się cos jedynego i najwazniejszego w Twoim zyciu. Będzie ten tydzień początkiem skomplikowanej sytuacji. Sporo zmartwień, a najwięcej bezowocnych prob rozwikłania owych problemów. Pod koniec listopada Twoja pozycja jednak wydatnie się poprawi. Znak przychylny: Lew unikaj Skorpiona. Ważny dzień: wtorek, liczba 8.

LEW Nie da się już dłużej odsuwać tego o czym starasz się zapominać. Mimo niechęci trzeba załatwić tę sprawę. Pod koniec tygodnia zupełnie nieoczekiwane

niespodzianki i radości. Wzajemnie do roboty! W najbliższym czasie każdy Twój krok powinien być przemyślany i rozważony. Przydałaby się rada kogoś, do kogo masz pełne zaufanie. Postaraj się by wybor padł na osobę starszą, bo tylko starsi są bezinteresownie zyczliwi dla Ciebie. Znak sprzyjający: Strzelec, unikaj Blizniąt. Ważny piątek, liczba 3.

PANNA Tydzień ważnych decyzji. Będzie to od Ciebie wymagac wysiłku i pospiechu w załatwianiu wielu spraw. Ale warto szczególnie ze nadchodzić okres ulgowy. Dawno nie widziana osoba czeka na wiadomości od Ciebie. Dla bliskich musisz znaleźć trochę czasu. Jakas rozmowa może mieć powazne znaczenie, więc nie lekceważ partnera. Znak przychylny: Wodnik unikaj Raka. Ważny sobota, liczba 7.

WAGA Chyba przesadzasz w tempie pracy. Nie jesteś jedyny, może i inni powinni się wykazać? W każdym razie trzeba zadbać o zdrowie, a przynajmniej znaleźć czas na regularny wypoczynek. Choc raz w tygodniu zrób sobie niedziela, bo nie da się wymagać od organizmu w nieskonczonosc

nic nie inwestując, czyli regularny tryb życia i planowany relaks. Znak sprzyjający: Bliznięta unikaj Lwa. Szczęśliwy dzień: czwartek, liczba 4.

SKORPION Twoje plany na ten tydzień ulegną całkowitym zmianom. Wyniknie to z zupełnie nowych układów. Czy to źle? Chyba nie, nawet jeżeli w tej chwili wydaje Ci się inaczej. Rozmowa z kims bliskim wiele da, tylko postaraj się być szczery i nie okazuj zniecierpliwienia. W niedziele pojedź do kina, to będzie ostatnia okazja w najbliższym czasie. Przychylny znak: Lew unikaj Skorpiona. Sprzyjający dzień: niedziela, liczba 6.

STRZELEC Dosc ważna sprawa o oficjalnym charakterze zepsuje Ci humor w tych dniach. Ale na horyzoncie rozjasnienie. Strzelce, stanu wolnego mają w tych dniach dobrą rękę do wszystkich. Każda inicjatywa spotka się z aplauzem partnera. Ale mimo to wez trochę pod uwagę gust i temperament partnera, to ten aplauz będzie szerszy. Znak sprzyjający: Ryby unikaj Blizniąt. Ważny poniedziałek, liczba 1.

KOZIOROŻEC Tydzień spokojniejszy od poprzedniego. Kilka udanych posunięć. Ponadto czyjas nieoczekiwana pomoc zdejmie z Ciebie obowiązki, jakie ostatnio zaczęły już doskwierać. Niespodziewane spotkanie okaze się bardzo interesujące, nie dosc ze przypomni stare, teraz wydające się cudownymi czasy, to i przyniesie nowe perspektywy i szanse w przyszłości. Znak pomysłny: Wodnik unikaj Strzelca. Ważny poniedziałek, liczba 6.

WODNIK Po dosc monotonna dniach nadejdzie okres ożywienia. Mile odczujesz czyjas zyczliwość. Planuj wyjazd, lepiej odłożyć na kilka dni, co najmniej z dwóch przyczyn. Po pierwsze w tych dniach musisz uważać na zdrowie, po drugie, ktoś bardzo ważny w Twoim zyciu (w przyszłości) będzie chciał się z Tobą skontaktować telefonicznie lub osobiście. Sprzyjający znak: Rak unikaj Barana. Szczęśliwa liczba: 11, dzień: środa.

RYBY Nuzące problemy domowe, chyba na ukonczenu zdobędz

się jeszcze na odrobinę cierpliwosci. Szczególnie ze względu na to, że kłopoty kłopoty bliski. Nie zapomnij o znajomych, czekają na sygnał z Twojej strony. Kłopoty i radości innych też pozwolą Ci na przetrwanie własnego kryzysu. Życie jest lepsze, gdy się ma towarzystwo. Znak ważny: Wodnik unikaj Raka. Szczęśliwa liczba: 2, pomyslny dzień: niedziela.

Polish-Canadian Action Group - Grupa "Solidarnosc i Niepodleglosc" zawiadamia, że posiada tasmę z kazaniami ks Jerzego Popieluszki, nalepki na listy o tematyce jałtan-skiej, plakaty z Wałęsą i inne, nalepki na samochody, znaczki (buttons), wzor listow, ktore nalezy wysylac do Wałesy itp.

Biurowo czynne w każdy wtorek od godz 11 do 18 przy 192 Garden Ave., Toronto, Ont M6R 1H7, tel 416-588-1659

SPORT

TENIS

W ubiegłą środę rozegrano wiele spotkań, decydujących o awansie do meksykańskich mistrzostw świata. Poniżej prezentujemy ostatnie wyniki i układ sił w grupach. Kraje afrykańskie reprezentować będzie Algeria po zwycięstwie nad Tunezją 3-0 i 4-1 oraz Maroko, które uporało się z Libią 3-1 i 0-1. Pozostałymi finalistami jak dotąd to Włochy (obronca tytułu), Meksyk (gospodarz), Kanada, Polska, Portugalia, Anglia, Bułgaria, Węgry, RFN, Hiszpania, Brazylia, Argentyna i Urugwaj.

MECZE ELIMINACYJNE

Mecz barazowy - Belgia - Holandia 1-0

GRUPA 2
RFN - Portugalia 0-1
Czechosłowacja - Szwecja 2-1

GRUPA 3
Anglia - Turcja 5-0
Rumunia - Irlandia Płn 0-1

GRUPA 6
Norwegia - Dania 1-5
ZSRR - Eire 2-0

MECZE TOWARZYSKIE

Austria - Jugosławia 0-3
Szkocja - NRD 0-0
Walia - Węgry 0-3
Grecja - Bułgaria 0-2

GRUPA 1

	pkt	bramki
Polonia	8	10 6
Polska	8	10 6
Belgia	8	7 3
Albania	3	5 8
Grecja	3	4 9

Mecze do rozegrania
30-10-85 Albania - Grecja

GRUPA 2

	pkt	bramki
RFN	11	20 7
Portugalia	10	12 10
Szwecja	7	12 8
Czechosłowacja	7	9 10
Malta	1	5 23

Mecze do rozegrania
17-11-85 NRD - Czechosłowacja
17-11-85 Malta - Szwecja

GRUPA 3

	pkt	bramki
Anglia	11	21 2
Irlandia Płn	9	8 5
Finlandia	8	7 12
Rumunia	7	9 6
Turcja	1	1 21

Mecze do rozegrania
13-11-85 Anglia - Irlandia Płn
14-11-85 Turcja - Rumunia

GRUPA 4

	pkt	bramki
Bułgaria	11	12 3
NRD	8	14 8
Jugosławia	8	14 8
Jugosławia	8	7 6
Francja	7	9 4
Luksemburg	0	2 21

Mecze do rozegrania
30-10-85 Francja - Luksemburg
16-11-85 NRD - Bułgaria
16-11-85 Francja - Jugosławia

GRUPA 5

	pkt	bramki
Węgry	10	12 4
Holandia	7	11 5
Austria	7	9 8
Cypr	0	3 18

GRUPA 6

	pkt	bramki
Dania	9	13 5
ZSRR	8	12 8
Szwajcaria	7	4 9
Eire	6	4 6
Norwegia	4	3 8

Mecze do rozegrania
31-10-85 ZSRR - Norwegia
13-11-85 Szwajcaria - Norwegia
13-11-85 Eire - Dania

GRUPA 7

	pkt	bramki
Hiszpania	8	9 8
Szkocja	7	8 4
Walia	7	7 6
Islandia	2	4 10

Walka toczy się jeszcze o 2 premowane miejsca w Azji pomiędzy Irakiem i Syrią (15 i 20 listopada) oraz Japonią i Koreą Południową (26 października i listopada).

Jedno wolne miejsce ma Ameryka Południowa. Finalista zostanie wyłoniony spośród 4 drużyn Paragwaju, Kolumbii, Chile i Peru.

W Oceanii o prawo stoczenia barazowego meczu ze Szkocją walczy pomiędzy sobą Nowa Zelandia (dotychczas 5 pkt w 3 grach), Izrael (4 pkt w 3 grach), Australia (3 pkt w 2 grach), Taiwan (0 pkt w 4 grach). Barazowa gra będzie miała miejsce 20 listopada w Glasgow, rewanż 4 grudnia.

Szczegóły Pucharów

PKME BAYERN MONACHIUM - GORNIK ZABRZE 4 1 (1 1)

Bramki Bayern - Hartmann 55 i 73 Winklhofer 25 i Hoeness 85, Górnik - Majka 17 Sędziował King (Walia), Widzów 13 500

GORNIK Cebat - Guma Matysik, Dankowski Kostrzewa Urban (73 Lesnik), Majka Komornicki, Klemenz - Iwan (82 Piotrowicz), Zgutczyński

PZP

Bramki Widzew - Cisek 1, Leszczyk 90 Galatasaray - Erdal 52 Sędziowali Robinson jako główny oraz Vickers i Bellamy (Anglia) Widzów 15 000

WIDZEW Bolesła Przybys Wójcicki, Dziuba, Kaminski Kajrys, Jaworski Podsiadło (75 Świętek) Leszczyk - Cisek (67 Wraga), Smolarek

UEFA

LECH POZNAŃ - BORUSSIA MOENCHENGLADBACH 0 2 (0 1)

Bramki Niewiadomski 34 (samobójcza) i Lienen 78 Sędziowali Helen jako główny oraz Larson i Andersen (Szwecja) Widzów 25 000

LECH Plesnerowicz Pawlak, Jakolcewicz Łukasik Barczak Niewiadomski (80 Skrzypczak) Skrobowski (72 Stroński) Romke Rybak Okonki, Kruszczyński

VIKING - LEGIA 1 1

LEGIA Kazimierski Kubicki, A Si korski Gawara Wdowczyk Buncol Karas Buda Kaczmarek Dziekanowski Arceusz

Agencja nie podała czy w trakcie spotkania nastąpiły jakies zmiany. W II rundzie pucharu przeciwnikiem Legii będzie węgierska drużyna Videoton

HOKEJ

Z Polski otrzymaliśmy wyniki 5 kolejki ligi hokeja

	pkt	bramki
Zagłębie - GKS Tychy	11-5	
ŁKS Łódź - Cracovia	7-4	
Polonia - Stoczniowiec	3-2	
KTH Krynica - Naprzód	5-7	
GKS Katowice - Podhale	0-2	

Spory sukces odniósł Wojciech Fibak docierając do półfinału halowych mistrzostw Szwajcarii. W ćwierćfinale bowiem wygrał z Joakimem Nyströmem 7-5, 6-4. W półfinale Fibak przegrał ze Stefanem Edbergiem (Szwecja) 6-3, 6-1, który został zwycięzcą mistrzostw, bijąc w finale Yannika Noaha z Francji 6-7, 6-4, 7-6, 6-1.

Trzeba szczerze przyznać, iż coraz trudniej jest Fibakowi odnosić sukcesy na kortach tenisowych. Czas jednak nieubłaganie robi swoje. Dzisiaj młodzi zawodnicy, obdarzeni siłą i doskonałą techniką nie dają cienia szans starym mistrzom. Dzisiaj granica wieku mistrzowskiego przesuwana się w dół, czego najlepszym przykładem jest Boris Becker, a przecież jeszcze dziesięć, piętnaście lat temu tenisiści grubo po trzydziestce byli jednymi z najlepszych. W Polsce największe nadzieje pokładane są w Wojciechu Kowalskim, mistrzu kraju seniorów, który podnosił swe umiejętności w szkole tenisowej na Florydzie. Nasze polonijne nadzieje wiążemy z Andrzejem Sznajderem, czołowym tenisistą Kanady, zaś Polonia amerykańska w przyszłości będzie miała dużą pociechę z Michała Majewskiego, trenującego w Reading (USA) pod okiem byłego zawodnika "Warszawianki" Tadeusza Łabędzkiego. **FOT SKRZYDŁOWY**

GRAND PRIX

W Południowej Afryce rozegrano kolejny wyścig z cyklu "Grand Prix". Wygrał Nigel Mansell z Wlk Brytanii jeżdzący w barwach Williams-Honda. W punktacji prowadzi niezagrożone Alain Prost z Francji ze "stajni" McLaren, który zgromadził 73 pkt, drugą pozycję zajmuje Michele Alboreto z Włoch 53 pkt. Ubiegłoroczny triumfator "Grand Prix" Niki Lauda ma słabszy sezon, zajmując w klasyfikacji 9 pozycję z 14 punktami.

W Polsce nie odbywają się wyścigi Formuły I, choć była kiedyś propozycja zorganizowania wyścigów na torze pod Poznaniem, za to powszechnym powodzeniem cieszą się rajdy samochodowe. Od kilku sezonów najlepszym kierowcą rajdowym jest Marian Bublewicz Ci, co mieszkał przed kilku laty w Olsztynie na pewno pamiętają kręcącego się po mieście, kolorowego reklam "Opla", bo tę firmę właśnie "Bubla" reprezentował. Dzisiaj jeździ na "Polonezie-Turbo". Ostatnio Marian Bublewicz wygrał Rajd Wisły, zorganizowany przez Automobilklub Śląski.

REZULTATY RAJDU WISŁY (dystans 820 km, 28 OS-ów o łącznej dl 136 km) 1. Marian Bublewicz/Wojciech Malanowski (FSO) - Polonez 2000 Turbo 4 399 (1 w B-GT) 2. Andrzej Koper/Krzysztof Gęborys (AK Rzemieślnik) - Renault 11 Turbo 4 489 3. Lesław Orski/Tomasz Chmiel (A. Śląski/SGPiS Warszawa) - Volkswagen Golf GTI 4.520 4. Andrzej Witkiewicz/Andrzej Turczyński (A. Krakowski) - Audi 80 Quattro 4 621

Tabela

	10-0	25-9
1 Podhale	10-0	25-9
2 Polonia	9-1	27-12
3 Zagłębie	8-2	33-22
4 Katowice	5-5	26-22
5 ŁKS	5-5	20-20
6 Tychy	4-6	20-24
7 Naprzód	4-6	18-23
8 Cracovia	2-8	21-25
9 KTH	2-8	17-29
10 Stoczniowiec	1-9	17-38

BASEBALL

Nie powiodło się torontowskiemu "Blue Jays" w finałach rozgrywek Baseballowych ligi amerykańskiej. Wygrał zespół "Royals" Kansas City 4-3, w serii najlepszy z siedmiu spotkań. Trzeba podkreślić słabszą dyspo-

zycję w końcowych spotkaniach "Blue Jays", który przegrał dwa ostatnie, decydujące o wszystkim mecze na swoim boisku. Aktualnie "Royals" toczą mecze z mistrzem ligi Wschodniej "Cardinals" St. Louis. Prawdopodobnie dyscyplina ta zostanie włączona do programu Igrzysk Olimpijskich w 1992 roku.

PIŁKA NOŻNA

13 kolejka

z dn 16 października

Górnik Z - Widzew	4-0
Lech - GKS	2-0
ŁKS - Bałtyk	4-2
Śląsk - Stal	2-1
Górnik Włb - Zagłębie L	3-1
Motor - Ruch	0-3
Zagłębie S - Pogon	2-2
Lechia - Legia	0-2

14 kolejka

z dn 20 października

Legia - Zagłębie S	4-1
Stal - ŁKS	2-0
Bałtyk - GKS	0-1
Pogon - Motor	4-1
Zagłębie L - Śląsk	0-3
Ruch - Górnik Włb	4-0
Widzew - Lechia	1-0
Górnik Z - Lech	1-2

TABELA

po 14 kolejkach

	pkt	bramki
1 Legia W-wa	21	31-15
2 Ruch Chorzow	21	25-13
3 Widzew Łódź	20	18-11
4 Górnik Zabrze	18	36-13
5 Lech Poznań	18	16-11
6 Śląsk Wrocław	14	18-17
7 GKS Katowice	14	17-17
8 Pogon Szczecin	14	19-22
9 Górnik Wałbrzych	13	18-22
10 ŁKS Łódź	12	18-19
11 Zagłębie Sosn	11	15-24
12 Stal Mielec	10	11-17
13 Lechia Gdansk	10	11-19
14 Bałtyk Gdynia	10	13-24
15 Motor Lublin	9	11-23
16 Zagłębie Lubin	7	6-13

Znakomicie radzi sobie w I lidze angielskiej zespół Manchester United, który w 13 rozegranych spotkaniach nie przegrał ani razu, wygrywając 11 meczów, a 2 remisując. Ostatnim był mecz "na szczytach" z Liverpoolem, zakończony remisem 1-1. Rekordzistą ligi jest drużyna z Readingu (III liga) - 13 spotkań i 13 zwycięstw. Podobną szczęśliwą passę odnosi w lidze trancuskiej zespół Paris Saint Germain, który rozegrał 16 spotkań bez porażki.

SPORT

Z PRASY SPORTOWEJ

Wiosną 1982 roku w czasie wyprawy reprezentacji Polski do RFN w celu szlifowania formy przed hiszpańskim MUNDIALEM pozostał w tym kraju bramkarz Jacek Jarecki. Później pojawił się na boiskach Austrii a ostatnio RFN Jarecki jest jednym z nielicznych piłkarzy którzy wyjechali z kraju na własną rękę a potem uregulowali swoje sprawy z PZPN. Drugim takim graczem jest Joachim Siwek grający obecnie w jednym z pierwszoligowych klubów szwajcarskich który gościł w tym roku w Polsce występując w Pucharze Lata przeciwko Górnikiem Zabrze. Przyjrzyjmy się losom życiowym Jareckiego które opisał Bartłomiej Czekański ze Sportowca. Przedstawiam Czytelnikom jedynie wybrane fragmenty artykułu Czekańskiego (S).

Jacek Jarecki zajął się sportem dość późno. Był w ósmej klasie szkoły pod stawowej kiedy wraz z drużyną trampkarzy *Bielawianki* zdobył mistrzostwo podokręgu Swidnica. Uzyskali stosunek bramek 160:0.

Kiedy uczęszczał do liceum awansował do zespołu seniorów i był najmłodszym bramkarzem w III lidze.

Po maturze w 1977 roku działacze zwołali go do drugoligowego Stoczniowca Gdansk. Przy okazji zdał egzaminy wstępne na stacjonarne studia na AWF w Oliwie.

Za swoje przenosiny nad morze miał zaankasować zawrotną kwotę 50 000 złotych.

Goniący tęsknotą do Dolnego Śląska i do koleżek z Bielawy grających już w Górniku Wałbrzych *dał nogę* po trzech miesiącach. Stawił się przed oblicze trenera wałbrzyzan Stanisława Świerka zwanego przez niektórych "Mafioso" jako że facet to kuty na cztery nogi. Trener rzekł do początkującego bramkarza:

- Gwarantuję ci że za pół roku wygrzesisz Ryszarda Walusiaka i będziesz bronil u nas jako numer pierwszy.

Dziewiętnastoletniego Jareckiego, świeżo upieczonego *górnika dolowego* *zaoczny* to znaczy takiego który kopalni na oczy nie widział przeniesiono na także zaoczne studia na wrocławską AWF i wręczono mu 25 000 zł.

Mieszkał w kawalerce z kumplem z liceum Michelem i co sobie użyczył z tego nikt im nie odbierze. Akurat w Wałbrzychu na Placu Grunwaldzkim otworzono stylizowaną na zachodnią modłę spelunkę pod tytułem *Tip-Top*.

ZAGADKA SPORTOWA

Dzisiaj zagadka sportowa jest nieco trudniejsza, ale mam nadzieję, iż znajdując się Czytelnicy, którzy prawidłowo rozpoznają postacie prezentowane na zdjęciu. Wśród autorów odpowiedzi jak zwykle wylosowane zostanie zdjęcie sportowe, tym razem Wojciecha Fibaka (format 8x10).

Odpowiedzi można zgłaszać pod numer telefonu redakcji 743-5706, bądź bezpośrednio do Skrzydłowego 248 - 2027 (godziny wieczorne).

Buzery bajery przycmione światła drinki chętne panienki prawie Las Vegas.

Żółtodziób Jarecki dla szpanu pił wódkę drobnymi łyżkami jakby się nią delektował. *Ten to dopiero kirzy* - powiadali o nim z podziwem bywalcy knajp. Młody bramkarz zas cichaczem w "Staropolskiej" w Rynku wypili kie dys z Walusiakiem po 24 wrocławskie piwa full. Odchorował balangę jednak jego młody wyrenowany organizm nie pomógł poważniejszego uszczerbku.

Gdy trzeba było ciężko pracować na treningu harował niczym wół.

Po egzaminie na wrocławskiej AWF egzaminator zaproponował Jareckiemu przejście do wojskowego klubu. Przynajmniej na okres stacjonarnych studiów. Miał być dublerem Zdzisława Kostrzewy.

W związku z przepisem pozwalającym na darmową zmianę barw sportowcom studiującym stacjonarnie w mieście swego ewentualnego nowego zespołu Górnik nie dostał od Śląska ani złotówki za uzdolnionego bramkarza. Ten zaś we Wrocławiu natychmiast wzbogacił się o 200 000 zł talon na malucha i dwupokojowe mieszkanie z kuchnią i łazienką o łącznej powierzchni 43 m². Zorientowani powiadają że na przykład Kostrzewa wynegocjował wcześniej od Śląska między innymi jeden milion złotych i trzy pokojowe gniazdko wielkości lotniska.

Jesienią w 1979 roku zadebiutował w zespole wojskowych w wygranym 4:0 meczu z Szombierkami Bytom. Obronił groźne strzały Ogazy Sroki Wójtowicza.

Po serii porażek Śląska i pogromie z Dundee United 2:7 w Duxfordzie UEFA trener Lenczyk musiał odejść z Wrocławia co niespodziewanie zmartwiło jego zawodników. Miel mu za złe abstynencję. Jednemu z nawet u starszych piłkarzy beztrosko tępił nie tylko picie wódki ale i palenie papierosów. Na przykład nazajutrz po wieczorze kawalerskim (a więc uroczystości nie były jakieś) Jacka Nocki wyrzucił z treningu całą skacowaną drużynę po uprzednim fizycznym znęcaniu się nad nią i potrafił jej mieszczeńsiwym i zgnębionym członkom po 15 000 zł premii. Diagnosta klubowego lekarza wystawiona na podstawie tzw idioten testu brzmiała wtedy jednakowo dla wszystkich "Ciężkie zatrucie alkoholem". Piłkarze Śląska nie pretendowali i nie pretendują nadal do miana świętych ale trójka Jacek Jarecki, Paweł Król i Janusz Szarek stanowiła mieszankę piornującą. Często gęsto trenowali w kawiarniach "Hanka" pod Iglicą w przytulnym barze "Krzys" na ulicy Kruczej oraz w

PODSŁUCHANE PODSŁUCHANE

Polska i Kanada zakwalifikowały się do meksykańskich mistrzostw świata, toteż wielu kibiców polskich wybiera się z Kanady, aby dopingować obie nasze drużyny (chyba po kilku latach pobytu w Kanadzie dla większości polonijnych kibiców piłki druga najbliższa sercu drużyna będzie zespół "Klonowego Lisca"). Wyjazd do Kanady do Meksyku nie jest specjalnie drogi. Na mecze eliminacyjne i drugiej rundy bilety będą na pewno gorzej może być z biletami na finały. A jak poradzą sobie kibice w kraju? Oto wypowiedź dyrektora "Sport-Touristu" Zbigniewa Kowala dla "PS".

Co z meksykańskim MUNDIALEM?

- Będzie Mundial. To znaczy impreza, i wycieczki. Przymerzamy się do trzech dziesięciodniowych terminów z tygod-

Nowotelu gdzie bankiety finansował pewien zapałony kibic właściciel prywatnej firmy budowlanej z Dzierżonowa.

Prasa i inni trenerzy sugerowali Antoniemu Piechniczkiemu jego kandydaturę do kadry na mistrzostwa świata w Hiszpanii. Był przecież podporą zespołu który w 1982 roku sięgał po prymat w kraju i nie sięgnął. Wystarczyło zremisować z Wisłą.

Piłkarze wrocławscy pragnąc druhać na zimno wysupłali z własnych osz-

czędności 300 000 zł które najprawdopodobniej zniknęły w szatni na linii dwóch negocjatorów wydelegowanych przez zawodników Śląska i Wisły.

Jacy tacy klubowicy - usnęli zaskoczonych wojskowych od pierwszych minut meczu i nie pozwolili sobie nawet strzelić karnego choć ponoc obgadane zostało w który róg ma kopnąć piłkę kapitan Śląska futbolista Pawłowski Tadeusz.

300 000 złotych to chyba była nędzna ofiara w porównaniu z tym co mógł zaferować wisłakom taki potentat jak Widzew.

Fachowy periodyk Piłka Nożna obwołał Jareckiego za całokształt jednym z najlepszych polskich bramkarzy rundy wiosennej sezonu 1981/1982 a trener Piechniczek wcielił wrocławianina do szerokiej kadry przygotowującej się do mistrzostw świata w Hiszpanii.

W październiku 1980 roku Jarecki poznał w wałbrzyjskim Jazz Clubie tenisistkę Gabrię Jarosz. Sportowiec był meco "przycięty" oczka miał zamglone więc dopiero nazajutrz mógł napraw-

dę ocenić jaka to z Gabi jest piękność. To była miłość od drugiego spojrzenia. Przez rok trwała idylla lecz jakby to był tani romans okrutny los spletał za kochanym figla. Rodzice nadobnej panny we wrześniu 1981 roku wyjechali na stałe do RFN i zabrali ze sobą córkę. Młodym pozostało tylko nałogowe pisanie tęsknych listów.

Z uwagi na sytuację w kraju Jarecki nie mógł otrzymać paszportu i odwiedzić w RFN swej Gabi. Szansę dał dopiero wyjazd kadry do Francji i Niemiec.

Zachodnich w 1982 roku.

Zaraz po przyjeździe na krótkie zgrupowanie kadry w Wisłę wrocławianin zorientował się że to on zostanie w domu i nie pojedzie na Mundial. Kierownik drużyny Edward Kucowicz powiedział Jareckiemu szczerze:

Nie mamy dla ciebie dresu bo ty jesteś próbnym reprezentantem. Wymarzony dres z napisem Polska dostał dopiero później na tournée w RFN od Grzegorza Łaty.

Podczas swej kilkutygodniowej reprezentacyjnej przygody w Wisłę Francji i RFN zawodnik Śląska kolegował się z Romanem Wójcickim, Włodzimierzem Ciolkim, Waldemarem Matyskiem i Piotrem Romką. Pozostali kadrowicy podzieleni na hierarchiczne grupy traktowali go jak powietrze.

Podczas meczu w RFN zerwał na prawym ramieniu przyczep kapturowe go mięśnia i nie mógł się przez to rzucić w prawo.

Pamięta do dziś że dr Janusz Garlicki fukał na jakiegoś tam Jareckiego który odrywa go od filiżanki kawy i kaze sobie

około 350 dolarów.

Mieście pytania w tej sprawie?

- Mamy chętnych. Grupa osób zaklepała już sobie miejsca, w tym "stary znajomy" z wycieczki na hiszpański Mundial.

(Chodzi prawdopodobnie o Marka Wielgusa, który zasłynął z licznych przygod podczas "wkręcania" się na murawę stadionu z drużyną polską. Efektem tego były reporterskie zdjęcia z meczów biało-czerwonych Amatorów zakasował profesjonalistów z CAF-u - przyp S)

Ile będzie kosztować podróż na Mundial?

- Dokładnie nie powiem, tylko w dużym przybliżeniu. Za turystyczną wycieczkę trzeba będzie zapłacić 266 dolarów i 184 500 złotych. Będzie to 12 dni, w tym 8 w Meksyku z programem turystycznym. Koszty zlotówkowe nie powinny się zmienić (chodzi o cenę przelotu), do kosztów dewizowych dojdzie cena biletów. W sumie - jak myśle - trzeba się przygotować na

dawać pastylki przeciwbólowe.

W ostatnią noc przed planowanym o szóstej rano wyjazdem kadry do Polski, już w sławnym pensjonacie w Murrhardt powziął ostateczną decyzję.

- Trenerze powiedział Piechniczkiemu - chcę zostać w RFN. Czy wyda mi pan mój paszport?

Na dwie godziny przed odjazdem ekipy do kraju Jacek Jarecki z walizkami i z niezbyt zadowolonym takim obrotem sprawy Gabrię Jarosz stanął o 4 rano bezradnie przed zamkniętymi na głucho drzwiami pensjonatu w Murrhardt. Na górze w pokojach część piłkarzy drinkowała w *zieloną noc* inni poszli na dyskotekę. Akurat wtedy nad ranem wracał z ubawu i lato który miał "własny" klucz otworzył nieszczęsne drzwi i bramkarz pozegnawszy się dał dyla.

Po zaleczeniu kontuzji Jarecki został sprzedany Fortunie Dusseldorf. Po dwóch treningach i konkretnych rozmowach kierownictwo tego klubu zaakceptowało go. Zrobiono mu reklamę w prasie. Dziennikarze nadali mu przydomek *Osmornica*.

Trenował dwa razy dziennie m.in. ze znanym goalkeeperem Wolfgangiem Kleffem ale nie grał bowiem PZPN nie chciał negocjować w sprawie jego transferu z Fortuną i zdyskwalfikował go na dwa lata. UEFA rutynowo skróciła mu okres karencji do jednego roku.

Z uwagi m.in. na odmienne przepisy w futbolowych organizacjach różnych krajów Jarecki po odbyciu kary mógł wcześniej niż w Bundeslidze zagrac w Austrii.

Fortuna więc na prośbę bramkarza wypożyczyła go na rok za 80 tysięcy marek wiedeńskiemu klubowi Wiener Sportclub prowadzonemu przez Antoniego Brzeźniaczyka.

Trzy razy był wybierany do najlepszej jedenastki kolejki ligowej. Kronen Zeitung typował go na następcę Koncilli w bramce słynnej Austrii Wieden. Próbowano go namówić na zmianę obywatelstwa nęcąc ewentualnymi występami w austriackiej reprezentacji. Nie zgodził się.

W 1984 roku Sportclub wykupił Polaka z Fortuny Dusseldorf.

I bodajże w 1984 roku Jarecki zagrał w towarzyskim meczu wiedeńskiej drużyny w Krakowie z tamtejszą Wisłą W GKKFiS i COS nie umieli mi na ten temat nic konkretnego powiedzieć więc zapytałem w PZPN jak to było możliwe? Odpowiedziano mi:

Po rocznej karencji nałożonej na niego przez UEFA Jacek Jarecki może robić co chce i grać gdzie chce. Obecnie nie istnieje on dla nas jako zawodnik czy może dokładniej nie jest już naszym zawodnikiem.

Morał z tego taki że w Krakowie w spotkaniu z Wisłą (rozgrywanym przecież pod egidą PZPN) wystąpił nie istniejący bramkarz UFO.

Kiedy spotkałem Jacka Jareckiego w jego rodzinnej Bielawie dokąd przyjechał odwiedzić rodzinę wyznał mi:

Wiesz te trzy miesiące "mojej" rundy wiosennej sezonu 1981/1982 ligi polskiej oraz pobyt w kadrze gdzie choć trochę czułem się reprezentantem kraju, to najpiękniejsze chwile w moim życiu. Niekiedy gryzie mnie świadomość że dobrowolnie przerwałem swoją dobrze zapowiadającą się karierę na "gruncie polskim".

Jezeli trener Piechniczek zaproponowałby ci grę w reprezentacji Polski jakbyś się wówczas zachował?

Przyleciałbym na skrzydłach i z pocałowaniem w rękę. Jednak po numerze który wywinąłem naszemu futbolowi głupio byłoby mi z kimkolwiek rozmawiać na ten temat.

BARTŁOMIEJ CZEKAŃSKI

Jacek Jarecki jest obecnie zawodnikiem II ligowego klubu Fortuna Koln gdzie drugim bramkarzem jest polskiego pochodzenia Frank Agaciak.

RZETELNA I FACHOWA
OBSŁUGA KLIENTÓW

HMT
EAGLE
REAL ESTATE LTD

3290 Lakeshore Blvd West Toronto, Ontario M8V 1M4

Po wszelkie informacje dotyczące sprzedaży lub kupna
prosimy dzwonic **TEL 259 - 9231**

- Działka budowlana 90-120 stóp w pobliżu Fort-Myers pięknie położona - TYLKO 9 000 M Słucki tel 259-9231
- Indian Road Anette - TYLKO 89 900 Trzysypialnowy wolnostojący dom w doskonałym stanie Bardzo dobra lokalizacja Stanisław Czarnaga tel 259-9231
- Dandas -View - Dwupiętrowy murowany dom ze sklepem Świetna lokalizacja na biznes Okazyjna cena 129 900 M Kowalik tel 259 9231
- High Park i Humber side 5 sypialnowy wolnostojący murowany dom podwójny garaż 2 werandy atrakcyjnie położony 25% wpłaty W Gohat tel 259-9231

ONTARIO BREAD Co.Ltd.

178 Ossington Ave Toronto
TEL 532 - 4929

**NAJPOPULARNIEJSZY PYSZNY SWIEŻY
CHLEB
DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH
W TORONTO I W ONTARIO**

Uprzejmie informujemy
naszych Czytelników,
ze otwarliśmy nowy punkt
sprzedaży ECHA TYGODNIA
w nowych polskich delikatesach
ROSE'S MINI MART
419 Jane Str
na północ od Anette

RESUME ?

Życiorys, wypełnianie podan o pracę
pisanie listów urzędowych tłumaczenia
listy prywatne **NIEDROGO!**
TEL 251 9019 145 155

COPERNICUS MEAT PRODUCTS

79 Roncesvalles Ave
TEL 536 - 4054
Posiadamy świeże mięso wykrojone na
zyczenie Szynki boczki balerony kiel
basy na sposób polski oraz wiele innych
wędlin i delikatesów ogorki kiszzone
kapustę z beczki śledzie pierogi
T S PAKULSKI

**DOSKONAŁE WYROBY
MIĘSNE I WĘDLINIARSKIE**
Sprzedaz detaliczna i hurtowa -
dostarczamy do sklepów
Ceny konkurencyjne
**PACIFIC WHOLESALE
MEATS LTD**
JUREK ZOCHNIAK STEVE PAKLOS
2986 DUNDAS ST w Toronto
TEL 767 - 0000
Sprzedaz detaliczna tylko w czwartki
piątki i soboty

ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD.

783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535 - 4648
Wędliny i wszelkie wyroby mięsne wytwarzamy według
naszych własnych przepisów staropolskich które
stanowią tajemnicę rodzinną przekazywaną z pokole-
nia na pokolenie tylko najstarszemu synowi
**NAJWYŻSZA JAKOŚĆ!
KONKURENCYJNE CENY!**
Świeże mięso, sery pieczywo w bogatym
wyborze
Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMÓW
NA SPECJALNE OKAZJE WEDŁUG
CEN HURTOWYCH

**PRZEPROWADZKI
BLISKIE I DALEKIE**
oraz wszelkie przewozy towarów
Umarkowane ceny
Solidna i szybka obsługa
TORONTO, Tel. 691-3161
151 176 **JANUSZ**

M-C DAIRY co.Ltd. PRODUCTS

Dostarczamy wszystkie znane produkty
mleczne do każdego sklepu w Toronto
Wyrabiamy kwasną śmietanę yogurt
huslanke sery białe i topione
**ZADAJCIE NASZYCH WYROBÓW
W SWOICH SKLEPACH**
Godziny otwarcia 7 00 do 4 00
212 Mavety St Tel 766-6711

**KARL'S BUTCHER
& GROCERY**
Właściciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa, wędliny własnego
wyrabu smaczne i świeże oraz
importowane z Polski i Europy
artykuły spożywcze
105 Roncesvalle Ave Toronto
TEL 531 - 1622

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIEŚCIE SWIEŻY CHLEB
Dostarczamy do sklepów i domów
739 Queen St W - Toronto, Ont
TEL 368 - 4235

J P CONSTRUCTION COMPANY

GENERAL CONTRACTOR
WYKONUJEMY ROBOTY
BETONIARSKIE KŁADZENIE
ASFALTU PRACE MURARSKIE I
WYKOPY Instalujemy aluminiowe
okna i siding Wycena bezpłatna
Plany i zezwolenia wykonuje architekt
TEL 252 8492

dermalone

ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Pielęgnacja twarzy rąk i stóp
  - Usuwanie zbędnego owłosienia
  - Specjalistyczna aparatura
  - Jakosciowe kosmetyki
  - Wizyty prosimy zamawiac telefonicznie
- 2198 Bloor St W
TEL 766 - 1867

ADAM'S SHOE REPAIR

3096 Dundas St W (na zachód
od Quebec po prawej stronie)
TEL 767 - 5966
Solidnie szybko i fachowo wykonujemy
reparacje wszelkiego typu i rodzaju obuwia oraz
ręcznych toreb
Wymiana podszew obcasów suwaków i
uszczelnienie stalowych ● Poprawne dopasowanie
wysokości obcasu do skłonu obuwia ● Związanie
i skracanie cholew ● Odnawianie ● Zmiana
koloru ● Renowacja i czyszczenie wyrobów
ze skór zamszowych i welurowych ● Specjalizujemy
się w reparaacji obuwia przyszywanego-dublowanego
i ortopedycznego

Od poniedziałku do piątku
od godz 9 do 6 30,
sobota od 9 do 5
145 156

jolanta interiors FIRMA

specjalizująca się w architekturze wnętrz
udzieli Ci porady jak urządzić gustownie
i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom
Sprzedajemy nowoczesne zastawy okien
nie tzw VERTICAL HORIZONTAL
BLINDS po bardzo dogodnych cenach
Szeroki asortyment prezentów
na każdą okazję
2368 BLOOR St W TORONTO ONT
TEL 762 9638

ANDRE'S PHOTO

Zawodowy fotograf wykonuje
wszelkie prace fotograficzne
zdjęcia ślubne, chrzty,
portrety dzieci i rodzinne
ANDRZEJ SLIWKA
TEL (416) 233 - 6550
Nizsze ceny dla nowo przybyłych

WĘDZONE NA MIEJSCU SLYNNE NA CAŁE TORONTO I ONTARIO POLSKIE KIEŁBASY

Szynki kabanosy wędliny mięsa,
rozne delikatesy

Superior Sausage Co.

1004 DUNDAS St W
TEL 531 - 8422
KONKURENCYJNE CENY!

THOMAS ALUMINUM PRODUCTS

TEL Toronto 239 - 6476
po 6 wieczorem
TANIO i z GWARANCJĄ wykonujemy
aluminiowe obicia domów (siding),
Thermal Windows rynny krycie da-
chow (Shingle i płaskie dachy) oraz
roboty elektryczne Metro Licence B1390

HUMBERVIEW INSURANCE

337 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531 - 4647

Ubezpieczenia chorobowe dla
odwiedzających Kanadę

QUALITY AUTO SERVICE

BODY SHOP
WOJTEK GRABOWSKI
Blacharstwo lakiernictwo
i wszelkie naprawy samochodów
SZYBKO SOLIDNIE
23 lata praktyki zawodowej
931 A Weston Rd (koło Black Creek
TEL 763 - 2618 warsztat
249 - 9791 dom
Czynny również w sobotę

130-141

MERCURY FORD

POZYCZKA 9 9 %
KLIMATYZACJA
BEZPŁATNA
w niektórych modelach samochodów
Dalsze informacje
TERESA BEDNAREK
Toronto, 1800 O'Connor Dr ,
TEL. 759 - 4422

APPLIANCE CLINIC CO

oferuje naprawę lodówek pralek su-
szarek, pieców elektrycznych i automa-
tycznych zmywarek do naczyń
● Zniżka dla rencistów ● Gwarancja
na 1 rok ● Obsługa 7 dni w tygodniu
● Dzwonic całą dobę
TEL TORONTO 261 - 7619
Kupuje i sprzedaje w/w sprzęt używany

EDMUND BIEC

251 - 0646

POLMASTER CONSTRUCTION AND GENERAL REPAIR

Wykonujemy wszelkie prace
związane z remontami
i modernizacją domów, sklepów,
zakładów usługowych itp
Chcąc zdobyć nowych klientów
oferujemy wysoką jakość
i niskie ceny
151 162

FASHIONS

Nowo otwarty polski sklep
Posiada duży wybór
pojedynczych fasonów
Szyjemy na miarę i naprawiamy
Ceny bardzo okazyste
1544 Bloor St W (na Dundas i Bloor
TEL 533 - 8881
od 119

MIRAPOL Air Transit Co. TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Każdego wtorku i piątku
Superluksusowy minibus
Rezerwacje odlotów, pomoc w
odprawie bagazy
Sezonowa obniżka kosztów
TELEFONUJ Tadeusz
275-7747 i 239-9411

KOMIS

139 Roncesvalles Ave.
TEL 534 - 9362

Posiadamy w dużym wyborze
● wyroby rzemiosła artystycznego i re-
kodzielnictwa ● kostiumy ludowe ●
bogata galeria kryształów ● bursztyny
bizuterię artystyczną, srebro ● polski
fajans z Włocławka i porcelanę
ZAPRASZAMY
DO NASZEGO SKLEPU
SZTUKI LUDOWEJ
TYLKO U NAS BEZ KŁOPOTU
WYBIERZESZ WYTWORNY,
ELEGANCKI PREZENT
DLA KAŻDEGO!

Ktokolwiek jest zainteresowany
w sprawach

● Life insurance planning ● Estate
planning ● Economic planning
Business planning ● Retirement coun-
selling ● INCOME TAX
proszę skontaktować się z jednym pol-
skim specjalistą w tych dziedzinach w
Winnipeg

M B A ZOFIA ADAMCZYK NEW YORK

LIFE INSURANCE CO
1616 - 1 Lombard Ave
WINNIPEG, Man
TEL 942 - 6311 bus
582 - 8649 Res
146-162

LESŁAW SOSNOWSKI

Mgr Prawa (Uniwersytet Warszawski)
Bachelor Of Law (University of Ottawa)
ADWOKAT — NOTARIUSZ
Firma adwokacka pod nazwą
SOSNOWSKI, McNUTT
1445 Woodroffe Ave NEPEAN
(Ottawa)
TEL (613) 727 - 5662
Porady prawne i korespondencja
po polsku i po angielsku

ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD.

783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535 - 4648
Wędliny i wszelkie wyroby mięsne wytwarzamy według
naszych własnych przepisów staropolskich które
stanowią tajemnicę rodzinną przekazywaną z pokole-
nia na pokolenie tylko najstarszemu synowi
**NAJWYŻSZA JAKOŚĆ!
KONKURENCYJNE CENY!**
Świeże mięso, sery pieczywo w bogatym
wyborze
Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMÓW
NA SPECJALNE OKAZJE WEDŁUG
CEN HURTOWYCH

**PRZEPROWADZKI
BLISKIE I DALEKIE**
oraz wszelkie przewozy towarów
Umarkowane ceny
Solidna i szybka obsługa
TORONTO, Tel. 691-3161
151 176 **JANUSZ**

HOMETARIO REAL ESTATE LTD & INSURANCE BROKERS Ltd

● KUPNO I SPRZEDAŻ NIERU-
CHOMOŚCI W SZELKIEGO
RODZAJU
● UBEZPIECZENIA NA SAMO-
CHODY — OD OGNIA — KRA-
DZIEŻY I INNE
171 Roncesvalles Ave. Toronto
TEL 531 - 3506

PRZESZŁO \$20 NA GODZINĘ

zarabia wykwalifikowany spawacz
SWIADECTWO SPAWACZA
W 5 TYGODNI można uzyskać w
Institute of Technical Trades który
szkoli specjalistów już 25 lat
● nowoczesne urządzenia ● rysunek
techniczny ● kursy dzienne wieczorowe
sobotnie i na zmiany ● dogodne opłaty
tygodniowe
734 KIPLING Ave TORONTO
TEL 255-2369
po godzinach TEL 536-0008
Informacji udzielają MARK NIEWIA
DOMSKI lub ANDRZEJ MAJ

Dr. Teresa Wrzesińska

Specjalista
Ginekolog i Położnik
5025 Sherbooke St W pok 565
TEL. 481 - 1752
MONTREAL, QUE H6A 1S4
151 202

TP & ASSOCIATES Ltd

Niezależni specjaliści w zakresie ubezpie-
czeń (Life Insurance) R R S P
oraz funduszy inwestycyjnych
Prosimy telefonować lub pisać wysyłamy
bezpłatnie
FINANCIAL PLANNING REVIEW
ANDRZEJ SLEDZ
194 Wilson Ave Suite G-8
TORONTO, Ont M5M 3A7
TEL 482-0175, d 624-5411